

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

INFORMACIJA

**O SUBJEKTIMA BANKARSKOG SISTEMA FEDERACIJE BOSNE I
HERCEGOVINE SA STANJEM NA DAN 31.12.2019. GODINE
(PO KONAČNIM NEREVIDIRANIM PODACIMA)**

Sarajevo, mart/ožujak 2020. godine

Skraćenice i termini:

AOD	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
AQR	Asset Quality Review (Detaljan pregled aktive)
BD BiH	Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine
BDP	Bruto domaći proizvod
BiH	Bosna i Hercegovina
CAMELS	Jedinstveni interni sistem za procjenu banaka koji uključuje osnovne komponente: kapital, kvalitet aktive, upravljanje i rukovođenje, profitabilnost, likvidnost i osjetljivost na tržišne rizike
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CEDB	Council of Europe Development Bank (Razvojna banka Vijeća Europe)
CRK	Centralni registar kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica u BiH
DEG	Deutsche Investitions - und Entwicklungsgesellschaft (Njemačko društvo za investicije i razvoj)
DPP	Devizni platni promet
EBA	European Banking Authority (Evropsko nadzorno tijelo za bankarstvo)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Evropska banka za obnovu i razvoj)
ECB	European Central Bank (Evropska centralna banka)
EFSE	European Fund for Southeast Europe (Evropski fond za Jugoistočnu Evropu)
EIB	European Investment Bank (Evropska investicijska banka)
EKS	Efektivna kamatna stopa
EU	Europska unija
FBA	Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FED	The Federal Reserve (Američka centralna banka)
FMF	Federalno ministarstvo finansija/financija
FOO	Finansijsko-obavještajni odjel
FSAP	Financial Sector Assessment Program (Program procjene finansijskog sektora)
FX rizik	Foreign Exchange Risk (Devizni rizik)
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti kapitala)
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti)
LCR	Liquidity Coverage Ratio (Koeficijent pokriva likvidnosti)
MKD	Mikrokreditno društvo
MKF	Mikrokreditna fondacija
MKO	Mikrokreditna organizacija
MMF	Međunarodni monetarni fond
MRS	Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja
NKS	Nominalna kamatna stopa
NPL	Non performing loans (Nekvalitetni krediti)
OKR	Opći kreditni rizik
PKG	Potencijalni kreditni gubici
RKG	Rezerve za kreditne gubitke
RS	Republika Srpska
SB	Svjetska banka
SBS	Subjekti bankarskog sistema FBiH: banke, bankarske grupe, razvojne banke, MKO, lizing društva, faktoring društva, mjenjači i druge finansijske organizacije čije poslovanje nadzire FBA
SPNiFTA	Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Supervizorski pregled i proces procjene)

UBBiH	Udruženje banaka Bosne i Hercegovine
UDLBiH	Udruženje društava za lizing BiH
UPP	Unutrašnji platni promet
USAID FINRA Projekat	United States Agency for International Development - Financial Reform Agenda Activity Project (Agencija Sjedinjenih američkih država za međunarodni razvoj - Projekat reformi finansijskog sektora)
UO FBA	Upravni odbor Agencije za bankarstvo FBiH
ZoA	Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
ZoB	Zakon o bankama
ZoF	Zakon o faktoringu
ZoL	Zakon o leasingu
ZoMKO	Zakon o mikrokreditnim organizacijama

SADRŽAJ:

Skraćenice i termini:.....	2
Spisak tabela:.....	6
SAŽETAK.....	9
UVOD	13
1. MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE I PREGLED POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA	14
1.1. Makroekonomsko okruženje i poslovanje banaka u EU.....	14
1.2. Glavni izazovi i rizici za bankarski sistem u BiH.....	17
2. REGULATORNI OKVIR SBS	19
3. BANKARSKI SEKTOR	20
3.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH.....	20
3.1.1. Status, broj i poslovna mreža	20
3.1.2. Struktura vlasništva i tržišno učešće	21
3.1.3. Kadrovska struktura	23
3.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA.....	24
3.2.1. Bilans stanja	24
3.2.2. Obaveze.....	28
3.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala	31
3.2.4. Aktiva i kvalitet aktive	34
3.2.5. Profitabilnost.....	40
3.2.6. Ponderisane NKS i EKS.....	44
3.2.7. Likvidnost	44
3.2.8. Devizni (FX) rizik.....	48
3.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR.....	49
4. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA	51
4.1. MIKROKREDITNI SEKTOR.....	51
4.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH	51
4.1.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA.....	52
4.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR	59
4.2. LIZING SEKTOR	60
4.2.1. STRUKTURA LIZING SEKTORA U FBiH	60
4.2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA.....	61
4.2.3. PREPORUKE ZA LIZING SEKTOR	68
4.3. FAKTORING POSLOVI	69
4.3.1. Učesnici na tržištu faktoringa u FBiH.....	69
4.3.2. Obim, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH	69
4.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE.....	71
5. USLAĐENOST BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SBS SA STANDARDIMA SPNiFTA	72
5.1. Usklađenost banaka u obavljanju platnog prometa.....	72
5.2. Usklađenost SBS sa standardima SPNiFTA.....	74
5.2.1. Usklađenost banaka sa standardima SPNiFTA	74
5.2.2. Usklađenost poslovanja mikrokreditnog sektora sa standardima SPNiFTA	74
5.2.3. Usklađenost poslovanja lizing sektora sa standardima SPNiFTA.....	75
ZAKLJUČAK	76
PRAVNI OKVIR	77
Prilog 1- Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH.....	77
PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR	88
Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH na dan 31.12.2019.	88
Prilog 3 - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans)	89
Prilog 4 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31.12.2019.	90
Prilog 5 - Klasifikacija aktive bilansa banaka u FBiH - 31.12.2019.	91
Prilog 5a - Klasifikacija aktive vanbilansnih rizičnih stavki banaka u FBiH - 31.12.2019.	92
Prilog 6 - Bilans uspjeha banaka u FBiH po šemi FBA - 31.12.2019.	93

Prilog 7- Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite sa 31.12.2019.	94
Prilog 7a - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima	95
PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR	96
Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH i pregled osnovnih pokazatelja o MKO u FBiH - 31.12.2019.	96
Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKF - 31.12.2019.	97
Prilog 10 - Zbirni bilans stanja MKD - 31.12.2019.....	98
Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO sa sjedištem u FBiH i za MKO sa sjedištem iz RS-a, koje posluju u FBiH, za isplaćene mikrokredite u periodu 01.01.-31.12.2019.	99
Prilog 11a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO sa sjedištem u FBiH za isplaćene mikrokredite	99
Prilog 12 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 31.12.2019.....	100
Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 31.12.2019.....	101
PRILOZI ZA LIZING SEKTOR	102
Prilog 14 - Osnovni podaci o lizing društvima s pregledom osnovnih pokazatelja lizing društava iz FBiH - 31.12.2019.	102
Prilog 15 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 31.12.2019.....	103
Prilog 16 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava za period 01.01.-31.12.2019.....	104
Prilog 17 - Pregled ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu - 01.01.- 31.12.2019. - prema predmetu i korisniku lizinga.....	105
Prilog 17a - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu po periodima – prema korisniku lizinga	105

Spisak tabela:

Tabela 1:	Odabrani makroekonomski pokazatelji.....	16
Tabela 2:	Banke FBiH, organizacioni dijelovi banaka iz RS u FBiH i mreža bankomata i POS uređaja	20
Tabela 3:	Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu.....	22
Tabela 4:	Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala.....	23
Tabela 5:	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u bankama FBiH.....	23
Tabela 6:	Ukupna aktiva po zaposlenom.....	23
Tabela 7:	Bilans stanja.....	24
Tabela 8:	Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi.....	25
Tabela 9:	Učešće grupa banaka u ukupnoj aktivni kroz periode.....	26
Tabela 10:	Novčana sredstva banaka	27
Tabela 11:	Ulaganja u vrijednosne papire prema vrsti instrumenta.....	27
Tabela 12:	Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH.....	27
Tabela 13:	Sektorska struktura depozita.....	29
Tabela 14:	Štednja stanovništva po periodima.....	30
Tabela 15:	Ročna struktura štednih depozita stanovništva po periodima.....	31
Tabela 16:	Kreditni, štednja i depoziti stanovništva	31
Tabela 17:	Izvjestaj o stanju regulatornog kapitala.....	32
Tabela 18:	Struktura izloženosti riziku.....	33
Tabela 19:	Pokazatelji adekvatnosti kapitala.....	33
Tabela 20:	Stopa finansijske poluge.....	34
Tabela 21:	Aktiva (bilans i vanbilans), RKG po regulatoru i ispravke vrijednosti po MSFI.....	34
Tabela 22:	Ukupna aktiva, bruto bilansna aktiva, rizične i nerizične stavke aktive.....	35
Tabela 23:	Sektorska struktura kredita.....	36
Tabela 24:	Ročna struktura kredita.....	37
Tabela 25:	Klasifikacija aktive, OKR i PKG.....	37
Tabela 26:	Klasifikacija kredita datih stanovništvu i pravnim licima.....	38
Tabela 27:	Sektorska koncentracija kredita.....	39
Tabela 28:	Ostvareni finansijski rezultat: dobit/gubitak.....	41
Tabela 29:	Struktura ukupnih prihoda.....	41
Tabela 30:	Struktura ukupnih rashoda.....	42
Tabela 31:	Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti.....	43
Tabela 32:	LCR.....	45
Tabela 33:	Ročna struktura depozita po preostalom dospjeću.....	45
Tabela 34:	Koeficijenti likvidnosti.....	46
Tabela 35:	Ročna usklađenost finansijske aktive i obaveza do 180 dana.....	47
Tabela 36:	Devizna usklađenost finansijske aktive i obaveza (EUR i ukupno).....	48
Tabela 37:	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u MKO u FBiH.....	52
Tabela 38:	Bilans stanja mikrokreditnog sektora.....	52
Tabela 39:	Ročna struktura uzetih kredita.....	53
Tabela 40:	Struktura kapitala mikrokreditnog sektora.....	54
Tabela 41:	Neto mikrokrediti	55
Tabela 42:	Sektorska i ročna struktura mikrokredita.....	55
Tabela 43:	RKG.....	56
Tabela 44:	Bilans uspjeha mikrokreditnog sektora.....	58
Tabela 45:	Kvalifikaciona struktura stalno zaposlenih u lizing društvima FBiH.....	61
Tabela 46:	Struktura potraživanja po finansijskom lizingu.....	62
Tabela 47:	Struktura potraživanja po finansijskom lizingu - uporedni pregled.....	62
Tabela 48:	Struktura neto bilansnih pozicija aktive.....	63
Tabela 49:	Pregled rezervi za finansijski lizing	64
Tabela 50:	Struktura ukupnih prihoda.....	65
Tabela 51:	Struktura ukupnih rashoda.....	66
Tabela 52:	Struktura iznosa finansiranja lizing sistema.....	67

Tabela 53:	Struktura zaključenih ugovora.....	67
Tabela 54:	Nominalni iznos otkupljenih novč. potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti.....	69
Tabela 55:	Obim UPP-a i DPP-a	72
Tabela 56:	Obim DPP-a	72
Tabela 57:	Obim UPP-a	73
Tabela 58:	Izvršeni mjenjački poslovi banaka	73
Tabela 59:	Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača.....	73
Tabela 60:	Izveštene transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	74
Tabela 61:	Izveštene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	74
Tabela 62:	Izveštene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - MKO	75
Tabela 63:	Izveštene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - lizing društva	75

Spisak grafikona:

Grafikon 1:	Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka.....	15
Grafikon 2:	Omjer NPL-a i stopa ukupnog kapitala banaka u EU	16
Grafikon 3:	Struktura stranog kapitala po zemljama, učešće u %.....	21
Grafikon 4:	Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, učešće u %	22
Grafikon 5:	Herfindahlov indeks koncentracije u aktivi, kreditima i depozitima	25
Grafikon 6:	Koncentracijske stope za pet najvećih banaka-CR5: aktiva, krediti i depoziti.....	26
Grafikon 7:	Struktura ulaganja u vrijednosne papire prema kriteriju države emitenta	28
Grafikon 8:	Ukupni depoziti (000 KM).....	29
Grafikon 9:	Omjer kredita i depozita.....	29
Grafikon 10:	Štednja stanovništva po periodima	30
Grafikon 11:	Kreditni rast.....	35
Grafikon 12:	Kreditni rast.....	36
Grafikon 13:	Učešće NPL-a u kreditima.....	39
Grafikon 14:	Ročna usklađenost finansijske aktive i obaveza do 180 dana.....	47

SAŽETAK

Osnovni pokazatelji poslovanja bankarskog sektora u FBiH

U FBiH na dan 31.12.2019. godine poslovalo je 15 komercijalnih banaka, sa 533 organizaciona dijela, u kojima je bilo zaposleno ukupno 6.659 lica.

Ukupna neto aktiva na nivou bankarskog sektora u FBiH sa 31.12.2019. godine iznosi 24,2 milijarde KM i za 2,1 milijardu KM ili 9,6% je veća u odnosu na 31.12.2018. godine.

Ukupni kapital banaka u FBiH na dan 31.12.2019. godine iznosi 3,1 milijardu KM, što je za 160,3 miliona KM ili 5,4% više u odnosu na kraj 2018. godine, od čega dionički kapital iznosi 1,3 milijarde KM. Učešće ukupnog kapitala u izvorima na nivou bankarskog sektora FBiH iznosi 13%. Regulatorni kapital iznosi 2,7 milijardi KM i povećan je za 211,3 miliona KM ili 8,5% u odnosu na kraj 2018. godine. Osnovni kapital povećan je za 305,1 milion KM ili 13%, dok je dopunski kapital smanjen za 93,8 miliona KM ili 73,6%.

Stopa regulatornog kapitala bankarskog sektora FBiH na dan 31.12.2019. godine iznosi 17,9% i za 0,4 procentna poena veća je u odnosu na kraj 2018. godine, odnosno za 5,9 procentnih poena od zakonom propisanog minimuma od 12%. Na nivou bankarskog sektora FBiH, i ostale stope kapitala (stopa redovnog osnovnog kapitala i osnovnog kapitala) su veće u odnosu na propisane minimume.

Stopa finansijske poluge (odnos osnovnog kapitala i ukupne izloženosti banke) na nivou bankarskog sektora FBiH na dan 31.12.2019. godine iznosi 10,5% i veća je za 0,4 procentna poena u odnosu na kraj 2018. godine, odnosno za 4,5 procentnih poena od regulatorno propisanog minimuma od 6%.

Rizična aktiva na nivou bankarskog sektora u FBiH sa 31.12.2019. godine iznosi 19,6 milijardi KM i za 1,1 milijardu KM ili 6,1% veća je u odnosu na kraj 2018. godine.

Nekvalitetna aktiva banaka iznosi 1,3 milijarde KM i smanjena je za 5,2% ili 69 miliona KM u odnosu na kraj 2018. godine. Stopa pokrivenosti nekvalitetne aktive regulatornim RKG iznosi 79% i u odnosu na kraj 2018. godine smanjena je za 2,7 procentnih poena.

Iznos stavki u statusu neizmirenja obaveza na nivou bankarskog sektora FBiH na kraju 2019. godine je 1,3 milijarde KM, sa stopom pokrivenosti ispravkama vrijednosti od 72,5%, dok je na kraju 2018. godine iznosio 1,4 milijarde KM sa stopom pokrivenosti ispravkama vrijednosti od 73,8%.

Kreditni, sa učešćem od 62,8% u strukturi ukupne aktive, zabilježili su rast u odnosu na kraj 2018. godine u iznosu od 895,1 milion KM ili 6,2%, tako da na dan 31.12.2019. godine iznose 15,2 milijarde KM. Rast kredita sa 31.12.2019. godine u odnosu na kraj 2018. godine ostvaren je kod kredita odobrenih stanovništvu, privatnim preduzećima, javnim preduzećima, bankarskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, a smanjeno je kreditiranje vladinih institucija i ostalih sektora.

Kreditni odobreni pravnim licima ostvarili su rast za 348,8 miliona KM ili 4,7%, tako da na dan 31.12.2019. godine iznose 7,8 milijardi KM, sa učešćem u ukupnim kreditima od 51,4%. Kreditni

dati stanovništvu, u istom periodu, imaju rast za iznos od 546,3 miliona KM ili 8%, sa učešćem u ukupnim kreditima od 48,6% i na dan 31.12.2019. godine iznose 7,4 milijarde KM.

Učešće NPL-a je smanjeno sa 8,5% na 7,6%, kao rezultat kreditnog rasta, aktivnosti na naplati i izvršenog otpisa. Učešće NPL-a pravnih lica u odnosu na ukupne kredite pravnim licima iznosi 9,4%, što je za 1,2 procentna poena manje u odnosu na kraj 2018. godine, a učešće NPL-a kod stanovništva u odnosu na ukupne kredite stanovništvu iznosi 5,7%, što je za 0,5 procentnih poena manje u posmatranom periodu.

Novčana sredstva iznose 7,6 milijardi KM ili 31,6% ukupne aktive i veća su za jednu milijardu KM ili 15,9% u odnosu na kraj 2018. godine.

Ulaganja u vrijednosne papire sa 31.12.2019. godine iznose 1,5 milijardi KM, sa učešćem u aktivni od 6% i povećana su u odnosu na kraj 2018. godine za 11,6%.

Depoziti, kao najznačajniji izvor finansiranja banaka dostigli su iznos od 19,4 milijarde KM, uz ostvareni rast u iznosu od 1,8 milijardi KM ili 10,3%, sa učešćem od 80,2% u ukupnoj pasivi. Štedni depoziti, kao najznačajniji i najveći segment depozitnog i finansijskog potencijala banaka, povećani su za 769,3 miliona KM ili 8,7% i iznose 9,6 milijardi KM.

Uzeti krediti iznose 856,6 miliona KM, sa učešćem od 3,5% u ukupnoj pasivi i smanjeni su za 6,3 miliona KM ili 0,7% u odnosu na kraj 2018. godine.

Posmatrajući osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utiču na poziciju likvidnosti banaka, može se zaključiti da je zadovoljavajuća likvidnost bankarskog sektora u FBiH sa 31.12.2019. godine.

Na nivou bankarskog sektora u FBiH, prema izvještajnim podacima banaka sa 31.12.2019. godine, iskazan je pozitivan finansijski rezultat - dobit u iznosu od 273,9 miliona KM, što je za 17,7 miliona KM ili 6,9% više u odnosu na isti period 2018. godine. Sve banke, osim jedne, iskazale su dobit u poslovanju.

Osnovni pokazatelji poslovanja mikrokreditnog sektora u FBiH

U FBiH sa 31.12.2019. godine, dozvolu za rad FBA ima 14 MKO koje čine mikrokreditni sektor u FBiH, od toga 11 MKF (neprofitne organizacije) i tri MKD (profitne organizacije). U 2019. godini broj organizacionih dijelova MKO sa sjedištem u FBiH je 374 u kojima je zaposleno 1.522 lica.

Ukupna aktiva mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2019. godine iznosi 631,3 miliona KM i za 50,9 miliona KM ili 8,8% je veća u odnosu na 31.12.2018. godine. U posmatranom periodu stopa rasta ukupne aktive MKD je 9,7%, a MKF 8,5%.

Ukupni neto mikrokrediti iznose 504,4 miliona KM, što čini 79,9% ukupne aktive mikrokreditnog sektora u FBiH i veći su za 50,4 miliona KM ili 11,1% u odnosu na 31.12.2018. godine. Stopa rasta neto mikrokredita u MKD je 4,2%, dok je na nivou MKF stopa rasta 13,9% u odnosu na 31.12.2018. godine.

Ukupne obaveze po uzetim kreditima mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2019. godine iznose 301,7 miliona KM, sa učešćem od 47,8% u ukupnoj pasivi i veće su za 22,1 milion KM ili 7,9% u

odnosu na 31.12.2018. godine. U posmatranom periodu rast kreditnih obaveza MKD je 4,1%, a MKF 10,1%.

Ukupni kapital na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2019. godine iznosi 294,3 miliona KM ili 46,6% ukupne pasive i veći je za 21,4 miliona KM ili 7,8% u odnosu na kraj 2018. godine, pri čemu je stopa rasta ukupnog kapitala MKD 15,9%, a MKF 6,5%.

Na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH za period 01.01.-31.12.2019. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 19,5 miliona KM, što je manje za 7% u odnosu na isti period 2018. godine. MKD su iskazala neto dobit u iznosu od 3,2 miliona KM, te u odnosu na isti period prethodne poslovne godine predstavlja smanjenje za 39,2%, što je posljedica iskazanog gubitka u iznosu od dva miliona KM kod dva MKD koja su u 2019. godini započela s obavljanjem poslovnih aktivnosti. MKF su iskazale višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 16,3 miliona KM, što u odnosu na isti period 2018. godine predstavlja povećanje za 3,8%.

Operativna efikasnost poslovanja mikrokreditnog sektora FBiH sa 31.12.2019. godine je 18,8%, što je u okviru propisanog pokazatelja (do 45%), a iskazani povrat na aktivu, prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije je pozitivan i iznosi 2,9%, što je u skladu sa propisanim ograničenjem poslovanja.

Osnovni pokazatelji poslovanja mikrokreditnog sektora FBiH ukazuju na rast ukupne aktive, mikrokreditnog portfolia, broja zaposlenih i ukupnog kapitala. Nastavljeno je poslovanje sa pozitivnim finansijskim rezultatom. Pokazatelji kvaliteta mikrokreditnog portfolia na nivou sektoru su u okviru propisanih ograničenja i nisu se značajnije mijenjali.

Osnovni pokazatelji poslovanja lizing sektora u FBiH

Lizing sistem u FBiH sa 31.12.2019. godine čini pet lizing društva (lizing sektor) i jedna komercijalna banka koja obavlja poslove finansijskog lizinga. U lizing sektoru FBiH je sa 31.12.2019. godine zaposleno ukupno 112 lica (stalno zaposleni).

Ukupna aktiva lizing sektora u FBiH na dan 31.12.2019. godine iznosila je 323,7 miliona KM i veća je za 26,5 miliona KM ili 8,9% u odnosu na 31.12.2018. godine.

Neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, kao najznačajnija stavka u strukturi ukupne aktive, iznose 241,1 milion KM ili 74,5% ukupne aktive i u odnosu na 31.12.2018. godine veća su za iznos od 26,4 miliona KM ili 12,3%. U pogledu kvaliteta aktive lizing sektora u FBiH u 2019. godini uočen je porast dospjelih neizmirenih potraživanja za 36,1% u odnosu na 31.12.2018. godine, te porast rezervi za gubitke po finansijskom lizingu za 197,1%, uzrokovan porastom rezervi kod jednog lizing društva, koje učestvuje sa 78,8% u ukupnim rezervama za gubitke. Od ukupnog iznosa iskazanih rezervi za gubitke, 78,8% se odnosi na jedno lizing društvo koje je u 2019. godini ostvarilo najveći gubitak. Ukupan broj i vrijednost novozaključenih lizing ugovora (finansijski i operativni lizing) u posmatranom periodu bilježe rast za 18,5%, odnosno 2,2%.

U strukturi ukupne pasive lizing sektora u FBiH sa 31.12.2019. godine najveću stavku predstavljaju obaveze po uzetim kreditima u iznosu od 286,3 miliona KM, koje su u cijelosti dugoročnog karaktera i čine 88,4% ukupne pasive. U odnosu na 31.12.2018. godine ove obaveze su povećane za iznos od 33,9 miliona KM ili 13,4%.

Ukupni kapital lizing sektora u FBiH na dan 31.12.2019. godine iznosi 29,5 miliona KM, što čini 9,1% ukupne pasive lizing sektora FBiH i u poređenju sa 31.12.2018. godine smanjen je za iznos od 7,3 miliona KM ili 19,8%.

Na nivou lizing sektora u FBiH u periodu 01.01.-31.12.2019. godine iskazan je gubitak u iznosu od jedan milion KM, što predstavlja smanjenje za 4,3 miliona KM u odnosu na isti period prethodne poslovne godine, i rezultat je povećanih kamatnih rashoda usljed porasta kreditnog zaduženja lizing društava i značajnog porasta troškova rezervi za gubitke.

Osnovni pokazatelji faktoring poslovanja u FBiH

Sa 31.12.2019. godine, poslove faktoringa u FBiH obavljale su četiri komercijalne banke, od kojih su tri članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu. U četvrtom kvartalu 2019. godine, FBA je ukinula odobrenje za obavljanje poslova faktoringa jedinom registrovanom društvu za faktoring.

U FBiH je sa 31.12.2019. godine zaključen 351 ugovor o faktoringu ukupne nominalne vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja u iznosu od 175,8 miliona KM i ukupne vrijednosti isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima (obrnuti faktoring) u iznosu od 2,3 miliona KM. U odnosu na broj zaključenih ugovora o faktoringu u prethodnoj godini, u 2019. godini zabilježeno je povećanje broja zaključenih ugovora za 21%, dok nominalna vrijednost otkupljenih novčanih potraživanja i plaćenih kupčevih obaveza prema dobavljaču takođe bilježi povećanje od 35,1% u odnosu na isti period prethodne godine.

Ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa u FBiH za period 01.01. - 31.12.2019. godine iznosili su 2,2 miliona KM, koji su u poređenju sa istim periodom 2018. godine veći za 29,9%.

UVOD

FBA je osnovana 1996. godine kao neovisna i samostalna institucija koja izvršava nadležnosti u skladu sa odredbama ZoA, međunarodnim standardima, principima supervizije i pravilima struke. UO FBA vrši opći nadzor poslovanja FBA, te u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima poduzima mjere za efikasno obavljanje poslova iz djelokruga FBA i za svoj rad odgovara Parlamentu FBiH. U okviru redovnog izvršavanja zakonom propisanih nadležnosti, FBA sačinjava i na web stranici javno objavljuje kvartalne informacije o SBS, koje odobrava UO FBA.

Informacija o SBS sa stanjem na dan 31.12.2019. godine po konačnim nerevidiranim podacima sačinjena je korištenjem referentnih izvora, koje su činili obrađeni izvještajni podaci koje SBS dostavljaju FBA u propisanim formatima i rokovima, te drugi podaci i informacije koje su SBS dostavili FBA i koji se koriste u redovnom nadzoru SBS.

Sadržajno, Informacija je podijeljena u pet dijelova. Prvi dio se odnosi na makroekonomsko okruženje, poslovanje banaka u EU i glavne izazove i rizike za bankarski sistem u BiH. U drugom dijelu prezentirane su informacije o regulatornim aktivnostima FBA tokom 2019. godine za SBS, odnosno segmente od značaja za vršenje nadzora. Treći dio obuhvata detaljnu analizu bankarskog sektora FBiH, u pogledu bankarske supervizije, njegove strukture, finansijskih pokazatelja poslovanja, regulative i preporuka FBA za bankarski sektor u FBiH. Četvrti dio odnosi se na detaljnu analizu poslovanja nedepozitnih finansijskih institucija, kao i usklađenosti poslovanja istih sa zakonskom i podzakonskom regulativom u okviru koje su kao zasebni segmenti obrađeni mikrokreditni i lizing sektor, kao i faktoring poslovanje u FBiH, sa pripadajućim preporukama FBA. Peti dio odnosi se na usklađenost banaka u obavljanju platnog prometa i SBS sa standardima SPNiFTA.

Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite za banke, kao i prosječne ponderisane NKS i EKS za MKO i ugovore o finansijskom lizingu po segmentima prezentira se sa ciljem veće transparentnosti i lakše uporedivosti za korisnike finansijskih usluga kroz priloge, koji su sastavni dio ove Informacije.

Sastavni dio Informacije je i pregled pravnog okvira za rad i nadzor poslovanja SBS, koji je dat u Prilogu 1 - Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH.

Podaci izraženi u procentima u Informaciji iskazani su u pravilu sa jednim decimalnim mjestom, izuzev podataka o visinama NKS i EKS kod SBS i drugim podacima u kojima je to relevantno.

1. MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE I PREGLED POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA

Bankarski sistem u BiH je likvidan, dobro kapitaliziran i profitabilan. U skladu sa navedenim entitetske agencije za bankarstvo prilikom uređenja, kontrole i nadzora SBS uzimaju u obzir slabosti i rizike, trenutno okruženje i regulatorni okvir. U toku 2019. nastavljen je trend rasta depozita i kredita u uslovima ekonomskog rasta i visoke likvidnosti, kao i trend smanjenja kamatnih stopa i poboljšanja kvalitete aktive banaka.

Važan doprinos visokoj likvidnosti i smanjenju kamatnih stopa došao je iz međunarodnog okruženja. U toku 2019. godine ECB je relaksirala instrumente monetarne politike, a FED je tri puta smanjila kamatne stopa za po 25 baznih poena.

Jačanje monetarne ekspanzije u toku 2019. godine nastupilo je nakon zaoštavanja monetarne politike u drugoj polovini 2018. godine. Mjere monetarne ekspanzije obnovljene su zbog usporavanja globalnog, američkog i evropskog ekonomskog rasta u toku 2019. godine. Takvi su trendovi bili posebno izraženi u drugoj polovini godine. Do usporavanja je došlo zbog povećane neizvjesnosti nakon kulminacije tenzija između Kine i SAD-a i pada aktivnosti u industriji, što je posebno pogodilo njemačke industrijske proizvođače predvođene autoindustrijom.

1.1. Makroekonomsko okruženje i poslovanje banaka u EU

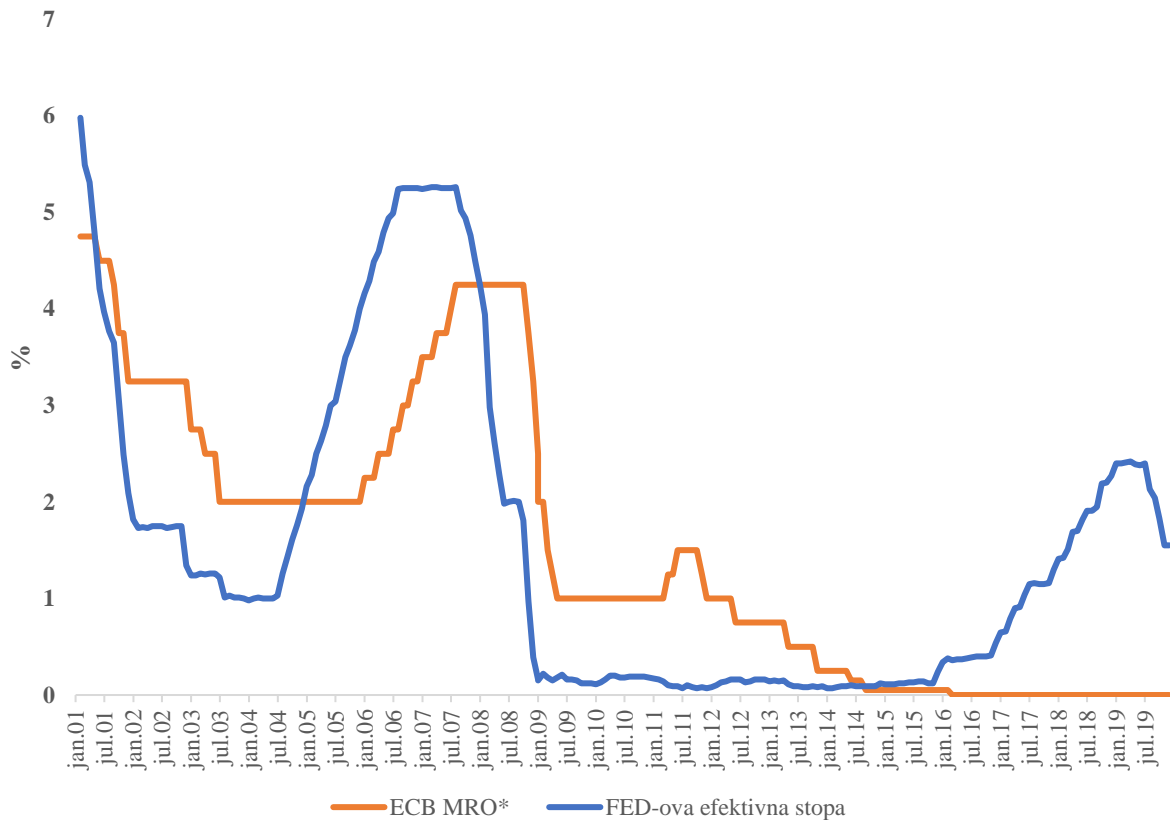
Preliminarni podaci o rastu BDP-a najveće evropske ekonomije Njemačke ukazuju na sporiji rast po značajno manjoj stopi u poređenju sa ranijim godinama od oko 0,6% 2019. godine. Takav rezultat predstavlja značajan podbačaj u odnosu na očekivanja. Italijanska ekonomija nastavila se kolebati na rubu recesije, oko nulte stope rasta, a nešto dinamičnija francuska ekonomija počela je pokazivati znakove usporavanja prema kraju 2019. godine.

Glavne uzroke usporavanja treba tražiti u tri vrste neizvjesnosti:

- Prvi faktor je usporavanje rasta Kine koja je ključno tržište za njemačke industrijske proizvođače, naročito za autoindustriju;
- Drugi faktor su unutrašnji problemi autoindustrije, povezani sa emisijskim standardima i tehnološkim promjenama;
- Treća neizvjesnost povezana je sa takozvanim „tvrdim Brexitom“, koji već duže vrijeme ima negativno djelovanje na evropsku ekonomiju.

Upravno vijeće ECB u takvim je uslovima odlučilo ponovo pokrenuti mjesečne otkupe obveznica tempom od 20 milijardi EUR-a na mjesec (eng. „Asset Purchase Program“, APP). Relaksirani su i uslovi korištenja sredstava iz programa ciljanih dugoročnih operacija (TLTRO), smanjena je kamatna stopa na depozite kreditnih institucija kod ECB-a sa -0,4% na -0,5% i uveden je novi sistem obračuna. Sa ciljem slabljenja uticaja monetarne politike na pad kamatne marže kreditnih institucija u eurozoni, negativna kamatna stopa plaća se samo na viškove likvidnosti koji prelaze šesterostruki iznos obavezne rezerve.

Grafikon 1: Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka

* Eng. Marginal Refinancing Operations
Izvor: ECB, FED

Nakon rasta kamatnih stopa u periodu 2016.-2018. godine, FED je krajem 2018. godine bila suočena sa snažnim padom cijena dionica. Rast kamatnih stopa na federalna sredstva zaustavljen je u rasponu 2,25%-2,50%, a zatim su uslijedila tri smanjenja kamatnih stopa u iznosima od po 0,25 procentna poena od sredine do kraja 2019. godine.

Raspon kamatne stope na federalna sredstva utvrđen je između 1,50% i 1,75% krajem 2019. godine. Američka ekonomija nastavila je rasti po višim stopama od evropske, oko 2% godišnje.

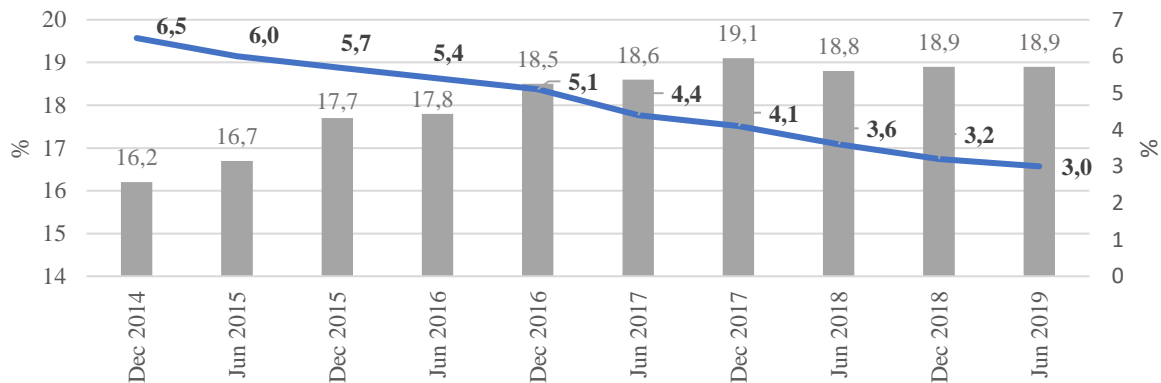
Monetarna ekspanzija produljila je period ekonomskog rasta i uticala na dalji pad kamatnih stopa. Budući da su kamatne stope u EU za oko 1,5 procentnih poena niže nego u SAD-u, prvorazredne državne obveznice, poput njemačkih desetogodišnjih, ponovo su ušle u zonu negativnih prinosa. Prinosi su negativni od maja 2019. godine. Trend se prelio na opšte smanjenje kamatnih stopa, te su i slovenske desetogodišnje državne obveznice povremeno bilježile negativne prinose.

U takvim uslovima, ekonomije jugoistočne Evrope i dalje su bilježile ekonomski rast. Slovenija koja je najuže povezana sa usporenom njemačkom ekonomijom, takođe je imala usporavanje u poređenju sa periodom 2016.-2018. godine, dok su Hrvatska i Srbija imale relativno dinamičan ekonomski rast po stopama od oko 3%-4%.

Tabela 1: Odabrani makroekonomski pokazatelji

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Rast BDP-a u %						
SAD	2,6	2,9	1,5	2,2	2,9	2,4
Eurozona	1,4	2,1	1,9	2,5	1,9	1,2
EU	1,8	2,4	2,1	2,7	2,1	1,5
Slovenija	3,0	2,3	3,1	4,8	4,1	2,5
Hrvatska	-0,1	2,4	3,5	3,1	2,7	2,9
Srbija	-1,6	1,8	3,3	2,1	4,3	3,5
BiH	1,2	3,1	3,2	3,1	3,6	2,8
Promjena potrošačkih cijena (CPI), godišnji prosjek u %						
SAD	1,6	0,1	1,3	2,1	1,9	2,3
Eurozona	0,4	0,2	0,2	1,4	1,7	1,8
BiH	-0,9	-1,0	-1,6	0,8	1,4	1,1
Najvažnije kamatne stope						
6-mjesečni euribor u % ¹	0,18	-0,05	-0,22	-0,27	-0,25	-0,35
Prinos na 10-godišnju njemačku državnu obveznicu u % ²	0,59	0,55	0,25	0,30	0,19	-0,30
Prinos na 10-godišnju talijansku državnu obveznicu u %	1,99	1,58	1,89	1,80	2,98	1,37

U uslovima očuvanog, premda usporenog ekonomskog rasta, evropske banke povećale su kreditnu aktivnost i izloženost rizicima. Rast rizikom ponderisane aktive iznosio je 3% od sredine 2018. godine do sredine 2019. godine. Krediti stanovništvu rasli su po stopi 3,4%, a krediti pravnim licima povećani su za 2,8%. Udio NPL-a smanjen je sa 3,6% na 3%. U isto vrijeme, omjer ukupnog regulatornog kapitala zadržan je na relativno visokom nivou od gotovo 19%. Profitabilnost mjerena povratom na kapital smanjena je sa 7,2% na 7%, što izaziva zabrinutost zbog zaoštrene konkurencije u sektoru, jačanja konkurencije iz nebankarskog sektora, naročito „fintecha“ i veoma niskih tržišnih valuacija bankarskih dionica, što ograničava banke u pogledu prikupljanja svježeg kapitala.

Grafikon 2: Omjer NPL i stopa ukupnog kapitala banaka u EU

Izvor: EBA Risk Assessment, November 2019.

¹ Podatak za period odnosi se na euribor na prvi radni dan zadnjeg mjeseca u izvještajnom periodu.

² Eurostat za države članice EU, 10-godišnji prinos koji se koristi za računanje kriterija iz Maastrichta: podaci za zadnji mjesec izvještajnog razdoblja

Izvor: MMF, World Economic Outlook Database, October 2019.; Eurostat.

1.2. Glavni izazovi i rizici za bankarski sistem u BiH

Povoljno vanjsko okruženje, ekonomski rast, pad administrativne stope nezaposlenosti sa 19,2% na 18,4% u toku 2019. godine, te visoka likvidnost i smanjenje kamatnih stopa koje je naročito izraženo kod potrošačkih kredita, pogodovali su rastu aktivnosti banaka u FBiH. Omjer aktive banaka i BDP prešao je na kraju 2018. godine vrijednost od 100%, te se nastavio blago povećavati i u 2019. godini.

Prosječna kreditna zaduženost po stanovniku u FBiH dostigla je iznos od 3.334 KM do 30.09.2019. godine. Taj iznos predstavlja približno 3,6 prosječnih mjesečnih plata. Omjer je blago povećan u odnosu na kraj 2018. godine kada je iznosio 3,5. Omjer kredita stanovništvu i BDP-a povećan je sa 31,1% na kraju 2018. godine na procijenjenih oko 32% na kraju 2019. godine. Omjer kredita stanovništvu i BDP-a kreće se oko očekivanih vrijednosti s obzirom na dostignuti nivo razvoja. Visoko učešće potrošačkih kredita poziva na pojačan oprez u oblikovanju kreditnih politika banaka.

Učešće NPL-a u odnosu na ukupne kredite bankarskog sektora FBiH ima trend smanjenja i sa 31.12.2019. godine iznosi 7,6%. Prema raspoloživim podacima, učešće NPL-a u odnosu na ukupne kredite u EU je iznosilo 2,9% a u području Euro sistema 3,4%.

Analizirajući pokazatelje poslovanja bankarskog sistema u BiH, kao i ekonomsko okruženje, izazovi i rizici za bankarski sistem u BiH najvećim dijelom odnose se na nivo kamatnih stopa, NPL, likvidnost, ekonomske prilike, održavanje profitabilnosti, uslove na tradicionalnim tržištima, političke prilike i dr.

Poslovanje u uslovima niskih kamatnih stopa, može djelovati poticajno na rast privrede. Međutim, niske i negativne kamatne stope imaju dugoročne efekte na strukturu aktive i pasive. Neizbježne promjene u strukturi prihoda i rashoda banaka mogu rezultirati i promjenama poslovnih modela i obrnuto. Banke se intenzivnije usmjeravaju na sektore u kojima se zadržavaju nešto veće kamatne stope („retail“ segment i potrošački proizvodi) ili proizvode gdje postoji mogućnost brže promjene pristupa u slučaju rasta kamatnih stopa (pojačano kratkoročno kreditiranje privrede). Slabosti ekonomije su i dalje naglašene tako da nagli rast kamatnih stopa ili promjena poslovnih modela banaka može rezultirati naknadnim nepovoljnim efektima (npr. rast NPL).

Udio NPL se kontinuirano smanjuje, kao rezultat aktivnog pristupa naplati i mjera koje su propisivale entitetske agencije za bankarstvo. Naročito se insistiralo na transparentnom iskazivanju kvalitete aktive i preciznom planiranju upravljanja nekvalitetnom aktivom. Generalni je stav da, pored primjene mjera koje su usklađene sa principima koji se primjenjuju u EU, postoji potreba stalnog preispitivanja stanja tržišta i pristupa.

Bankarski sistem i „tradicionalni“ pristup bankarstvu glavno su obilježje finansijskog sistema u BiH. Iako su dosadašnji efekti tehnološkog razvoja očigledni, primjena novih tehnologija u budućnosti može imati značajan uticaj na poslovne modele banaka i dati šansu novim učesnicima na tržištu.

Stabilnost i razvoj bankarskog sistema BiH nije bila upitna i pored povremenih naglašanih lokalnih i regionalnih političkih nestabilnosti. U bankarskom sistemu se izdvajaju banke sa sjedištem u EU i kao takve imaju značaj kod formiranja regionalnih ekonomskih veza i veza sa EU. Mehanizmi koji se vežu za EU imaju ulogu kod održavanja sveukupne stabilnosti.

Moguće mjere koje će se provoditi od strane entitetskih agencija za bankarstvo ovise o daljnjim procjenama rizika i izazova. Pored stalnog usklađivanja regulatornog okvira u svim oblastima upravljanja rizicima, izloženost “cyber“ rizicima, rizici koji se odnose na platne sisteme i SPNIFTA dobivaju još više na značaju i razmatraju se intenzivnije.

Privreda u BiH je u značajnoj mjeri osjetljiva na promjene ekonomskih prilika izvan BiH (EU, regionalna i globalna ekonomska kretanja, te najnovija prijetnja koronavirusom). Pandemija nastala pojavom virusnog oboljenja „COVID-19“ imati će negativan efekat na ekonomiju na globalnom nivou, što će posljednično uticati i na ekonomiju BiH u narednom periodu.

Dosadašnji pristup entitetskih agencija za bankarstvo, koji se opisuje kao oprezan i konzervativan, će se prilagođavati novim izazovima. Visoka kapitaliziranost bankarskog sistema daje mogućnost za apsorpciju višeg nivoa rizika kojem bi banke mogle biti izložene u kriznim uslovima i osigurava ključne pretpostavke za kontinuitet poslovanja banaka. Entitetske agencije za bankarstvo su u potpunosti opredjeljene za odgovarajuću primjenu regulatornog okvira koje propisuju relevantne institucije EU, a koje se odnose na postojeće i nove oblasti upravljanja rizicima.

2. REGULATORNI OKVIR SBS

Aktivnosti FBA u oblasti nadzora i razvoja regulative bankarskog sektora u 2019. godini bile su usmjerene na očuvanje stabilnosti, sigurnosti, likvidnosti i dobre kapitaliziranosti bankarskog sektora u FBiH.

U cilju implementacije nove regulative za banke, novih računovodstvenih standarda (MSFI 9, 16 i dr.) i uvođenja SREP-a, realizovani su, ili su u toku značajni razvojni projekti uz tehničku pomoć SB i USAID. Realizovane su i planirane aktivnosti u okviru dugoročnog SREP projekta, uspostave novog procesa supervizorskog pregleda i ocjene i usvojena je SREP metodologija. Sačinjena je nova regulativa za implementaciju propisa za primjenu standarda MSFI 9, podzakonski akti za ILAAP, pripremljen je metodološki okvir za provođenje supervizorskih stres testova, izvršena je supervizorska ocjena ICAAP izvještaja banaka, ocjena planova oporavka, izrađeni su prvi planovi restrukturiranja i dr.

Nastavljene su aktivnosti na jačanju i unapređenju saradnje, kako sa domaćim, tako i sa međunarodnim finansijskim institucijama, te regionalnim i drugim organizacijama, kao i jačanju bilateralne i multilateralne saradnje sa bankarskim regulatorima iz zemlje, regiona i šire, na osnovu postojećih i novih sporazuma o saradnji i razmjeni informacija.

U segmentu poslovanja i nadzora nedepozitnih finansijskih institucija, FBA je u skladu sa svojim nadležnostima unaprijedila regulatorni okvir, putem donošenja seta novih i izmjene postojećih podzakonskih akata kojim se uređuje rad i nadzor poslovanja MKO, lizing društava i faktoring poslovanja u FBiH.

FBA će nastaviti sa unapređenjem i razvojem regulative u segmentu nadzora nedepozitnih finansijskih institucija, u skladu sa propisanim nadležnostima, sa ciljem očuvanja i jačanja stabilnosti sektora nedepozitnih finansijskih institucija u FBiH i unapređenja njegovog zakonitog, sigurnog i kvalitetnog poslovanja.

3. BANKARSKI SEKTOR

3.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH

3.1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 31.12.2019. godine u FBiH bankarsku dozvolu ima 15 komercijalnih banaka. Broj banaka je isti kao i 31.12.2018. godine i sve banke su članice AOD.

Posebnim zakonskim propisom regulisano je osnivanje i rad Razvojne banke Federacije BiH, a njen nadzor se vrši u skladu sa Uredbom o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, te podaci o njenom poslovanju nisu uvršteni u ovu Informaciju.

U Prilogu 2. daju se osnovni podaci o bankama u FBiH na dan 31.12.2019. godine.

Banke iz FBiH su sa 31.12.2019. godine imale ukupno 533 organizacionih dijelova, što je za šesnaest organizacionih dijelova ili 2,9% manje u odnosu na 31.12.2018. godine. Na području FBiH nalazi se 470 organizacionih dijelova banaka. Sedam banaka iz FBiH imale su 53 organizaciona dijela u RS-u, a devet banaka je imalo deset organizacionih dijelova u BD-u.

Tri banke iz RS-a imaju 27 organizacionih dijelova u FBiH, što je za dva organizaciona dijela više u odnosu na 31.12.2018. godine.

U sljedećem pregledu prikazana je organizaciona struktura banaka u FBiH na dan 31.12.2019. godine:

<i>Tabela 2: Banke FBiH, organizacioni dijelovi banaka iz RS u FBiH i mreža bankomata i POS uređaja</i>					
R. br.	Naziv banke	Poslovna jedinica/filijala	Ostali organizacioni dijelovi	POS uređaji	Bankomati
I Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)					
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	38	-	-	81
2.	ASA Banka d.d. Sarajevo	8	6	-	27
3.	Bosna Bank International d.d. Sarajevo	34	1	-	55
4.	Intesa Sanpaolo Banka d.d. BiH Sarajevo	53	-	2.889	116
5.	Komercijalno-investiciona banka d.d. V. Kladuša	10	2	-	4
6.	NLB Banka d.d. Sarajevo	38	-	1.817	83
7.	Privredna banka Sarajevo d.d. Sarajevo	14	-	-	23
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	6	-	-	14
9.	Raiffeisen Bank d.d. BiH Sarajevo	106	-	8.728	282
10.	Sberbank BH d.d. Sarajevo	32	-	33	67
11.	Sparkasse Bank d.d. BiH Sarajevo	49	-	-	108
12.	UniCredit Bank d.d. Mostar	74	-	8.805	277
13.	Union Banka d.d. Sarajevo	13	-	-	15
14.	Vakufska banka d.d. Sarajevo	17	-	-	23
15.	ZiraatBank BH d.d. Sarajevo	18	14	840	66
	Ukupno I:	510	23	23.112	1.241
II Organizacioni dijelovi banaka iz RS u FBiH					
1.	Komercijalna banka a.d. Banja Luka	2	-	-	1
2.	Nova banka a.d. Banja Luka	12	2	603	28
3.	MF banka a.d. Banja Luka	11	-	-	11
	Ukupno II:	25	2	603	40

3.1.2. Struktura vlasništva i tržišno učešće

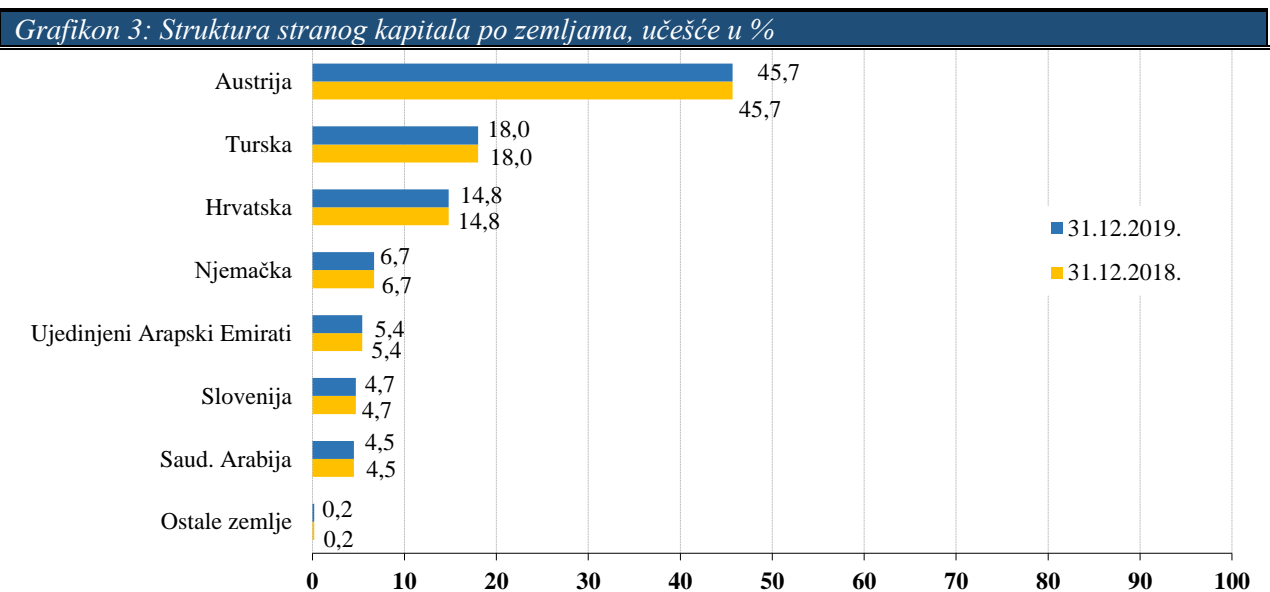
Vlasnička struktura banaka³ u FBiH na dan 31.12.2019. godine, na osnovu raspoloživih informacija i uvida u samim bankama, je sljedeća:

- u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu - 14 banaka,
- u državnom i pretežno državnom vlasništvu⁴ - jedna banka.

Od 14 banaka u pretežno privatnom vlasništvu, četiri banke su u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih lica (rezidenata), dok je deset banaka u većinskom stranom vlasništvu.

Ako se analizira samo strani kapital, prema kriteriju zemlje porijekla dioničara, na dan 31.12.2019. godine stanje je nepromijenjeno u odnosu na kraj 2018. godine, obzirom da najveće učešće i dalje imaju dioničari iz Austrije (45,7% stranog kapitala), zatim Turske (18%) i Hrvatske (14,8%), dok ostale zemlje nemaju značajnije pojedinačno učešće.

Struktura stranog kapitala po zemljama daje se u sljedećem grafikonu:

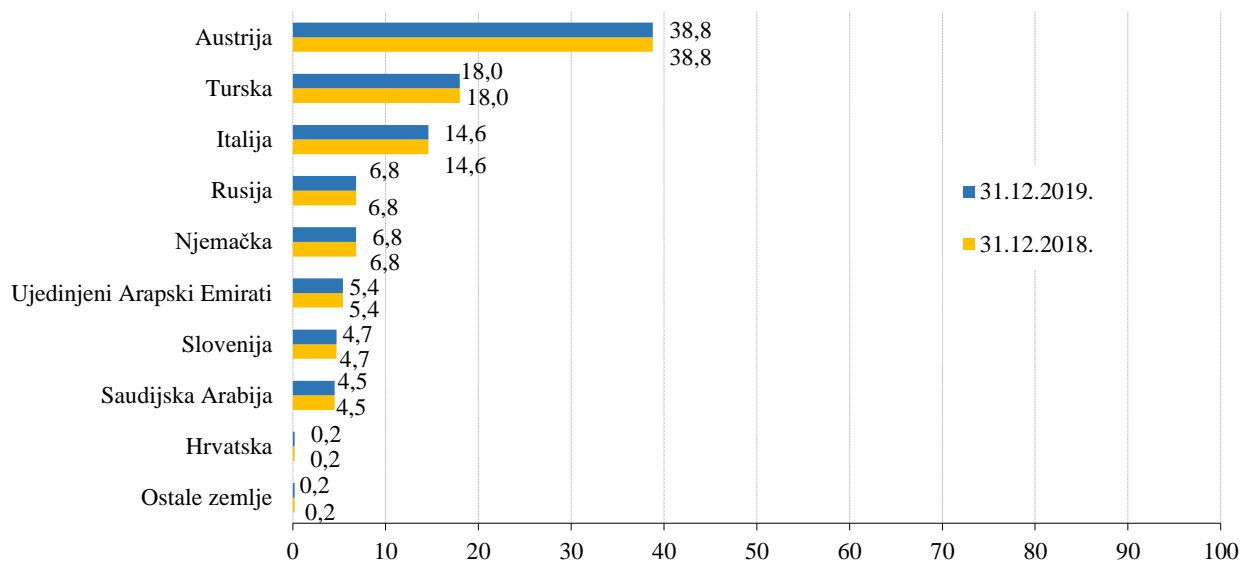
Ako se uzmu u obzir kapitalne veze, struktura stranog kapitala može se promatrati i po kriteriju zemlje sjedišta majke-matice, odnosno bankarske grupe u čijem su većinskom vlasništvu (direktno ili indirektno preko članica iz bankarske grupe) banke u FBiH.

Prema ovom kriteriju stanje je, takođe, nepromijenjeno u odnosu na kraj 2018. godine, obzirom da najveće učešće imaju bankarske grupe i banke iz Austrije, zatim iz Turske i Italije, dok bankarske grupe i banke iz ostalih zemalja nemaju značajnije pojedinačno učešće (ispod 7%).

Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe daje se u sljedećem grafikonu:

³ Kriterij podjele banaka je vlasništvo na dioničkom kapitalu banaka

⁴ Državno vlasništvo se odnosi na kapital Vlade FBiH

Grafikon 4: Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe⁵, učešće u %

Struktura vlasništva prema vrijednosti ukupnog kapitala daje se u sljedećoj tabeli:

- 000 KM -

Banke	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		Indeks	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %		
1	2	3	4	5	6	7	8 (4/2)	9 (6/4)
Državne banke	53.507	1,9	61.488	2,1	68.881	2,2	115	112
Privatne banke	2.811.542	98,1	2.909.598	97,9	3.062.473	97,8	103	105
Ukupno	2.865.049	100	2.971.086	100	3.131.354	100	104	105

Ukupan kapital bankarskog sektora u FBiH na dan 31.12.2019. godine, povećan je za 5,4% u odnosu na kraj 2018. godine i iznosi 3,1 milijardu KM.

Povećanje ukupnog kapitala za 160,3 miliona KM ostvareno je kao neto efekat: povećanja po osnovu tekućeg finansijskog rezultata u iznosu od 274 miliona KM, povećanja vrijednosti vrijednosnih papira koji se klasifikuju po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u iznosu od 19,8 miliona KM, povećanja po osnovu fer vrijednosti materijalne imovine u iznosu od dva miliona KM, te smanjenja po osnovu prenosa na obaveze za isplatu dividendi iz dobiti za 2018. godinu u iznosu od 129,8 miliona KM (tri banke), prenosa na obaveze za obračunati porez na prenesene RKG formirane iz dobiti u osnovni kapital u iznosu od 2,7 miliona KM (četiri banke) i smanjenja po osnovu korekcije naplaćene naknade po osnovu polise osiguranja za kredite za 2018. godinu u iznosu od tri miliona KM (jedna banka).

Posmatrano kroz učešće državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljniji analitički pregled o strukturi vlasništva kapitala banaka u FBiH, što je prikazano u sljedećoj tabeli:

⁵ Pored zemalja sjedišta matice-bankarske grupe čije su članice banke iz FBiH, uključene su i zemlje iz kojih su svi ostali strani dioničari banaka iz FBiH

- 000 KM -

Tabela 4: Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala

Dionički kapital	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		Indeks	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(4/2)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Državni kapital	31.619	2,6	41.619	3,2	41.619	3,2	132	100
Privatni kapital (rezidenti)	142.109	11,6	139.637	10,7	139.355	10,7	98	100
Strani kapital (nerezidenti)	1.052.061	85,8	1.118.444	86,1	1.118.725	86,1	106	100
Ukupno	1.225.789	100	1.299.700	100	1.299.699	100	106	100

Ukupan dionički kapital banaka, kao i učešće državnog kapitala, privatnog kapitala (rezidenti) i stranog kapitala (nerezidenti) sa 31.12.2019. godine ostalo je na istom nivou u odnosu na kraj 2018. godine.

3.1.3. Kadrovska struktura

Na nivou bankarskog sektora na dan 31.12.2019. godine broj zaposlenih je 6.659 i manji je za 80 zaposlenih ili 1,2% u odnosu na kraj 2018. godine. Smanjenje broja zaposlenih prisutno je kod devet banaka, dok je kod šest banaka došlo do povećanja broja zaposlenih.

Pregled kvalifikacione strukture zaposlenih na nivou bankarskog sektora u FBiH, daje se u sljedećoj tabeli:

Tabela 5: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u bankama FBiH

Stepen stručne spreme	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		Indeks	
	Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	(4/2)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Visoka stručna sprema - VSS	3.970	59,7	4.102	60,9	4.125	61,9	103	101
Viša stručna sprema - VŠS	525	7,9	520	7,7	485	7,3	99	93
Srednja stručna sprema - SSS	2.149	32,3	2.108	31,3	2.041	30,7	98	97
Ostali	11	0,2	9	0,1	8	0,1	82	89
Ukupno	6.655	100	6.739	100	6.659	100	101	99

Povećanje broja zaposlenih u bankarskom sektoru FBiH sa 31.12.2019. godine u odnosu na kraj 2018. godine, prisutno je kod zaposlenih sa visokom stručnom spremom, koja je i najviše zastupljena u ukupnoj kvalifikacionoj strukturi zaposlenih u bankama u FBiH.

Jedan od pokazatelja koji utiče na ocjenu performansi poslovanja pojedinačne banke i bankarskog sektora je omjer aktive i broja zaposlenih, odnosno iznos aktive po zaposlenom, pri čemu je veći omjer pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja banke i ukupnog sektora.

U sljedećoj tabeli daje se pregled ukupne aktive po zaposlenom u bankarskom sektoru FBiH po periodima:

- 000 KM -

Tabela 6: Ukupna aktiva po zaposlenom

31.12.2017.			31.12.2018.			31.12.2019.		
Broj zaposl.	Aktiva	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva	Aktiva po zaposl.
6.655	20.209.851	3.037	6.739	22.094.135	3.279	6.659	24.210.567	3.636

3.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

3.2.1. Bilans stanja

U prezentirane pokazatelje poslovanja banaka u FBiH i analize bankarskog sektora uključeni su pokazatelji iz aktivnog podbilansa jedne banke s većinskim državnim kapitalom⁶, a u skladu sa odredbama Zakona o početnom bilansu stanja preduzeća i banaka FBiH, prema kojim su banke sa većinskim državnim kapitalom obavezne izvještavati FBA na bazi „ukupnog“ bilansa stanja, raščlanjenog na: pasivni, neutralni i aktivni podbilans.

S tim u vezi su iskazani podaci u Prilogu 3. ove Informacije - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans). U Prilogu 4. daje se pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH na dan 31.12.2019. godine.

U sljedećoj tabeli daje se pregled bilansa stanja bankarskog sektora:

- 000 KM -

Tabela 7: Bilans stanja

O p i s	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		Indeks	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	8=(4/2)	9=(6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
AKTIVA (IMOVINA):								
Novčana sredstva	5.794.664	28,7	6.591.117	29,8	7.641.570	31,6	114	116
Vrijednosni papiri	1.228.432	6,1	1.304.626	5,9	1.456.321	6,0	106	112
Plasmani drugim bankama	350.980	1,7	270.604	1,2	149.197	0,6	77	55
Kreditni	13.178.860	65,2	14.325.634	64,8	15.220.759	62,8	109	106
Ispravka vrijed.	1.166.804	5,8	1.190.760	5,4	1.120.940	4,6	102	94
Kreditni-neto (kreditni minus isp. vrij.)	12.012.056	59,4	13.134.874	59,5	14.099.819	58,2	109	107
Posl. prostor i ostala fiksna aktiva	529.941	2,6	531.767	2,4	600.684	2,5	100	113
Ostala aktiva	293.778	1,5	261.147	1,2	262.976	1,1	89	101
UKUPNA AKTIVA	20.209.851	100	22.094.135	100	24.210.567	100	109	110
PASIVA (OBAVEZE):								
Depoziti	15.814.723	78,3	17.604.487	79,7	19.414.294	80,2	111	110
Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0
Obaveze po uzetim kreditima	835.667	4,1	862.931	3,9	856.626	3,5	103	99
Ostale obaveze	694.412	3,4	655.631	3,0	808.293	3,3	94	123
KAPITAL								
Kapital	2.865.049	14,2	2.971.086	13,4	3.131.354	13,0	104	105
UKUPNO PASIVA (OBAVEZE I KAPITAL)	20.209.851	100	22.094.135	100	24.210.567	100	109	110

Ukupna neto aktiva na nivou bankarskog sektora u FBiH sa 31.12.2019. godine iznosi 24,2 milijarde KM i za 2,1 milijardu KM ili 9,6% je veća u odnosu na kraj 2018. godine. U strukturi aktive banaka najveće učešće imaju neto krediti (58,2%), zatim slijede novčana sredstva (31,6%), vrijednosni papiri (6%), fiksna aktiva (2,5%), ostala aktiva (1,1%) i plasmani drugim bankama (0,6%). U okviru pasive bilansa banaka najveće učešće imaju depoziti (80,2%), zatim slijedi kapital (13%), te obaveze po uzetim kreditima (3,5%) i ostale obaveze (3,3%).

Sa 31.12.2019. godine u odnosu na kraj 2018. godine zabilježen je rast novčanih sredstava za 1,1 milijardu KM ili 15,9%, vrijednosnih papira za 151,7 miliona KM ili 11,6%, kredita za 895,1 miliona KM ili 6,2%, poslovnog prostora i ostale fiksne aktive za 68,9 miliona KM ili 13%, kao i ostale aktive za 1,8 miliona KM ili 0,7%. U posmatranom periodu u pasivi bilansa banaka prisutan je rast depozita za 1,8 milijardi KM ili 10,3%, ostalih obaveza za 152,7 miliona KM ili 23,3%, a

⁶ Banke u većinskom državnom vlasništvu u "ukupnom" bilansu iskazuju pasivne i neutralne stavke, koje će po izvršenju programa privatizacije preuzeti država i one iznose 712,8 miliona KM

ukupnog kapitala za 160,3 miliona KM ili 5,4%, dok je zabilježen pad obaveza po uzetim kreditima za 6,3 miliona KM ili 0,7%.

U sljedećoj tabeli daje se pregled aktive banaka prema vlasničkoj strukturi:

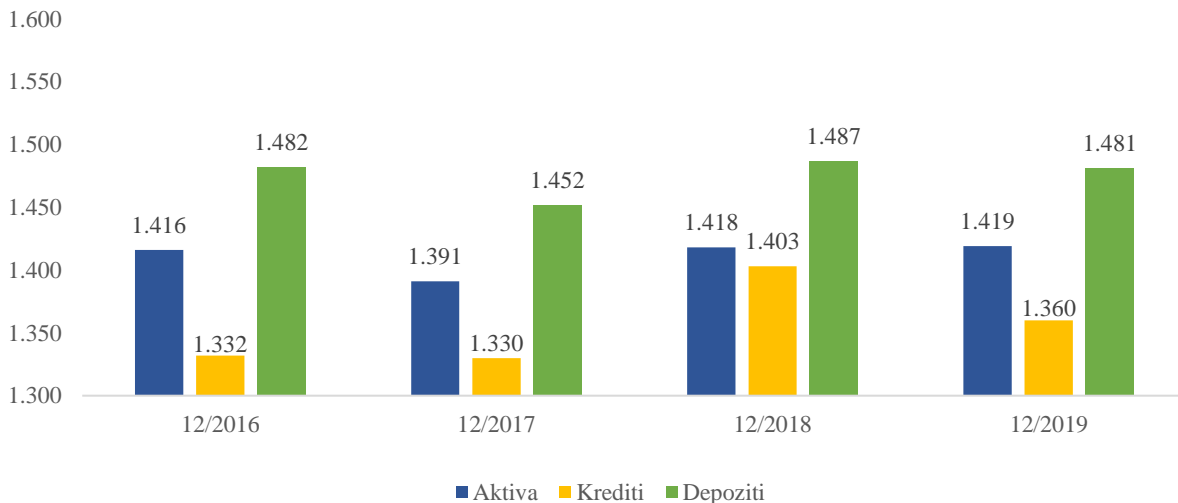
- 000 KM -

Tabela 8: Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi

Banke	31.12.2017.			31.12.2018.			31.12.2019.			Indeks	
	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Učešće %	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Učešće %	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Učešće %	11=(6/3)	12=(9/6)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Državne	1	654.373	3,2	1	775.490	3,5	1	801.261	3,3	119	103
Privatne	14	19.555.478	96,8	14	21.318.645	96,5	14	23.409.306	96,7	109	110
Ukupno	15	20.209.851	100	15	22.094.135	100	15	24.210.567	100	109	110

Pokazatelj koncentracija u tri najznačajnija segmenta bankarskog poslovanja: u aktivi, kreditima i depozitima je vrijednost Herfindahlova indeksa⁷. Pregled istog po periodima, daje se u sljedećem grafikonu:

Grafikon 5: Herfindahlov indeks koncentracije u aktivi, kreditima i depozitima

Sa 31.12.2019. godine Herfindahlov indeks koncentracije u odnosu na kraj 2018. godine je smanjen za kredite za 43 jedinice i depozite za šest jedinica, a za aktivu povećan za jednu jedinicu. Herfindahlov indeks koncentracije za posmatrani period pokazuje umjerenu koncentraciju⁸ u sve tri relevantne kategorije (aktivi, kreditima i depozitima).

Drugi pokazatelj koncentracije u bankarskom sektoru je omjer tržišne koncentracije, odnosno koncentracijska stopa⁹ (u daljnjem tekstu: CR), koja pokazuje ukupno učešće najvećih banaka u

⁷ Naziva se još i Hirschmann-Herfindahlov indeks ili HHI, a izračunava se po formuli $HI = \sum_{j=1}^n (S_j)^2$, a predstavlja zbir kvadrata

procentnih udjela konkretne veličine (npr. aktive, depozita, kredita) svih tržišnih učesnika u sistemu. Treba napomenuti da indeks ne raste linearno, te da vrijednost od npr. 3000 ne znači da je koncentracija u sistemu 30%. U hipotetičnom slučaju postojanja samo jedne banke u sistemu, HHI bi bio maksimalnih 10000.

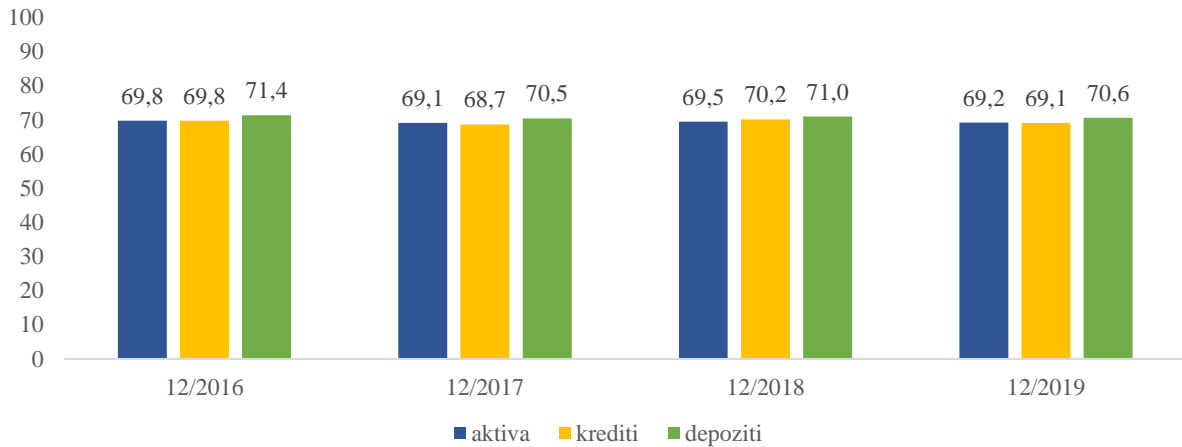
⁸ Ako je vrijednost HHI manja od 1000, smatra se da na tržištu nije prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1000 i 1800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, ako je vrijednost HHI iznad 1800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.

⁹ Engl.: concentration ratio (CR), označava se prema broju banaka koje se uključuju u izračun.

sektoru u odabranim relevantnim kategorijama: u aktivi, kreditima i depozitima. Ako se posmatra ukupno učešće pet najvećih banaka u sektoru - CR5 sa 31.12.2019. godine u odnosu na kraj 2018. godine, prisutno je smanjenje učešća u svim kategorijama, kod tržišnog učešća za 0,3 procentna poena, kredita za 1,1 procentni poen i depozita za 0,4 procentna poena. Dvije najveće banke u sektoru čine 46,4% tržišta (aktiva 46,8%, krediti 44,2% i depoziti 48,3%).

Pregled koncentracijskih stopa za pet najvećih banaka u sektoru daje se u sljedećem grafikonu:

Grafikon 6: Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: aktiva, krediti i depoziti

Bankarski sektor može se analizirati i po kriteriju pripadnosti grupama, formiranih prema veličini aktive¹⁰. Sa 31.12.2019. godine u bankarskom sektoru FBiH, prema veličini aktive, izdvajaju se tri banke sa učešćem od 56,5%, koje čine I grupu banaka sa aktivom preko dvije milijarde KM. U sljedećoj tabeli daje se pregled iznosa i učešća grupa banaka u ukupnoj aktivi kroz periode:

- 000 KM -

Tabela 9: Učešće grupa banaka u ukupnoj aktivi kroz periode

Iznos aktive	31.12.2017.			31.12.2018.			31.12.2019.		
	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka
I (preko 2 milijarde KM)	9.404.805	46,5	2	12.456.111	56,4	3	13.686.527	56,5	3
II (1-2 milijarde KM)	6.626.507	32,8	5	6.075.531	27,5	5	6.645.925	27,5	5
III (0,5-1 milijarda KM)	2.465.564	12,2	3	2.168.293	9,8	3	3.451.044	14,2	5
IV (0,1-0,5 milijarde KM)	1.613.136	8	4	1.394.200	6,3	4	427.071	1,8	2
V (ispod 0,1 milijarde KM)	99.839	0,5	1	0	0,0	0	0	0,0	0
Ukupno	20.209.851	100	15	22.094.135	100	15	24.210.567	100	15

Promjena u strukturi, odnosno učešću grupa banaka u ukupnoj aktivi bankarskog sektora FBiH sa 31.12.2019. godine u odnosu na kraj 2018. godine nastala je kod III grupe banaka (povećanje učešća za 4,4 procentna poena) zbog prelaska dvije banke iz IV grupe banaka u III grupu banaka. U posmatranom periodu nijedna banka nema aktivu manju od 100 miliona KM.

Novčana sredstva na nivou bankarskog sektora FBiH sa 31.12.2019. godine iznosila su 7,6 milijardi KM i pregled istih kroz periode daje se u sljedećoj tabeli:

¹⁰ Banke su podijeljene u pet grupa u zavisnosti od veličine aktive.

- 000 KM -

Tabela 10: Novčana sredstva banaka

Novčana sredstva	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		Indeks	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(4/2)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Gotov novac	800.215	13,8	910.481	13,8	1.004.445	13,1	114	110
Račun rezervi kod CBBiH	3.823.980	66,0	4.002.281	60,7	4.329.659	56,7	105	108
Računi kod depoz. inst. u BiH	41.411	0,7	38.746	0,6	48.611	0,6	94	125
Računi kod depoz. inst. u inostr.	1.127.877	19,5	1.639.544	24,9	2.258.758	29,6	145	138
Novč. sred. u procesu naplate	1.181	0,0	65	0,0	97	0,0	6	149
Ukupno	5.794.664	100	6.591.117	100	7.641.570	100	114	116

Sa 31.12.2019. godine u odnosu na kraj 2018. godine prisutno je povećanje novčanih sredstava u okviru svih računa. Najznačajnije povećanje prisutno je kod sredstava banaka na računima kod depozitnih institucija u inostranstvu, povećanje za 619,2 miliona KM ili 37,8%. U valutnoj strukturi novčanih sredstava sa 31.12.2019. godine u odnosu na kraj 2018. godine, učešće domaće valute smanjeno je sa 71,3% na 66,7%, uz istovremeno povećanje učešća sredstava u stranoj valuti sa 28,7% na 33,3%.

Portfolio vrijednosnih papira na dan 31.12.2019. godine iznosio je 1,5 milijardi KM, što je za 11,6% više u odnosu na kraj 2018. godine, uz učešće u aktivni od 6%. U sljedećim tabelama daje se pregled portfolia prema vrsti instrumenata i emitentu:

- 000 KM -

Tabela 11: Ulaganja u vrijednosne papire prema vrsti instrumenata

Ulaganja u VP	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		Indeks	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vlasnički vrijednosni papiri	1.773	0,1	5.281	0,4	5.313	0,4	298	101
Dužnički vrijednosni papiri:	1.226.659	99,9	1.299.345	99,6	1.451.008	99,6	106	112
- VP svih nivoa vlasti u BiH	751.163	61,2	619.536	47,5	747.632	51,3	82	121
- Državni VP (druge zemlje)	400.855	32,6	533.666	40,9	549.649	37,7	133	103
- Korporativne obveznice ¹¹	74.641	6,1	146.143	11,2	153.727	10,6	196	105
Ukupno	1.228.432	100	1.304.626	100	1.456.321	100	106	112

U okviru ulaganja u dužničke vrijednosne papire najznačajnija stavka su vrijednosni papiri entitetskih vlada i to vrijednosni papiri koje je emitovala FBiH¹² ukupne vrijednosti 532,1 milion KM, te vrijednosni papiri emitenta RS u iznosu od 201,1 milion KM. Prisutan je trend rasta ulaganja u obveznice entitetskih vlada.

- 000 KM -

Tabela 12: Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH

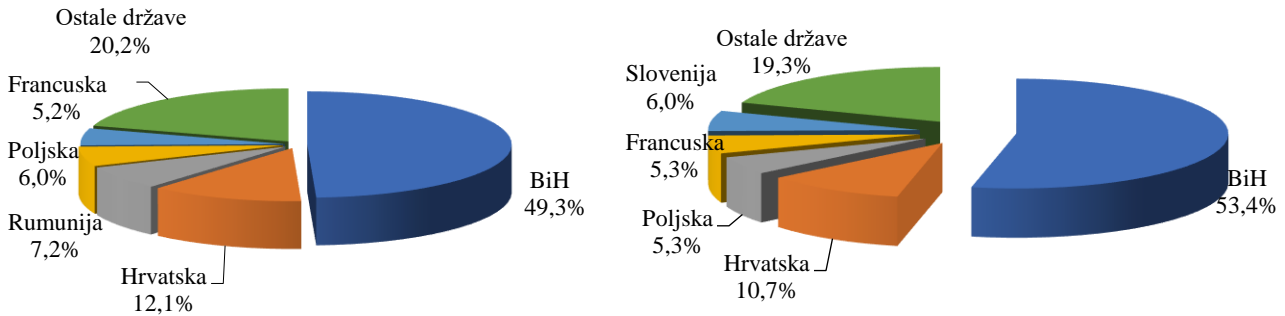
Ulaganja u VP	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		Indeks	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dužnički vrijednosni papiri emitenta FBiH:	587.687	78,9	436.164	71,3	532.147	72,6	74	122
- Trezorski zapisi	99.949	13,4	35.179	5,7	18.921	2,6	35	54
- Obveznice	487.738	65,5	400.985	65,6	513.226	70,0	82	128
Dužnički vrijednosni papiri emitenta RS:	157.353	21,1	175.395	28,7	201.089	27,4	111	115
- Trezorski zapisi	65.848	8,8	0	0,0	0	0,0	0	0
- Obveznice	91.505	12,3	175.395	28,7	201.089	27,4	192	115
Ukupno	745.040	100	611.559	100	733.236	100	82	120

¹¹ Najveći dio, od cca. 77%, odnosi se na obveznice banaka iz EU i SAD, a preostali dio na obveznice kompanija iz EU i BiH.

¹² Sve vrste vrijednosnih papira emitenta FBiH.

Ako se ukupna ulaganja u vrijednosne papire analiziraju prema izloženosti po zemljama, najveće učešće od 53,4% je prema emitentima iz BiH, a zatim slijede Hrvatska sa učešćem od 10,7%, Slovenija 6%, Poljska i Francuska pojedinačno sa 5,3% i ostale države sa pojedinačnim učešćem ispod 5%.

Grafikon 7: Struktura ulaganja u vrijednosne papire prema kriteriju države emitenta

3.2.2. Obaveze

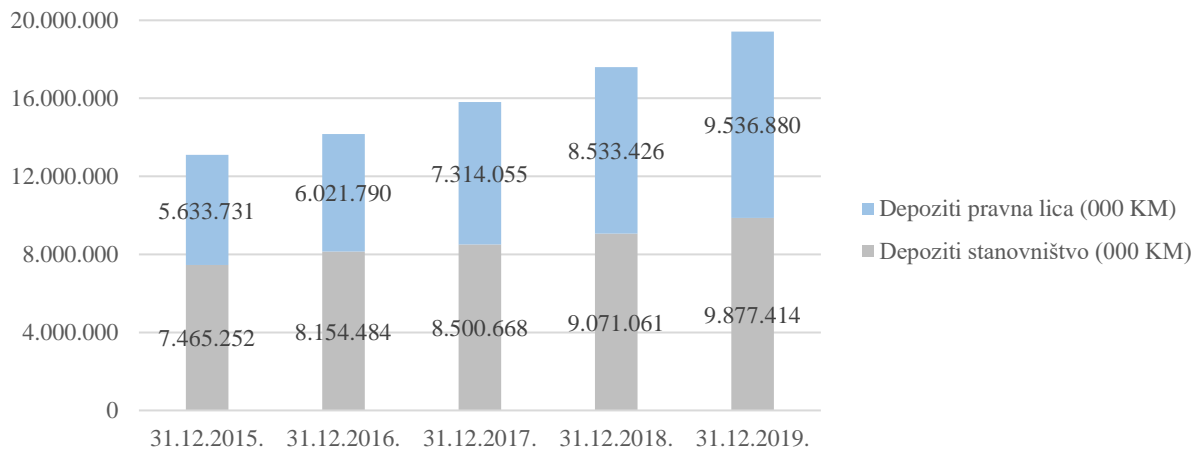
Sa 31.12.2019. godine učešće depozita, kao najznačajnijeg izvora finansiranja banaka, povećano je na 80,2% (za 0,5 procentna poena), dok je smanjeno učešće kreditnih obaveza na 3,5% (za 0,4 procentnih poena).

Kreditne obaveze banaka sa iznosom od 856,6 miliona KM, imaju trend neznatnog smanjenja od 6,3 miliona KM ili 0,7% u odnosu na kraj 2018. godine. Ako se kreditnim obavezama dodaju i subordinirani krediti u iznosu od 189,1 milion KM, ukupna kreditna sredstva u izvorima imaju učešće od 4,3%.

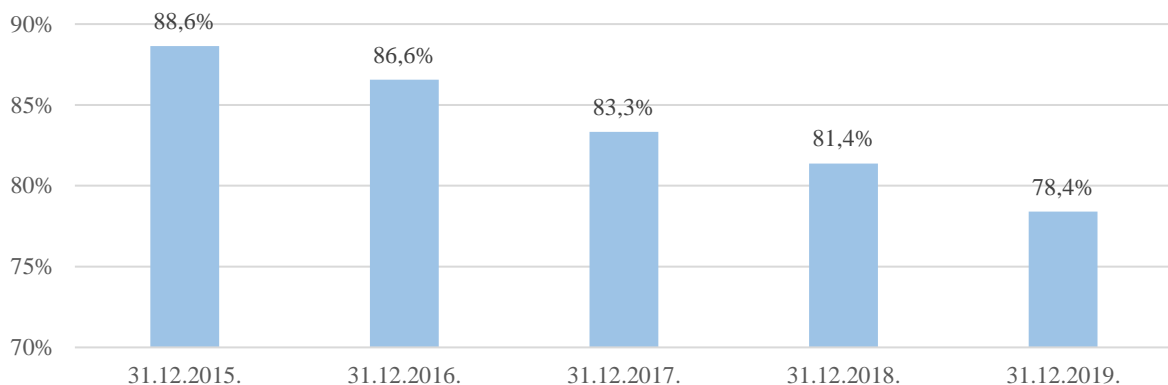
Depoziti su zabilježili rast u odnosu na kraj 2018. godine od 1,8 milijardi KM ili 10,3%, i na dan 31.12.2019. godine iznose 19,4 milijardi KM. Prema dostavljenim podacima banaka, od ukupnog iznosa depozita na kraju posmatranog perioda, 1,2 milijarde KM ili 6,1% odnosi se na depozite prikupljene u organizacionim dijelovima banaka iz FBiH u RS-u i BD-u.

U 2019. godini ukupni depoziti rasli su brže od ukupne aktive i kredita po stopi od 10,3%. Depoziti stanovništva rasli su po stopi od 8,9%, a depoziti pravnih lica 11,8% u odnosu na kraj 2018. godine. Brži rast depozita pravnih lica doveo je do približavanja udjela depozita pravnih lica u ukupnim depozitima (49,1%) udjelu depozita stanovništva (50,9%).

U sljedećim grafikonima daju se pregled ukupnih depozita i omjer kredita i depozita po periodima:

Grafikon 8: Ukupni depoziti (000 KM)

Brži rast depozita od kredita uzrokuje nastavak padajućeg trenda omjera kredita i depozita. Prikazani trend ukazuje na održivu strukturu finansiranja kreditne ekspanzije iz domaćih izvora.

Grafikon 9: Omjer kredita i depozita

U sljedećoj tabeli dat je prikaz sektorske strukture depozita:

- 000 KM -

Sektori	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		Indeks	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(4/2)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vladine institucije	1.482.708	9,4	1.778.835	10,1	2.157.147	11,1	120	121
Javna preduzeća	1.310.610	8,3	1.538.501	8,7	1.651.976	8,5	117	107
Privatna preduzeća i druš.	2.612.441	16,5	2.834.717	16,1	3.236.224	16,7	109	114
Bankarske institucije	847.965	5,4	1.215.334	6,9	1.208.613	6,2	143	99
Nebankarske finans.instit.	655.360	4,1	746.690	4,3	803.516	4,1	114	108
Stanovništvo	8.500.668	53,8	9.071.061	51,5	9.877.414	50,9	107	109
Ostalo	404.971	2,5	419.349	2,4	479.404	2,5	104	114
Ukupno	15.814.723	100	17.604.487	100	19.414.294	100	111	110

Najveće učešće u sektorskoj strukturi depozita imaju depoziti stanovništva sa 50,9% i njihovo učešće smanjeno je za 0,6 procentnih poena u odnosu na kraj 2018. godine. Depoziti stanovništva na dan 31.12.2019. godine iznose 9,9 milijardi KM.

Rast depozita sa 31.12.2019. godine u odnosu na kraj 2018. godine ostvaren je kod: depozita vladinih institucija za 378,3 miliona KM ili 21,3%, depozita javnih preduzeća za 113,5 miliona KM ili 7,4%, depozita privatnih preduzeća za 401,5 miliona KM ili 14,2%, depozita nebankarskih finansijskih institucija za 56,8 miliona KM ili 7,6%, depozita stanovništva za 806,4 miliona KM ili 8,9%, kao i ostalih depozita za 60,1 milion KM ili 14,3%.

Smanjenje depozita sa 31.12.2019. godine u odnosu na kraj 2018. godine zabilježeno je samo kod depozita bankarskih institucija za 6,7 miliona KM ili 0,6%. Finansijska podrška bankarske grupe prisutna je u sedam banaka u FBiH, tako da se 87,3% ukupnih depozita bankarskih institucija odnosi na finansijsku podršku bankarskih grupa.

Valutna struktura depozita na dan 31.12.2019. godine promijenjena je u odnosu na kraj 2018. godine. Depoziti u KM su povećani za iznos od 1,6 milijardi KM ili 15%, dok su u stranim valutama povećani u iznosu od 254,4 miliona KM ili 3,5%. U odnosu na kraj 2018. godine promijenjena je valutna struktura depozita u pogledu povećanja učešća depozita u domaćoj valuti sa 58,7% na 61,2% i smanjenja učešća depozita u stranoj valuti sa 41,3% na 38,8%.

Struktura depozita, prema porijeklu deponenata, sa 31.12.2019. godine u odnosu na kraj 2018. godine, je sljedeća: sredstva rezidenata iznose 17,8 milijardi KM i imaju učešće od 91,9% (+0,4 procentna poena), a depoziti nerezidenata iznose 1,6 milijardi KM, što je 8,1% ukupnih depozita (-0,4 procentna poena). Promjene u strukturi su rezultat rasta depozita rezidenata (1,7 milijardi KM ili 10,8%) i rasta depozita nerezidenata (74,8 miliona KM ili 5%).

Dugogodišnji trend rasta štednih depozita, kao najznačajnijeg segmenta depozitnog i finansijskog potencijala banaka, nastavljen je i u 2019. godini. Štedni depoziti na dan 31.12.2019. godine iznose 9,6 milijardi KM i veći su za 769,3 miliona KM ili 8,7% u odnosu na kraj 2018. godine.

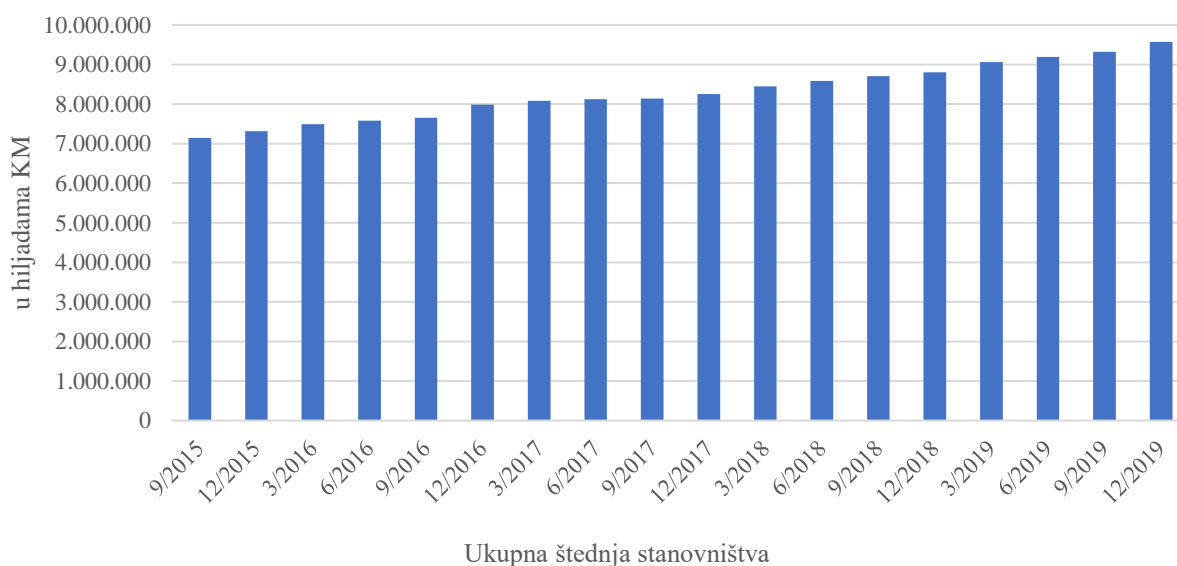
Trend štednje stanovništva prikazan je u sljedećoj tabeli i grafikonu:

- 000 KM -

Tabela 14: Štednja stanovništva po periodima

Banke	Iznos			Indeks	
	31.12.2017.	31.12.2018.	31.12.2019.	(3/2)	(4/3)
1	2	3	4	5	6
Državne	83.530	91.645	96.979	110	106
Privatne	8.166.750	8.712.454	9.476.470	107	109
Ukupno	8.250.280	8.804.099	9.573.449	107	109

Grafikon 10: Štednja stanovništva po periodima

U dvije najveće banke koncentrisano je 54,8% štednje, dok pet banaka ima pojedinačno učešće manje od 2%, što iznosi 5,4% ukupne štednje u sektoru. Od ukupnog iznosa štednje, 47,9% se odnosi na štedne depozite u domaćoj, a 52,1% u stranoj valuti.

Ročna struktura štednih depozita u odnosu na kraj 2018. godine promijenjena je rastom kratkoročnih depozita za 657,2 miliona KM ili 13,2%, kao i njihovim učešćem za 2,4 procentna poena, što je posljedica pada kamatnih stopa. Ročna struktura štednih depozita može se vidjeti u sljedećoj tabeli:

- 000 KM -

Tabela 15: Ročna struktura štednih depozita stanovništva po periodima

	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		Indeks	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(4/2)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Kratkoročni štedni depoziti	4.460.734	54,1	4.977.201	56,5	5.634.426	58,9	112	113
Dugoročni štedni depoziti	3.789.546	45,9	3.826.898	43,5	3.939.023	41,1	101	103
Ukupno	8.250.280	100	8.804.099	100	9.573.449	100	107	109

Kreditni odobreni stanovništvu na kraju 2019. godine iznose 7,4 milijarde KM i porasli su za 8% u odnosu na kraj 2018. godine. U isto vrijeme depoziti stanovništva su bilježili rast od 8,9% i na kraju 2019. godine iznose 9,9 milijardi KM.

- 000 KM -

Tabela 16: Krediti, štednja i depoziti stanovništva

	31.12.2017.	31.12.2018.	31.12.2019.	Indeks	
	Iznos	Iznos	Iznos	(3/2)	(4/3)
1	2	3	4	5	6
1. Krediti stanovništva	6.358.707	6.853.979	7.400.278	108	108
2. Štednja stanovništva	8.250.280	8.804.099	9.573.449	107	109
2.1. Oročena štednja	4.125.240	4.126.382	4.280.620	100	104
2.2. Štednja po viđenju	4.125.040	4.677.717	5.292.829	113	113
3. Krediti/Štednja	77%	78%	77%	-	-
4. Depoziti stanovništva	8.500.668	9.071.061	9.877.414	107	109
Kreditni/Depoziti stanovništva	75%	76%	75%	-	-

U posmatranom periodu prisutan je trend rasta i kredita i depozita stanovništva, uz bržu stopu rasta depozita.

3.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala

U postupku usklađivanja podzakonskih akata FBA sa novim zakonskim propisima, krajem 2017. godine stupila je na snagu nova Odluka o izračunavanju kapitala banke.

U skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke izmijenjen je sadržaj i forma regulatornih izvještaja. Najznačajnije izmjene odnose se na način izračuna regulatornog kapitala uz primjenu odgovarajuće metodologije za izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni, tržišni i operativni rizik, nove metodologije za održavanje zaštitnih slojeva kapitala i obračuna finansijske poluge.

Sa 31.12.2019. godine ukupan kapital banaka iznosio je 3,1 milijardu KM i ostvareno je povećanje istog za 160,3 miliona KM ili stopom rasta od 5,4% u odnosu na kraj 2018. godine (više detalja dato u podnaslovu 1.1.2. - Struktura vlasništva i tržišno učešće).

U sljedećoj tabeli daje se izvještaj o stanju, odnosno strukturi regulatornog kapitala banaka u FBiH:

Tabela 17: Izvještaj o stanju regulatornog kapitala				
R.br.	Opis	31.12.2018.	31.12.2019.	Indeks
1.	Regulatorni kapital	2.478.985	2.690.298	109
1.1.	Osnovni kapital	2.351.425	2.656.534	113
1.1.1.	Redovni osnovni kapital	2.351.425	2.656.534	113
1.1.1.1.	Plaćeni instrumenti kapitala	1.290.878	1.299.335	101
1.1.1.2.	Premija na dionice	137.290	137.290	100
1.1.1.3.	(-) Vlastiti instrumenti redovnog osnovnog kapitala	-215	-215	100
1.1.1.4.	Zadržana dobit prethodnih godina	238.344	403.027	169
1.1.1.5.	Priznata dobit ili gubitak	-34.743	-36.302	104
1.1.1.6.	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	10.296	26.630	259
1.1.1.7.	Ostale rezerve	876.626	970.088	111
1.1.1.8.	(-) Ostala nematerijalna imovina	-56.116	-57.589	103
1.1.1.9.	(-) Odgođena porezna imovina koja zavisi o budućoj profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjениh za povezane poreske obaveze	-101	-14	14
1.1.1.10.	(-) Odbitak od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuje dodatni osnovni kapital	0	-1.255	-
1.1.1.11.	(-) Odgođena poreska imovina koja se može odbiti i koja zavisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-1.625	-1.349	83
1.1.1.12.	(-) Instrumenti redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje	-12.118	-15.950	132
1.1.1.13.	Elementi ili odbici od redovnog osnovnog kapitala – ostalo	-97.091	-67.162	69
1.1.2.	Dodatni osnovni kapital	0	0	-
1.2.	Dopunski kapital	127.560	33.764	26
1.2.1.	Plaćeni instrumenti kapitala i subordinisani dugovi	105.592	170.158	161
1.2.2.	(-) Vlastiti instrumenti dopunskog kapitala	-14	-14	100
1.2.3.	Opći ispravci vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardiziranim pristupom	153.706	163.569	106
1.2.4.	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom osnovnom kapitalu)	0	1.255	-
1.2.5.	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	-131.724	-301.204	229

Regulatorni kapital banaka u FBiH sa 31.12.2019. godine iznosi 2,7 milijardi KM i u odnosu na kraj 2018. godine povećan je za 211,3 miliona KM ili 8,5%. Osnovni kapital i redovni osnovni kapital banaka na posmatrani period iznose 2,7 milijardi KM, sa ostvarenim povećanjem od 305,1 milion KM ili 13%, a dopunski kapital 33,8 miliona KM, sa ostvarenim smanjenjem od 93,8 miliona KM ili 73,5% u odnosu na kraj 2018. godine. U posmatranom periodu došlo je do poboljšanja strukture regulatornog kapitala povećanjem učešća osnovnog kapitala, a što je najvećim dijelom po osnovu raspodjele dobiti iz 2018. godine u osnovni kapital u iznosu od 105,8 miliona KM i iz 2019. godine u iznosu od 11,8 miliona KM, te prenosa RKG formirane iz dobiti u osnovni kapital, u skladu sa odlukama skupština banaka (11 banaka) u iznosu od 139,5 miliona KM.

U strukturi regulatornog kapitala bankarskog sektora FBiH osnovni kapital učestvuje sa 98,7%, dok dopunski kapital učestvuje sa 1,3%. Najveći uticaj na povećanje regulatornog kapitala imalo je već spomenuto povećanje osnovnog kapitala po osnovu raspodjele dobiti iz 2018. godine u osnovni kapital u iznosu od 105,8 miliona KM i iz 2019. godine u iznosu od 11,8 miliona KM, povećanje subordinisanog duga kod jedne banke za 58,7 miliona KM, te povećanje vrijednosti vrijednosnih papira koji se klasifikuju po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u iznosu od 19,8 miliona KM.

Ukupan iznos izloženosti riziku u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, predstavlja zbir izloženosti ponderisane rizikom za kreditni, tržišni, operativni rizik, rizik namirenja/slobodne isporuke i rizik povezan sa velikim izloženostima koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja.

Ukupna izloženost riziku bankarskog sektora FBiH sa stanjem na dan 31.12.2019. godine iznosila je 15 milijardi KM, čija struktura se daje u sljedećoj tabeli:

- 000 KM -

Tabela 18: Struktura izloženosti riziku

R. br.	Opis	31.12.2018.		31.12.2019.		Indeks
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1.	Izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik	12.296.292	86,7	13.085.560	87,1	106
2.	Izloženosti riziku namirenja / slobodne isporuke	0	0,0	0	0,0	0
3.	Izloženosti za tržišni rizik (pozicijski i valutni rizik)	223.778	1,6	228.011	1,5	102
4.	Izloženosti riziku za operativni rizik	1.657.561	11,7	1.705.834	11,4	103
5.	Ukupan iznos izloženosti riziku	14.177.631	100	15.019.405	100	106

Ukupan iznos izloženosti riziku na nivou bankarskog sektora FBiH u posmatranom periodu povećan je za 841,8 miliona KM ili 5,9%. Najveće povećanje za 789,3 miliona KM ili 6,4%, ostvareno je u okviru izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik. Izloženost riziku rasla je po nižoj stopi od stopa rasta osnovnog i ukupnog regulatornog kapitala.

Sa 31.12.2019. godine, banke su najviše bile izložene kreditnom riziku (učešće 87,1%), koji je dominantan u bankarskom sektoru u FBiH. U posmatranom periodu došlo je do promjene u učešću po pojedinim vrstama rizika, odnosno povećano je učešće kod izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik za 0,4 procentnih poena, dok je smanjeno učešće za 0,1 procentni poen kod izloženosti za tržišni i za 0,3 procentna poena kod izloženosti za operativni rizik.

Posljednjih nekoliko godina adekvatnost kapitala bankarskog sektora održavana je kontinuirano iznad 15%, što je zadovoljavajuća kapitaliziranost na nivou sektora. Odlukom o izračunavanju kapitala banke, propisano je da banke moraju u svakom trenutku ispunjavati kapitalne zahtjeve u pogledu stope redovnog osnovnog kapitala od 6,75%, stope osnovnog kapitala od 9% i stope regulatornog kapitala od 12%. Takođe, je propisana obaveza bankama da održavaju zaštitni sloj za očuvanje kapitala u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Pokazatelji adekvatnosti kapitala bankarskog sektora u FBiH sa stanjem na dan 31.12.2019. godine, daju se u sljedećoj tabeli:

- 000 KM -

Tabela 19: Pokazatelji adekvatnosti kapitala

R. br.	Opis	% i iznos viška ili manjka od propisanog minimuma	% i iznos viška ili manjka od propisanog minimuma
		31.12.2018.	31.12.2019.
1.	Stopa redovnog osnovnog kapitala	16,6%	17,7%
2.	Višak (+) / manjak (-) redovnog osnovnog kapitala	1.394.434	1.642.724
3.	Stopa osnovnog kapitala	16,6%	17,7%
4.	Višak (+) / manjak (-) osnovnog kapitala	1.075.438	1.304.787
5.	Stopa regulatornog kapitala	17,5%	17,9%
6.	Višak (+) / manjak (-) regulatornog kapitala	777.668	887.971

Stopa regulatornog kapitala na dan 31.12.2019. godine iznosi 17,9% i značajno je veća u odnosu na zakonom propisani minimum od 12%. U odnosu na kraj 2018. godine stopa regulatornog kapitala povećana je za 0,4 procentna poena, dok je stopa osnovnog kapitala relativno više povećana, za 1,1 procentni poen. Na nivou bankarskog sektora FBiH, i ostale stope kapitala (stopa redovnog osnovnog kapitala i osnovnog kapitala) su veće u odnosu na propisane minimume.

Odlukom o izračunavanju kapitala banke propisana je i nova metodologija izračuna i regulatorni okvir za praćenje visine finansijske poluge. Banke su dužne da osiguraju i održavaju stopu finansijske poluge, kao odnos osnovnog kapitala i mjere ukupne izloženosti u iznosu od najmanje

regulatorno propisanih 6%. U sljedećem pregledu daje se stopa finansijske poluge bankarskog sektora FBiH sa stanjem na dan 31.12.2019. godine i 31.12.2018. godine:

- 000 KM -

Tabela 20: Stopa finansijske poluge

R. br.	Vrijednosti izloženosti	31.12.2018.	31.12.2019.
1.	Izloženosti stope finansijske poluge - u skladu sa članom 37. stav (4) Odluke o izračunavanju kapitala banke	23.162.644	25.201.918
2.	Osnovni kapital - u skladu sa članom 37. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke	2.351.425	2.656.534
3.	Stopa finansijske poluge - skladu sa članom 37. stav (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke	10,1%	10,5%

Stopa finansijske poluge na nivou bankarskog sektora na dan 31.12.2019. godine iznosi 10,5% i veća je za 0,4 procentna poena u odnosu na kraj 2018. godine. Sa 31.12.2019. godine, pet banaka ima stopu finansijske poluge iznad, a deset banaka ispod prosjeka bankarskog sektora FBiH.

3.2.4. Aktiva i kvalitet aktive

Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka utvrđeni su kriteriji za procjenu izloženosti banaka kreditnom riziku ocjenom kvaliteta njihove aktive i adekvatnosti rezervi za kreditne i druge gubitke prema rizičnosti plasmana i sredstava-stavki bilansa i vanbilansnih stavki. Prilikom procjene izloženosti banaka kreditnom riziku, banke su dužne obračunavati RKG u skladu sa kriterijima iz navedene Odluke, uvažavajući već formirane ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezerviranja za gubitke po vanbilansnim stavkama koje se evidentiraju u knjigama banaka (obračunate u skladu s primijenjivim MRS i MSFI), uzimajući u obračun i RKG formirane iz dobiti (na računima kapitala).

Od 01.01.2018. godine banke su u obavezi primjenjivati novi standard finansijskog izvještavanja MSFI 9 - Finansijski instrumenti, koji je zamijenio MRS 39.

U sljedećoj tabeli daje se pregled aktive, RKG po regulatornim zahtjevima i ispravke vrijednosti po MSFI:

- 000 KM -

Tabela 21: Aktiva (bilans i vanbilans), RKG po regulatoru i ispravke vrijednosti po MSFI

Opis	31.12.2017.	31.12.2018.	31.12.2019.	Indeks	
	1	2	3	4	5=(3/2) 6=(4/3)
1. Rizična aktiva ¹³	17.224.329	18.468.934	19.596.661	107	106
2. Obračunate regulatorne RKG	1.492.475	1.479.654	1.409.755	99	95
3. Ispravka vrijednosti i rezerve za vanbilansne stavke	1.262.277	1.311.031	1.237.166	104	94
4. Potrebne regulatorne rezerve iz dobiti za procijenjene gubitke	402.640	404.539	407.324	100	101
5. Formirane regulatorne rezerve iz dobiti za procijenjene gubitke	315.734	181.480	38.968	57	21
6. Nedostajući iznos regulat. rezervi iz dobiti za procijenjene gubitke	198.771	228.816	368.356	115	161
7. Nerizične stavke	7.699.195	8.874.457	10.264.789	115	116
8. Ukupna aktiva (1+7)	24.923.524	27.343.391	29.861.450	110	109

Ukupna aktiva sa vanbilansnim stavkama (aktiva)¹⁴ banaka u FBiH na dan 31.12.2019. godine iznosi 29,9 milijardi KM i veća je za 2,5 milijardi KM ili 9,2% u odnosu na kraj 2018. godine. Rizična aktiva iznosi 19,6 milijardi KM i veća je za 1,1 milijardu KM ili 6,1%, dok nerizične stavke iznose 10,3 milijarde KM i veće su za 1,4 milijarde KM ili 15,7% u odnosu na kraj 2018. godine.

¹³ Isključen iznos plasmana i potencijalnih obaveza od 261,5 miliona KM obezbijeđenih novčanim depozitom

¹⁴ Aktiva definirana članom 2. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka („Službene novine Federacije BiH“, broj 85/11-prečišćeni tekst 33/12-ispravka, 15/13)

U sljedećoj tabeli daje se pregled ukupne aktive, bruto bilansne aktive, rizičnih i nerizičnih stavki aktive na nivou bankarskog sektora:

- 000 KM -

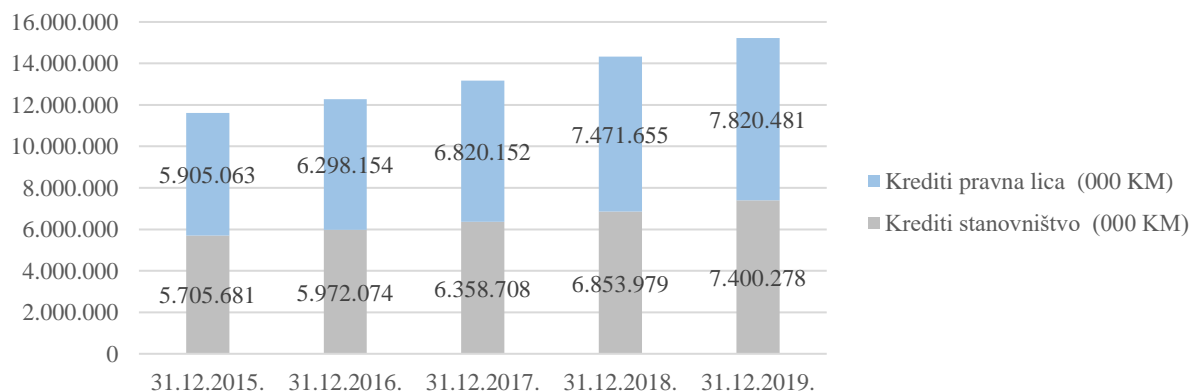
<i>Tabela 22: Ukupna aktiva, bruto bilansna aktiva, rizične i nerizične stavke aktive</i>									
O p i s	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		Indeks		
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	8=(4/2)	9=(6/4)	
1	2	3	4	5	6	7			
Kredit	11.910.826	83,5	12.762.366	83,8	13.757.542	85,1	107	108	
Kamate	66.894	0,5	91.669	0,6	89.833	0,6	137	98	
Dospjela potraživanja	1.036.949	7,3	992.177	6,5	923.224	5,7	96	93	
Potraživanja po plać. garancijama	31.080	0,2	30.127	0,2	30.765	0,2	97	102	
Ostali plasmani	400.584	2,8	511.914	3,4	405.182	2,5	128	79	
Ostala aktiva	814.496	5,7	835.125	5,5	954.200	5,9	103	114	
1. Rizična bilansna aktiva	14.260.829	100	15.223.378	100	16.160.746	100	107	106	
2. Nerizična bilansna aktiva	7.172.606		8.140.926		9.245.744		114	114	
3. Bruto bilansna aktiva (1+2)	21.433.435		23.364.304		25.406.490		109	109	
4. Rizični vanbilans	2.963.500		3.245.556		3.435.915		110	106	
5. Nerizični vanbilans	526.589		733.531		1.019.045		139	139	
6. Ukupne vanbilansne stavke (4+5)	3.490.089		3.979.087		4.454.960		114	112	
7. Rizična aktiva s vanbilansom (1+4)	17.224.329		18.468.934		19.596.661		107	106	
8. Nerizične stavke (2+5)	7.699.195		8.874.457		10.264.789		115	116	
9. Aktiva s vanbilansom (3+6)	24.923.524		27.343.391		29.861.450		110	109	

Bruto bilansna aktiva¹⁵ iznosi 25,4 milijarde KM i veća je za dvije milijarde KM ili 8,7% u odnosu na kraj 2018. godine, od čega rizična bilansna aktiva iznosi 16,2 milijarde KM, što je 63,6% bruto bilansne aktive, sa ostvarenim povećanjem od 937,4 miliona KM ili 6,2%, a nerizična bilansna aktiva iznosi 9,2 milijarde KM i veća je za 1,1 milijardu KM ili 13,6%.

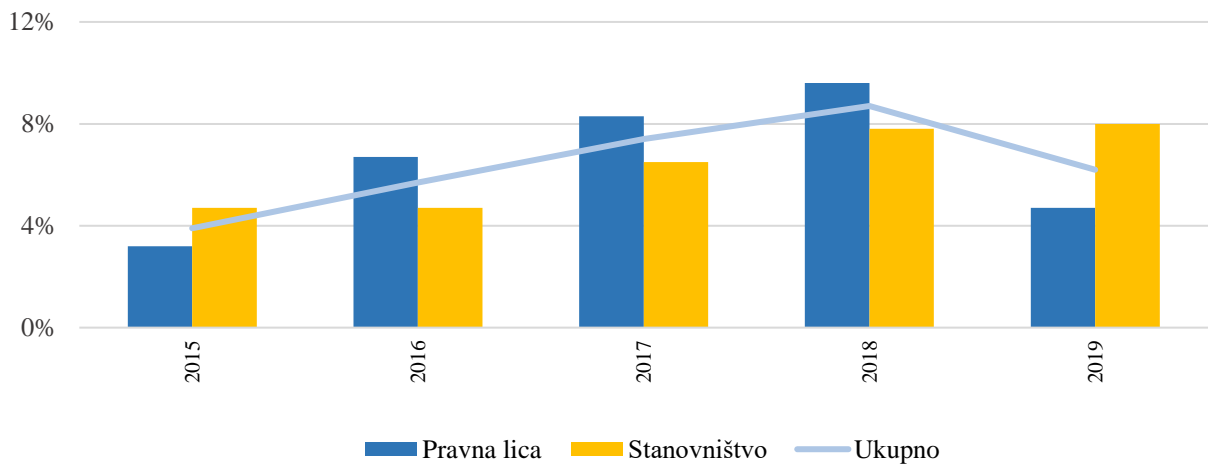
Sa 31.12.2019. godine vanbilansne rizične stavke iznose 3,4 milijarde KM i povećane su za iznos od 190,4 miliona KM ili 5,9%, a nerizične vanbilansne stavke iznose jednu milijardu KM i povećane su za iznos od 285,5 miliona KM ili 38,9% u odnosu na kraj 2018. godine.

Na dan 31.12.2019. godine krediti iznose 15,2 milijarde KM i isti su ostvarili rast u iznosu od 895,1 milion KM ili 6,2% u odnosu na kraj 2018. godine. Krediti odobreni stanovništvu, sa učešćem u ukupnim kreditima od 48,6%, ostvarili su rast od 8%, dok su krediti odobreni pravnim licima, sa učešćem u ukupnim kreditima od 51,4%, ostvarili rast od 4,7%. U sljedećim grafikonima daje se pregled kredita odobrenih stanovništvu i kredita odobrenih pravnim licima i godišnjih stopa rasta ukupnih kredita, u bankarskom sektoru FBiH za period 2015. - 2019. godine:

Grafikon 11: Krediti (000 KM)

¹⁵ Isključen iznos kredita od 201,8 miliona KM pokriven novčanim depozitom (uključen u nerizičnu bilansnu aktivu)

Grafikon 12: Kreditni rast

Posmatrajući godišnje stope rasta kredita, najveća stopa rasta ukupnih kredita ostvarena je u 2018. godini od 8,7%, a u 2019. godini ista je smanjena za 2,5 procentnih poena. Kod kredita odobrenih pravnim licima najveća stopa rasta ostvarena je u 2018. godini od 9,6%, dok je u 2019. godini ista smanjena za 4,9 procentnih poena.

Za razliku od stopa rasta ukupnih kredita i kredita odobrenih pravnim licima, najveća stopa rasta kod kredita odobrenih stanovništvu je ostvarena u 2019. godini od 8% i ima trend rasta od 2017. godine (u 2015. i 2016. godini je bila na istom nivou od 4,7%).

Trend i promjena učešća pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita dati su u sljedećoj tabeli:

- 000 KM -

Tabela 23: Sektorska struktura kredita

Sektori	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		Indeks	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %		
1	2	3	4	5	6	7	8=(4/2)	9=(6/4)
Vladine institucije	245.102	1,9	216.596	1,5	189.360	1,2	88	87
Javna preduzeća	210.461	1,6	321.493	2,3	359.635	2,4	153	112
Privatna preduzeća i društ.	6.295.558	47,8	6.625.641	46,3	6.922.742	45,5	105	104
Bankarske institucije	12	0,0	217.706	1,5	247.501	1,6	1814217	114
Nebankarske finansijske instit.	58.992	0,4	75.804	0,5	86.902	0,6	128	115
Građani	6.358.707	48,2	6.853.979	47,8	7.400.278	48,6	108	108
Ostalo	10.028	0,1	14.415	0,1	14.341	0,1	144	99
Ukupno	13.178.860	100	14.325.634	100	15.220.759	100	109	106

Rast kredita sa 31.12.2019. godine u odnosu na kraj 2018. godine ostvaren je kod kredita odobrenih stanovništvu za 546,3 miliona KM ili 8%, privatnim preduzećima za 297,1 milion KM ili 4,5%, javnim preduzećima za 38,1 milion KM ili 11,9%, bankarskim institucijama za 29,8 miliona KM ili 13,7% i nebankarskim finansijskim institucijama za 11,1 milion KM ili 14,6%.

Smanjenje kredita sa 31.12.2019. godine u odnosu na kraj 2018. godine zabilježeno je u dva sektora, odnosno kod kredita odobrenih vladinim institucijama za 27,2 miliona KM ili 12,6% i ostalim sektorima za 74 hiljade KM ili 0,5%.

U sljedećoj tabeli daje se ročna struktura kredita po sektorima sa stanjem na dan 31.12.2019. godine:

- 000 KM -

Tabela 24: Ročna struktura kredita

Sektori	31.12.2018.			31.12.2019.			Indeks		
	Kratk. krediti (do 1 g.)	Dug. krediti (preko 1 g.)	Dospjela potraživanja	Kratk. krediti (do 1 g.)	Dug. krediti (preko 1 g.)	Dospjela potraživanja	8=(5/2)	9=(6/3)	10=(7/4)
1	2	3	4	5	6	7			
Vladine institucije	1.650	213.827	1.119	40	189.215	105	2	88	9
Javna preduzeća	54.510	256.960	10.023	39.363	307.603	12.668	72	120	126
Privatna preduzeća i društva	2.137.840	3.822.847	664.954	2.414.723	3.897.580	610.440	113	102	92
Bankarske institucije	217.698	0	8	247.491	0	10	114	0	125
Nebankarske finansijske institucije	20.418	50.135	5.251	26.103	55.779	5.020	128	111	96
Građani	411.274	6.102.780	339.925	423.373	6.651.895	325.010	103	109	96
Ostalo	7.315	6.073	1.027	7.772	5.686	883	106	94	86
Ukupno	2.850.705	10.452.622	1.022.307	3.158.865	11.107.758	954.136	111	106	93

Sa 31.12.2019. godine u odnosu na kraj 2018. godine kratkoročni krediti bankarskog sektora FBiH su povećani za 308,2 miliona KM ili 10,8%, a dugoročni krediti za 655,1 milion KM ili 6,3%. Dospjela potraživanja iznose 954,1 milion KM i smanjena su za 68,2 miliona KM ili 6,7% u odnosu na kraj 2018. godine.

U valutnoj strukturi kredita najveće učešće od 49,7% ili 7,6 milijardi KM imaju krediti odobreni u domaćoj valuti, zatim slijede krediti odobreni sa valutnom klauzulom sa učešćem od 47,9% ili 7,3 milijarde KM (EUR: 7,3 milijarde KM ili 99,8%, CHF: 17,5 miliona KM ili 0,2%), a najmanje učešće od 2,4% ili 361,5 miliona KM imaju krediti odobreni u stranoj valuti (od toga se na EUR odnosi 360,4 miliona KM ili 99,7%). Ukupan iznos kredita sa valutnom klauzulom vezano za CHF od 17,5 miliona KM ima učešće od 0,1% u ukupnom kreditnom portfoliju sektora i u cijelosti se odnosi na jednu banku u sektoru.

Kvalitet aktive i vanbilansnih rizičnih stavki, OKR i PKG po kategorijama klasifikacije dati su u sljedećoj tabeli:

- 000 KM -

Tabela 25: Klasifikacija aktive, OKR i PKG

Kategorija klasifikacije	31.12.2017.			31.12.2018.			31.12.2019.			Indeks	
	Klasif. aktiva	Učešće %	OKR PKG	Klasif. aktiva	Učešće %	OKR PKG	Klasif. aktiva	Učešće %	OKR PKG	11=(5/2)	12=(8/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
A	14.834.609	86,1	296.693	16.225.548	87,9	324.512	17.425.779	88,9	348.517	109	107
B	1.032.373	6,0	82.700	919.119	4,9	72.972	915.649	4,8	69.402	89	100
C	166.456	1,0	45.486	140.776	0,8	40.189	164.243	0,8	46.619	85	117
D	301.598	1,8	178.304	345.526	1,9	204.017	340.767	1,7	194.993	115	99
E	889.293	5,1	889.292	837.965	4,5	837.964	750.223	3,8	750.223	94	90
Rizična aktiva (A-E)	17.224.329	100	1.492.475	18.468.934	100	1.479.654	19.596.661	100	1.409.754	107	106
Klasifikovana (B-E)	2.389.720	13,9	1.195.782	2.243.386	12,1	1.155.142	2.170.882	11,1	1.061.237	94	97
Nekvalitetna (C-E)	1.357.347	7,9	1.113.082	1.324.267	7,2	1.082.170	1.255.233	6,4	991.835	98	95
Nerizična aktiva ¹⁶	7.699.195			8.874.457			10.264.789			115	116
Ukupno (rizična i nerizična)	24.923.524			27.343.391			29.861.450			110	109

Klasifikovana aktiva (kategorije od B do E) na dan 31.12.2019. godine iznosi 2,2 milijarde KM, a nekvalitetna aktiva (kategorije od C do E) iznosi 1,3 milijarde KM. Sa 31.12.2019. godine u odnosu na kraj 2018. godine, klasifikovana aktiva je smanjena za iznos od 72,5 miliona KM ili

¹⁶ Stavke aktive koje se, u skladu s članom 2. stav (2) Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, ne klasifikuju i stavke na koje se, u skladu sa čl. 22. stav (8) Odluke, ne obračunavaju rezerve za OKR od 2%.

3,2%. Nekvalitetna aktiva je smanjena u posmatranom periodu za iznos od 69 miliona KM ili 5,2%, kao rezultat smanjenja nekvalitetne aktive kod najvećeg broja banaka.

Ukupan nivo obračunatih RKG sa 31.12.2019. godine iznosi 1,4 milijarde KM i u odnosu na kraj 2018. godine iskazano je smanjenje za iznos od 69,9 miliona KM, a pojedinačno po kategorijama, povećanje RKG ostvareno je za kategorije A i C, dok je u preostalim kategorijama ostvareno smanjenje RKG u odnosu na kraj 2018. godine. Rezerve za kategoriju A povećane su za 7,4% i za kategoriju C za 16%, dok je smanjenje RKG iskazano kod kategorije B za 4,9%, za kategoriju D 4,4% i kategoriju E za 10,5%.

Jedan od pokazatelja kvaliteta aktive, odnos PKG i rizične aktive iznosi 5,4% i manji je za 0,8 procentnih poena u odnosu na kraj 2018. godine. Na dan 31.12.2019. godine banke su, na približno istom nivou kao i na kraju 2018. godine, prosječno za B kategoriju imale obračunate rezerve po stopi od 8%, za C kategoriju 28%, D kategoriju 57% i E kategoriju 100%.¹⁷

Sa 31.12.2019. godine u odnosu na kraj 2018. godine ostvaren je trend smanjenja kod sljedećih pokazatelja kvaliteta aktive bankarskog sektora FBiH: odnos nekvalitetne i rizične aktive koji iznosi 6,4% (smanjenje za 0,8 procentnih poena) i učešće klasifikovane aktive u rizičnoj aktivi koje iznosi 11,1% (smanjenje za jedan procentni poen).

U Prilogu 5. i 5a. daju se zasebni pregledi klasifikacije ukupne aktive bilansa i ukupnih vanbilansnih rizičnih stavki.

Sektorska analiza podataka zasniva se na pokazateljima kvaliteta kredita datih za dva najznačajnija sektora: pravna lica i stanovništvo. U sljedećoj tabeli daje se detaljan pregled klasifikacije kredita datih stanovništvu i pravnim licima:

- 000 KM -

Tabela 26: Klasifikacija kredita datih stanovništvu i pravnim licima

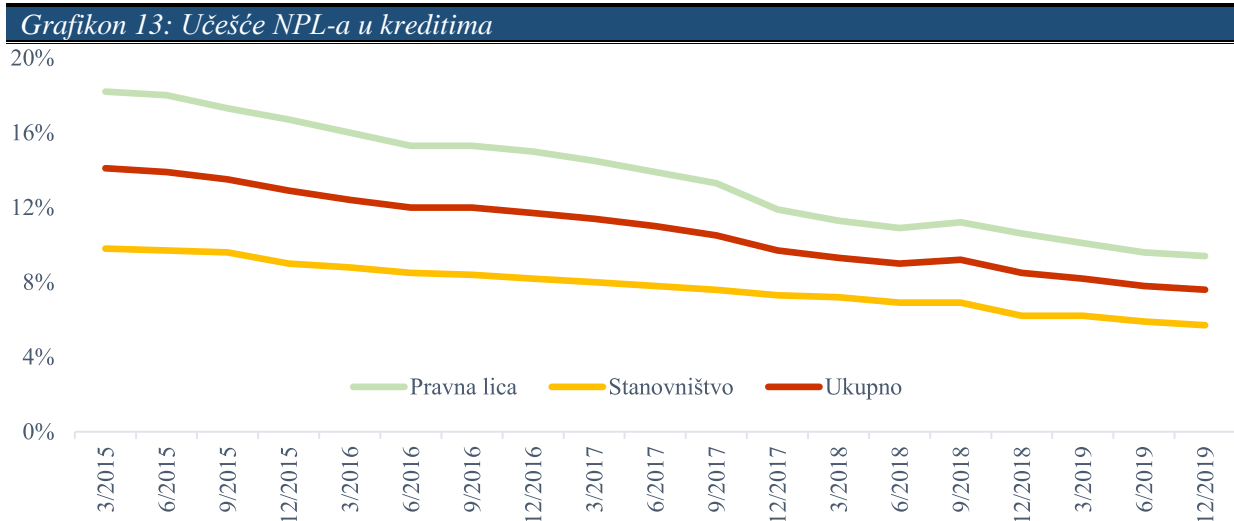
Kategorija klasifikacije	31.12.2018.						31.12.2019.						Indeks
	Stanov.	Učeš. %	Pravna lica	Učešće %	Ukupno		Stanov.	Učeš. %	Pravna lica	Učeš. %	Ukupno		
					Iznos	Učeš. %					Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6 (2+4)	7	8	9	10	11	12=(8+10)	13	14=(12/6)
A	6.275.311	91,5	6.107.597	81,7	12.382.908	86,4	6.793.509	91,8	6.563.885	83,9	13.357.394	87,8	108
B	151.062	2,2	573.795	7,7	724.857	5,1	183.147	2,5	524.157	6,7	707.304	4,6	98
C	60.150	0,9	73.815	1,0	133.965	0,9	75.220	1,0	83.073	1,1	158.293	1,0	118
D	46.055	0,7	288.575	3,9	334.630	2,3	43.343	0,6	290.460	3,7	333.803	2,2	100
E	321.401	4,7	427.873	5,7	749.274	5,3	305.059	4,1	358.906	4,6	663.965	4,4	89
Ukupno	6.853.979	100	7.471.655	100	14.325.634	100	7.400.278	100	7.820.481	100	15.220.759	100	106
Klas. kred. B-E	578.668	8,4	1.364.058	18,2	1.942.726	13,6	606.769	8,2	1.256.596	16,1	1.863.365	12,2	96
Nekv. kred. C-E	427.606	6,2	790.263	10,6	1.217.869	8,5	423.622	5,7	732.439	9,4	1.156.061	7,6	95
		47,8		52,2		100		48,6		51,4		100	
Učešće po sektorima u klasifikovanim kreditima, nekvalitetnim kreditima i B kategoriji:													
Klasifikacija B-E	29,8		70,2		100		32,6		67,4		100		
Nekvalitetni C-E	35,1		64,9		100		36,6		63,4		100		
Kategorija B	20,8		79,2		100		25,9		74,1		100		

Sa 31.12.2019. godine učešće klasifikovanih kredita je smanjeno za 1,4 procentna poena i iznosilo je 12,2%. Klasifikovani krediti stanovništva povećani su za 28,1 milion KM ili 4,9%, dok su klasifikovani krediti pravnih lica smanjeni za 107,5 miliona KM ili 7,9%. Sa 31.12.2019. godine nekvalitetni krediti smanjeni su za iznos od 61,8 miliona KM ili 5,1%. U svim kategorijama u okviru nekvalitetnih kredita zabilježeno je smanjenje: u kategoriji C za 24,3 miliona KM, kategoriji D za 0,8 miliona KM i kategoriji E za 85,3 miliona KM.

¹⁷ Prema Odluci o minimalnim standardima za upravljanjem kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, banke su dužne da obračunavaju RKG po kategorijama klasifikacije u sljedećim procentima: A-2%, B 5-15%, C 16-40%, D 41-60% i E 100%

Učešće NPL-a je smanjeno sa 8,5% na 7,6%, dominantno kao rezultat kreditnog rasta i aktivnosti na naplati. Od ukupnih kredita plasiranih pravnim licima, na NPL se odnosi 732,4 miliona KM ili 9,4%, što je za 1,2 procentna poena manje nego na kraju 2018. godine. Za sektor stanovništva NPL iznose 423,6 miliona KM ili 5,7%, što je za 0,5 procentna poena manje nego na kraju 2018. godine.

Pregled NPL-a, za period 2015. - 2019. godine, daje se u sljedećem grafikonu:

Detaljnija i potpunija analiza NPL-a zasniva se na podacima o granskoj koncentraciji kredita unutar sektora pravnih lica (po sektorima) i stanovništva (po namjeni) i daje se u sljedećoj tabeli:

- 000 KM -

Tabela 27: Sektorska koncentracija kredita

Opis	31.12.2018.				31.12.2019.				Indeks	
	Ukupni krediti		Nekvalitetni krediti		Ukupni krediti		Nekvalitetni krediti		10=6/2	11=8/4
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %		
1	2	3	4	5=(4/2)	6	7	8	9=8/6		
1. Krediti pravnim licima za:										
Poljoprivredu (AGR)	187.278	1,3	36.311	19,4	147.255	1,0	28.004	19,0	79	77
Proizvodnju (IND)	2.130.781	14,9	269.505	12,6	2.268.136	14,9	262.599	11,6	106	97
Građevinarstvo (CON)	441.833	3,1	74.092	16,8	498.624	3,3	68.677	13,8	113	93
Trgovinu (TRD)	2.642.599	18,4	274.333	10,4	2.895.977	19,0	240.635	8,3	110	88
Ugostiteljstvo (HTR)	268.239	1,9	16.074	6,0	252.634	1,7	33.934	13,4	94	211
Ostalo ¹⁸	1.800.925	12,6	119.948	6,6	1.757.855	11,5	98.590	5,6	98	82
Ukupno 1	7.471.655	52,2	790.263	10,6	7.820.481	51,4	732.439	9,4	105	93
2. Krediti stanovništvu za:										
Opću potrošnju	5.574.057	38,9	326.714	5,9	5.996.402	39,4	357.397	6,0	108	109
Stambene potrebe	1.178.483	8,2	87.273	7,4	1.309.758	8,6	55.245	4,2	111	63
Obavljanje djelat. (obrtnici)	101.439	0,7	13.619	13,4	94.118	0,6	10.980	11,7	93	81
Ukupno 2	6.853.979	47,8	427.606	6,2	7.400.278	48,6	423.622	5,7	108	99
Ukupno (1 +2)	14.325.634	100	1.217.869	8,5	15.220.759	100	1.156.061	7,6	106	95

Kod kredita odobrenim pravnim licima najveće učešće u ukupnim kreditima imaju sektori trgovine (19%) i proizvodnje (14,9%).

Kreditni plasirani sektoru proizvodnje iznose 2,3 milijarde KM i povećani su sa 31.12.2019. godine u odnosu na kraj 2018. godine za iznos od 137,4 miliona KM ili 6,4%, dok NPL kod ovih kredita iznose 262,6 miliona KM i smanjeni su za iznos od 6,9 miliona KM ili 2,6%. I pored smanjenja

¹⁸ Uključeni sljedeći sektori: saobraćaj, skladištenje i komunikacije (TRC); finansijsko posredovanje (FIN); poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge (RER); javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje (GOV) i ostalo

za jedan procentni poen u odnosu na kraj 2018. godine, učešće NPL-a je i dalje na visokom nivou od 11,6% .

Kreditni odobreni sektoru trgovine sa 31.12.2019. godine iznose 2,9 milijardi KM i povećani su u odnosu na kraj 2018. godine za iznos od 253,4 miliona KM ili 9,6%. NPL iznosi 240,6 miliona KM i smanjen je za 33,7 miliona KM ili 12,3% i njegovo učešće je takođe smanjeno za 2,1 procentni poen, odnosno na 8,3%.

Kod kredita odobrenih pravnim licima najveće učešće NPL-a sa 31.12.2019. godine prisutno je kod kredita odobrenih poljoprivredi od 19% (smanjenje za 0,4 procentna poena u odnosu na kraj 2018. godine) i kod kredita odobrenih sektoru građevinarstva od 13,8% (smanjenje za tri procentna poena u odnosu na kraj 2018. godine).

Kod kredita odobrenih stanovništvu najveće učešće u odnosu na ukupne kredite imaju krediti za opću potrošnju (39,4%) i krediti odobreni za stambene potrebe (8,6%). Sa 31.12.2019. godine u odnosu na kraj 2018. godine krediti za opću potrošnju ostvarili su rast za iznos od 422,3 miliona KM ili 7,6%, dok je učešće NPL-a povećano za 0,1 procentni poen ili 9,4%. Krediti odobreni za stambene potrebe imali su rast za iznos od 131,3 miliona KM ili 11,1%, a smanjenje učešća NPL-a za 3,2 procentna poena koje na posmatrani datum iznosi 4,2%.

Kreditni rizik je dominantan rizik u bankarskom sektoru FBiH, zbog čega je fokus supervizora na ocjeni praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno identifikaciji, mjerenju, praćenju i kontroli kreditnog rizika i klasifikaciji aktive. Ključni pokazatelji kvaliteta aktive bankarskog sektora FBiH ukazuju da je kvalitet aktive sa 31.12.2019. godine poboljšán, u skladu s pozitivnim ekonomskim trendovima.

3.2.5. Profitabilnost

Na profitabilnost banaka, najznačajnije utiču kvalitet aktive, odnosno rizici, struktura, diverzificiranost i troškovi izvora finansiranja, troškovna efikasnost, eksterni faktori koji su specifični za bankarski, odnosno finansijski sektor u FBiH (razvijenost finansijskog sistema, regulatorna obilježja, industrijska koncentracija i dr.) i eksterni makroekonomski faktori (ekonomski rast, kamatne stope na svjetskom tržištu, stopa zaposlenosti i nezaposlenosti, kretanje plaća, inflacija i dr.).

Iz supervizorske perspektive, profitabilnost bankarskog sektora u FBiH, kao i pojedinačnih banaka u sektoru, posmatra se u kontekstu održivosti, odnosno stabilnosti nivoa i kvaliteta zarade i jačanja kapitalne osnove putem zadržane dobiti.

Nivo, kvalitet i trend zarade bankarskog sektora u FBiH

Na nivou bankarskog sektora u FBiH za period 01.01.-31.12.2019. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 273,9 miliona KM, što je za 17,7 miliona KM ili 6,9% više u odnosu na isti period 2018. godine. Iskazana ukupna neto dobit iznosila je 275,5 miliona KM (14 banaka), a gubitak je iskazala jedna banka u iznosu od 1,6 miliona KM. Tri najveće banke, koje prema visini aktive sa 31.12.2019. godine čine 56,5% ukupne bilansne aktive na nivou bankarskog sektora u FBiH, iskazale su neto dobit u iznosu od 191,9 miliona KM, što čini 70,1% ukupnog finansijskog rezultata. Banka koja prema visini aktive ima najveće učešće od 27,2% u ukupnoj aktivni bankarskog sektora u FBiH generiše 36,9% ukupnog finansijskog rezultata sektora.

U Prilogu 6. prikazan je zbirni bilans uspjeha banaka u FBiH za period 01.01.-31.12.2019. godine, po šemi FBA, sa uporednim podacima za isti izvještajni period 2018. godine.

U sljedećoj tabeli daje se pregled iskazanog finansijskog rezultata na nivou bankarskog sektora u FBiH, kroz sljedeće izvještajne periode:

- 000 KM -

Tabela 28: Ostvareni finansijski rezultat: dobit/gubitak

Opis	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.	
	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7
Dobit	247.261	13	290.979	14	275.448	14
Gubitak	-7.288	2	-34.743	1	-1.559	1
Ukupno	239.973	15	256.236	15	273.889	15

Iskazani finansijski rezultat na nivou bankarskog sektora u FBiH kroz posmatrane izvještajne periode kontinuirano bilježi porast. Finansijski rezultat ostvaren u 2018. godini veći je za 6,8% od iskazanog u 2017. godini, dok je stopa rasta u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu 6,9%. Povećanje ukupnog rezultata 2019. godine u odnosu na 2018. godinu nastalo je primarno zbog smanjenja gubitaka.

Ukupni prihodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka sa 31.12.2019. godine, ukupni prihodi na nivou bankarskog sektora u FBiH iznose 1,2 milijarde KM i u odnosu na 31.12.2018. godine povećani su za iznos od 20,4 miliona KM, što predstavlja povećanje za 1,7%.

- 000 KM -

Tabela 29: Struktura ukupnih prihoda

Struktura ukupnih prihoda	31.12.2018.		31.12.2019.		Indeks
	Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6=(4/2)
I Prihodi od kamata i slični prihodi					
Kamatn. rač. depozita kod depoz.inst.	4.525	0,4	5.478	0,5	121
Kredit i poslovi lizinga	657.927	55,7	649.995	54,1	99
Ostali prihodi od kamata	78.914	6,7	78.259	6,5	99
Ukupno I	741.366	62,8	733.732	61,1	99
II Operativni prihodi					
Naknade za izvršene usluge	327.944	27,8	352.906	29,4	108
Prihodi iz posl. sa devizama	60.374	5,1	63.284	5,2	105
Ostali operativni prihodi	51.477	4,4	51.625	4,3	100
Ukupno II	439.795	37,2	467.815	38,9	106
Ukupni prihodi (I+II)	1.181.161	100	1.201.547	100	102

U strukturi ukupnih prihoda, prihodi od kamata i slični prihodi učestvuju sa 61,1%, dok operativni prihodi učestvuju sa 38,9%.

Ukupni kamatni i slični prihodi su u posmatranom periodu zabilježili neznatno smanjenje, koje je posljedica smanjenja kamatnih prihoda po kreditima i poslovima lizinga, čije je učešće u ukupnim prihodima smanjeno za 1,6 procentnih poena. Istovremeno učešće kredita i potraživanja po poslovima lizinga u ukupnoj aktivni je neznatno smanjeno, sa 64,8% na 62,9% (za 1,9 procentnih poena), dok su prosječne aktivne kamatne stope na kredite smanjene sa 3,56% na 3,27% (za 0,3 procentna poena). Učešće kamatonosnih računa depozita kod depozitnih institucija u ukupnoj aktivni bankarskog sektora u FBiH u posmatranom periodu povećano je sa 16,4% na 17,8% (za 1,4 procentna poena).

U okviru ostalih prihoda od kamata zabilježeno je povećanje na poziciji kamatnih prihoda na vrijednosne papire koji se drže do dospeljeća, za iznos od 0,7 miliona KM ili 19,6%, pri čemu je učešće ovih kamatnih prihoda u ukupnim kamatnim prihodima ispod 1%. Od ukupnih kamatnih

prihoda na vrijednosne papire ostvarenih u 2019. godini, 85% odnosi se na jednu banku. U okviru ostalih prihoda od kamata, u posmatranom periodu, i prihodi od kamata na plasmane drugim bankama zabilježili su rast od 1,6 miliona KM ili 63,5%, ali i oni u ukupnim prihodima od kamata učestvuju sa manje od 1%. Najveći dio ovih prihoda (96%) ostvarile su dvije banke.

Ukoliko se posmatra sektorska struktura ostvarenih kamatnih prihoda, najveći dio odnosi se na prihode od stanovništva (60,4%), iako krediti stanovništvu čine 48,6% ukupnog kreditnog portfolia bankarskog sektora FBiH, ali se veći prihodi ostvaruju kroz veće prosječne kamatne stope, koje za stanovništvo iznose 5,42%, a za privredu 2,53%. Od ukupnih kamatnih prihoda, na prihode od privatnih preduzeća odnosi se 29,8%, a od vladinih institucija 5,6%.

Ukupni operativni prihodi su u posmatranom periodu zabilježili rast od 28 miliona KM ili 6,4%, pri čemu je njihovo učešće u ukupnim prihodima povećano za 1,7 procentnih poena. U strukturi ukupnih operativnih prihoda, najveća stavka su prihodi po naknadama za izvršene usluge koji su zabilježili povećanje za 7,6%. Povećani su i prihodi iz poslovanja sa devizama za 2,9 miliona KM ili 4,8%, dok su ostali operativni prihodi ostali na približno istom nivou u odnosu na 2018. godinu (+0,3%).

Ukupni rashodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka sa 31.12.2019. godine, ukupni rashodi na nivou bankarskog sektora u FBiH iznose 882,7 miliona KM i u odnosu na 31.12.2018. godine smanjeni su za iznos od 8,7 miliona KM ili 1%. Struktura ukupnih rashoda bankarskog sektora u FBiH u posmatranom periodu daje se u sljedećoj tabeli:

-000 KM-

Tabela 30: Struktura ukupnih rashoda

Struktura ukupnih rashoda	31.12.2018.		31.12.2019.		Indeks
	Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6=(4/2)
I Rashodi od kamata i slični rashodi					
Depoziti	104.053	11,7	95.143	10,8	91
Obaveze po uzetim kredit. i ostal.pozajmicama	9.089	1,0	9.229	1,0	102
Ostali rashodi od kamata	16.911	1,9	26.296	3,0	155
Ukupno I	130.053	14,6	130.668	14,8	100
II Ukupni nekamatni rashodi					
Troškovi IV vrijednosti rizične aktive, rezerv. po potenc. obavez. i ostala vrijedn. usklađenja	108.662	12,2	77.315	8,8	71
Troškovi plata i doprinosa	256.407	28,7	260.389	29,5	102
Troškovi poslovnog prostora i amortizacija	153.348	17,2	160.432	18,1	105
Ostali poslovni i direktni troškovi	126.140	14,2	139.986	15,9	111
Ostali operativni troškovi	116.783	13,1	113.943	12,9	98
Ukupno II	761.340	85,4	752.065	85,2	99
Ukupni rashodi (I+II)	891.393	100	882.733	100	99

U strukturi ukupnih rashoda, dominiraju nekamatni rashodi sa učešćem od 85,2%, dok rashodi od kamata i slični rashodi učestvuju sa 14,8%.

U posmatranom periodu kamatni i slični rashodi povećani su za 0,5%, pri čemu su kamatni rashodi po depozitima, koji predstavljaju dominantan izvor finansiranja bankarskog sektora u FBiH, smanjeni za 8,6%, dok su ostali rashodi po kamatama povećani za 55,5%, i to najvećim dijelom po osnovu negativne kamatne stope na depozite kod ino-banaka i negativne naknade na sredstva banaka iznad obavezne rezerve kod CBBiH. U toku 2019. godine ukupni depozitni potencijal bankarskog sektora u FBiH, povećan je za 1,8 milijardi KM ili 10,3%, pri čemu je njegovo učešće u ukupnoj bilansnoj sumi povećano za 0,5 procentnih poena. Na rast kamatonosnih depozita, koji

u ukupnom depozitnom potencijalu učestvuju sa 73%, odnosi se 96,8% ukupnog rasta depozita u posmatranom periodu. Prosječna pasivna kamatna stopa na depozite iznosila je 0,78%, što u odnosu na isti period 2018. godine predstavlja povećanje za 0,12 procentnih poena.

Učešće kamatnih rashoda po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama je povećano za 1,5%, iako je u posmatranom periodu nivo zaduženja bankarskog sektora u FBiH po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama smanjen za 6,3 miliona KM ili 0,7%.

Na nivou bankarskog sektora u FBiH, u posmatranom periodu, ukupni nekamatni rashodi su smanjeni za 9,3 miliona KM ili 1,2%, pri čemu se naznačajnije strukturalne promjene odnose na smanjenje troškova ispravki vrijednosti rizične aktive i rezerviranja za potencijalne obaveze i ostala vrijednosna usklađenja za 31,3 miliona KM ili 28,8%. Smanjenje ove kategorije troškova predstavlja neto efekat: smanjenja ispravki vrijednosti i značajnijeg povećanja navedene kategorije troškova kao rezultat drugačijeg definisanja izloženosti u statusu neizmirenja obaveza i implementacije novih parametara rizika za izračun ispravki vrijednosti.

Najveću stopu rasta od 11% zabilježili su ostali poslovni i direktni troškovi, pri čemu se najveće povećanje odnosi na dvije banke kao rezultat povećanih naknada za kartično poslovanje i većeg volumena transakcija po kartičnom poslovanju.

Koeficijenti profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja bankarskog sektora u FBiH

U sljedećoj tabeli dat je pregled najznačajnijih veličina i koeficijenata koji se koriste kao mjere za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja banaka u FBiH:

- 000 KM ili % -

Tabela 31: Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti			
	31.12.2017.	31.12.2018.	31.12.2019.
Neto dobit	239.973	256.236	273.889
Prosječna neto aktiva	19.191.177	21.103.672	23.250.003
Prosječni ukupni kapital	2.830.403	2.924.229	3.111.657
Ukupan prihod	1.026.103	1.051.108	1.070.879
Neto kamatni prihod	604.563	611.313	603.064
Operativni prihodi	421.540	439.795	467.815
Operativni rashodi	527.472	526.538	534.764
Poslovni i direktni rashodi	226.170	234.802	217.301
Ostali poslovni i direktni troškovi	114.096	126.140	139.986
Dobit na prosječnu aktivu (ROAA)	1,3	1,2	1,2
Dobit na prosječni ukupni kapital (ROAE)	8,5	8,8	8,8
Ukupan prihod/prosječna aktiva	5,4	5,0	4,6
Neto kamatni prihod/prosječna aktiva (NIM)*	3,2	2,9	2,6
Neto kamatna marža (kamatni prihod/prosječna kamatonosna aktiva-kamatni rashod/prosječna kamatonosna pasiva)	3,1	2,9	2,7
Operativni rashodi/ukupan prihod umanjen za ostale poslov. i dir. troš. (CIR)**	57,8	56,9	57,5

* NIM eng. Net Income Margin
 ** CIR eng. Cost-income Ratio

Dobit na prosječnu aktivu i prosječni ukupni kapital se u posmatranim izvještajnim periodima održava stabilnom, dok ostali pokazatelji profitabilnosti u posmatranim izvještajnim periodima pokazuju blagi opadajući trend, što se posebno odnosi na pokazatelje neto kamatne marže.

Ukoliko se posmatra neto kamatni prihod, zabilježen je pad istog u odnosu na kraj 2018. godine za 8,2 miliona KM ili 1,3% i isti čini 56,3% ukupnog prihoda, dok je u 2018. godini iznosio 58,2%.

3.2.6. Ponderisane NKS i EKS

Sa ciljem veće transparentnosti i lakše usporedivosti uslova banaka za odobravanje kredita i primanje depozita i zaštite clijenata kroz uvođenje transparentnog prikaza troškova kredita, odnosno prihoda depozita, a u skladu s međunarodnim standardima, kriterijima i praksama u drugim zemljama, FBA je propisala jedinstven način obračuna i iskazivanja EKS za sve banke sa sjedištem u FBiH, kao i na organizacione dijelove banaka sa sjedištem u RS-u, a koji posluju u FBiH, te obavezno mjesečno izvještavanje FBA o ponderisanim NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite u izvještajnom mjesecu, u skladu sa propisanom metodologijom¹⁹.

Za potrebe korisnika kredita, prilikom analize trenda kamatnih stopa relevantno je pratiti kretanje ponderisane EKS, obzirom da uključuje sve troškove koje korisnik plaća, a koji su direktno povezani sa kreditom, tj. uslovima korištenja kredita i koji ulaze u obračun cijene kredita (na primjer: troškovi za obradu kredita, troškovi premije osiguranja kod fizičkih lica ako je osiguranje uslov za odobravanje kredita, zatim drugi troškovi u vezi sa sporednim uslugama koje plaća klijent, a uslov su za korištenje kredita).

U Prilogu 7. daju se prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite sa 31.12.2019. godine, a u Prilogu 7a. prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima.

Ukupne prosječne ponderisane EKS na kredite u bankarskom sektoru FBiH sa 31.12.2019. godine iznose 3,86% i u odnosu na kraj 2018. godine, kada su iznosile 4,15%, smanjene su za 0,29 procentnih poena.

Trend smanjenja prosječnih ponderisanih EKS na nivou bankarskog sektora u FBiH u posmatranom periodu prisutan je i kod kratkoročnih kredita za 0,3 procentna poena (sa 2,97% smanjenje na 2,67%) i kod dugoročnih kredita za 0,13 procentnih poena (sa 5,62% na 5,49%). Posmatrano u navedenom periodu prema sektorskoj strukturi, EKS na ukupne kredite privredi smanjene su za 0,32 procentna poena (sa 3,13% na 2,81%), a na kredite odobrene stanovništvu za 0,33 procentna poena (sa 7,22% na 6,89%).

Ukupne prosječne ponderisane EKS na depozite u bankarskom sektoru FBiH sa 31.12.2019. godine iznose 0,75% i u odnosu na kraj 2018. godine, kada su iznosile 0,65%, povećane su za 0,1 procentni poen.

Posmatrano prema ročnosti depozita, prosječne ponderisane EKS na kratkoročne depozite zabilježile su smanjenje za 0,03 procentna poena (sa 0,36% na 0,33%), dok su na dugoročne depozite povećane za 0,03 procentna poena (sa 1,16% na 1,19%).

Na ukupnom nivou u posmatranom periodu smanjenje EKS na kredite (za 0,29 procentnih poena) bilo je izraženo u odnosu na povećanje EKS na depozite (za 0,1 procentni poen).

3.2.7. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz upravljanje kreditnim rizikom, jedan od najvažnijih i najsloženijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obaveza banke i osnovna pretpostavka za njenu održivost na finansijskom tržištu, te jedan od ključnih preduslova za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankarski sektor u svakoj zemlji, njegovu stabilnost i sigurnost.

---

¹⁹ Odluka o jedinstvenom načinu obračuna iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite ("Službene novine Federacije BiH", br. 81/17) i Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope

Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banke propisani su minimalni kvalitativni zahtjevi za upravljanje rizikom likvidnosti u bankama, polazeći od propisanih standarda za upravljanje rizicima u bankama, kvantitativni zahtjevi za banke u pogledu LCR-a (min 100%) i osiguranja stabilnih izvora finansiranja, te korištenje dodatnih mehanizama za praćenje i procjenu rizika likvidnosti.

U sljedećoj tabeli daje se trend u ispunjenju LCR-a u bankarskom sektoru u FBiH:

- 000 KM -

Tabela 32: LCR			
Opis	31.12.2018.	31.12.2019.	Indeks
1	2	3	4 (3/2)
Zaštitni sloj likvidnosti	4.325.281	4.617.579	107
Neto likvidnosni odlivi	1.392.629	1.614.247	116
LCR	311%	286%	92

Sa 31.12.2019. godine LCR na nivou bankarskog sektora FBiH iznosi 286%. Sve banke u bankarskom sektoru FBiH sa stanjem na dan 31.12.2019. godine ispunjavaju zahtjeve u pogledu LCR-a, a većina banaka značajno iznad propisanog minimuma.

U strukturi izvora finansiranja bankarskog sektora na dan 31.12.2019. godine najveće učešće od 80,2% imaju depoziti, zatim uzeti krediti (uključujući subordinisane dugove) sa učešćem od 4,3%.

Uzeti krediti su sa dužim periodima ročnosti i predstavljaju kvalitetan izvor za dugoročne plasmane, te poboljšavaju ročnu usklađenost stavki finansijske aktive i finansijskih obaveza, iako je već duže vrijeme prisutan trend njihovog smanjenja.

Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću je prikazana u sljedećoj tabeli:

- 000 KM -

Depoziti	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		Indeks	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	8=4/2	9=6/4
1	2	3	4	5	6	7		
Štednja i dep. po viđenju (do 7 dana)	9.227.317	58,4	10.562.758	60,0	11.196.133	57,7	114	106
7-90 dana	988.235	6,2	1.058.414	6,0	855.191	4,4	107	81
91 dan do jedne godine	2.144.316	13,6	2.616.873	14,9	3.175.998	16,4	122	121
1. Ukupno kratkoročni	12.359.868	78,2	14.238.045	80,9	15.227.322	78,5	115	107
Do 5 godina	3.280.639	20,7	3.193.809	18,1	3.983.643	20,5	97	125
Preko 5 godina	174.216	1,1	172.783	1,0	203.329	1,0	99	118
2. Ukupno dugoročni	3.454.855	21,8	3.366.592	19,1	4.186.972	21,5	97	124
Ukupno (1 + 2)	15.814.723	100	17.604.637	100	19.414.294	100	111	110

Sa 31.12.2019. godine kratkoročni depoziti imali su učešće od 78,5%, a dugoročni 21,5%, pri čemu je došlo do smanjenja učešća kratkoročnih, odnosno povećanja učešća dugoročnih depozita za 2,4 procentna poena u odnosu na kraj 2018. godine.

U posmatranom periodu kod kratkoročnih depozita zabilježeno je povećanje od 989,3 miliona KM ili 6,9%, a kod dugoročnih depozita povećanje od 820,4 miliona KM ili 24,4%. Porast dugoročnih depozita ostvaren je i kod depozita do pet godina (za 789,8 miliona KM ili 24,7%) i kod depozita preko pet godina (za 30,5 miliona KM ili 17,7%).

Ako se analizira struktura dugoročnih depozita po preostalom dospijeću, vidljivo je da dominiraju depoziti s preostalom ročnošću do pet godina (95,1% dugoročnih depozita i 20,5% ukupnih depozita).

Pregled osnovnih pokazatelja likvidnosti je prikazan u sljedećoj tabeli:

- % -

<i>Tabela 34: Koeficijenti likvidnosti</i>			
Koeficijenti	31.12.2017.	31.12.2018.	31.12.2019.
1	2	3	4
Likvidna sredstva ²⁰ /neto aktiva	30,2	30,8	31,9
Likvidna sredstva/kratkoročne finans.obaveze	47,6	46,3	49,2
Kratkoročne finans. obaveze/ukupne finans. obaveze	74,9	77,7	75,4
Kredit/depoziti i uzeti krediti ²¹	79,2	77,6	75,1
Kredit/depoziti, uzeti krediti i subordinisani dugovi ²²	78,5	77,1	74,4

Pokazatelj - krediti u odnosu na depozite i uzete kredite na dan 31.12.2019. godine je 75,1%, što je za 2,5 procentnih poena manje u odnosu na kraj 2018. godine. Kod jedne banke pokazatelj je viši od 85%. Učešće kratkoročnih finansijskih obaveza u ukupnim finansijskim obavezama je i dalje visoko, ali je odnos likvidnih sredstava u neto aktivni kontinuirano zadovoljavajući.

Važan aspekt praćenja i analize pozicije likvidnosti je ročna usklađenost preostalih dospjeća stavki finansijske aktive i obaveza prema vremenskoj skali, koja je propisanim minimalnim limitima kreirana na vremenski horizont od 180 dana²³.

U funkciji planiranja potrebnog nivoa likvidnih resursa, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala i u vezi s tim planirati i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog portfolija je determinisana upravo ročnošću izvora.

Obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana sa funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja, banke kontinuirano kontrolišu ročnu neusklađenost između izvora i plasmana, održavajući je u skladu sa propisanim limitima.

U sljedećoj tabeli i grafikonu daje se pregled ročne usklađenosti finansijske aktive i obaveza do 180 dana:

²⁰ Likvidna sredstva u užem smislu: gotovina i depoziti i druga finansijska sredstva sa preostalim rokom dospjeća manjim od tri mjeseca, isključujući međubankarske depozite

²¹ Iskustveni standardi su: manji od 70% - veoma solidan, 71%-75% - zadovoljavajući, 76%-80% - na granici i zadovoljavajućeg, 81%-85% - nedovoljan, preko 85% - kritičan

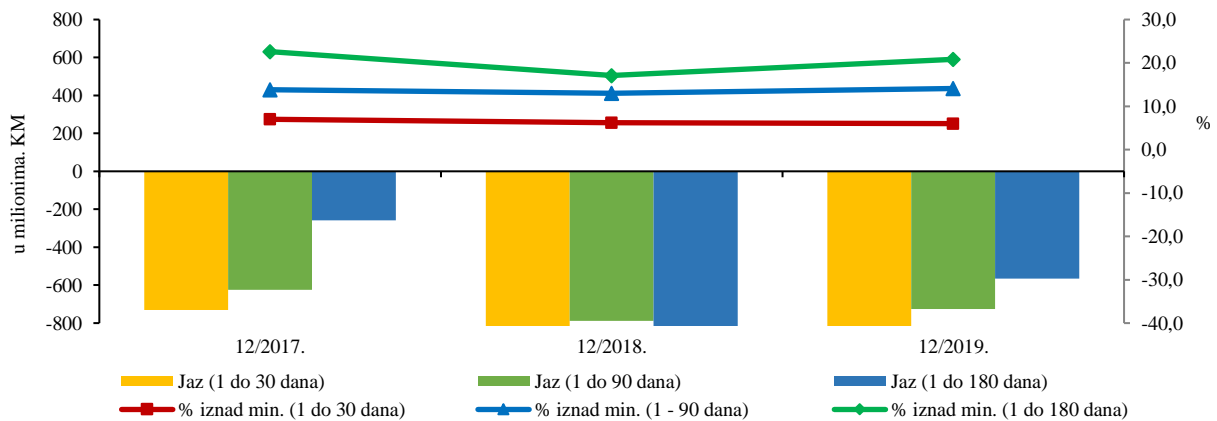
²² Prethodni koeficijent je proširen, u izvore su uključeni i subordinisani dugovi, što je realniji pokazatelj

²³ Član 41. Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke („Službene novine Federacije BiH“, br. 81/17): „Do uvođenja NSFR iz člana 34. ove odluke, kao obaveznog kvantitativnog zahtjeva prema bankama, banke će primjenjivati i izvještavati o ročnoj usklađenosti finansijske imovine i finansijskih obaveza i strukturi najvećih izvora, te u skladu s tim ostaju da važe član 6. stav (3) tačka 1., čl. 6a., 6b., 11. stav (2) i 12. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti banaka („Službene novine Federacije BiH“, br. 48/12, 110/12 i 45/14)“. Propisani procenti za ročnu usklađenost finansijske aktive i obaveza: najmanje 85% izvora sredstava s rokom dospjeća do 30 dana mora biti angažirano u plasmane s rokom dospjeća do 30 dana, najmanje 80% izvora sredstava s rokom dospjeća do 90 dana u plasmane s rokom dospjeća do 90 dana i najmanje 75% izvora sredstava s rokom dospjeća do 180 dana u plasmane s rokom dospjeća do 180 dana

Tabela 35: Ročna usklađenost finansijske aktive i obaveza do 180 dana

Opis	31.12.2017.	31.12.2018.	31.12.2019.	Indeks	
	Iznos	Iznos	Iznos	5=3/2	6=4/3
1	2	3	4		
I 1-30 dana					
1. Iznos finansijske aktive	8.462.124	9.513.412	10.579.834	112	111
2. Iznos finansijskih obaveza	9.193.511	10.425.706	11.624.766	113	112
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	-731.387	-912.294	-1.044.932	-	-
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	92,0%	91,2%	91,0%		
b) Propisani minimum %	85,0%	85,0%	85,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	7,0%	6,2%	6,0%		
II 1-90 dana					
1. Iznos finansijske aktive	9.416.671	10.556.830	11.641.857	112	110
2. Iznos finansijskih obaveza	10.041.101	11.345.741	12.367.913	113	109
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	-624.430	-788.911	-726.056	-	-
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	93,8%	93,0%	94,1%		
b) Propisani minimum %	80,0%	80,0%	80,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	13,8%	13,0%	14,1%		
III 1-180 dana					
1. Iznos finansijske aktive	10.476.675	11.640.075	12.985.569	111	112
2. Iznos finansijskih obaveza	10.734.265	12.644.902	13.550.664	118	107
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	-257.590	-1.004.827	-565.095	-	-
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	97,6%	92,1%	95,8%		
b) Propisani minimum %	75,0%	75,0%	75,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	22,6%	17,1%	20,8%		

Grafikon 14: Ročna usklađenost finansijske aktive i obaveza do 180 dana

Na dan 31.12.2019. godine finansijska aktiva u sva tri intervala bila je manja od finansijskih obaveza, a ostvareni procenti ročne usklađenosti bili su iznad propisanog minimuma, i to u prvom intervalu za 6%, u drugom za 14,1% i u trećem intervalu za 20,8%. U odnosu na kraj 2018. godine, ostvareni procenti ročne usklađenosti su viši u intervalima od 1-90 dana za 1,1 procentni poen i od 1-180 dana za 3,7 procentnih poena, dok je u intervalu od 1-30 dana niži za 0,2 procentna poena.

Posmatrajući osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utiču na poziciju likvidnosti banaka, može se zaključiti da je likvidnost bankarskog sektora u FBiH sa 31.12.2019. godine zadovoljavajuća. Kako je ovaj segment poslovanja i nivo izloženosti likvidnosnom riziku u korelaciji s kreditnim rizikom (slabiji prilivi likvidnih sredstava vezano za poteškoće u naplati kredita), a imajući u vidu i druge važne faktore (ročna struktura depozita, otplata dospjelih kreditnih obaveza i znatno manje zaduživanje kod međunarodnih finansijskih institucija, što je u prethodnim godinama bio najkvalitetniji izvor finansiranja banaka sa aspekta ročnosti), potrebno je istaći da upravljanje i nadziranje rizika likvidnosti treba biti u fokusu banaka, uspostavljanjem i provođenjem politika likvidnosti koje će osigurati izvršenje svih

dospjelih obaveza na vrijeme, a na osnovu kontinuiranog planiranja budućih likvidnosnih potreba, uzimajući u obzir promjene u operativnim, ekonomskim, regulativnim i ostalim uslovima poslovnog okruženja banaka.

3.2.8. Devizni (FX) rizik

U svom poslovanju banke su izložene rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilansnim i vanbilansnim stavkama nastalim usljed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i FX rizik, koji nastaje kao rezultat promjena valutnih kurseva i/ili neusklađenosti nivoa aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti - individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno sa kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke. Odlukom o upravljanju deviznim rizikom banke²⁴, propisan je način izračunavanja devizne pozicije i najveća dopuštena izloženost FX riziku, tj. ograničenja za otvorenu individualnu i ukupnu deviznu poziciju (duga ili kratka), obračunata u odnosu na priznati kapital banke²⁵. Kako bi FBA pratila usklađenost banaka s propisanim ograničenjima i nivo izloženosti FX riziku, banke su dužne dnevno izvještavati FBA. Na osnovu kontrole, praćenja i analize dostavljenih izvještaja, može se zaključiti da se banke pridržavaju propisanih limita i da obavljaju svoje FX aktivnosti u okvirima istih.

Prema stanju na dan 31.12.2019. godine na nivou bankarskog sektora u valutnoj strukturi aktive banaka stavke u stranim valutama iznosile su 3,8 milijardi KM, sa učešćem od 15,7% (na kraju 2018. godine 3,2 milijarde KM ili 14,4%). Valutna struktura pasive bitno je drugačija, jer je učešće obaveza u stranoj valuti znatno veće i iznosi 8,6 milijardi KM ili 35,5% (na kraju 2018. godine 8,3 milijarde KM, uz učešće od 37,6%). U sljedećoj tabeli daje se struktura finansijske aktive i finansijskih obaveza i devizna pozicija za EUR, kao najznačajniju valutu i ukupna devizna pozicija na nivou bankarskog sektora:

- milioni KM -

O p i s	31.12.2018.				31.12.2019.				Indeks	
	EUR		Ukupno		EUR		Ukupno		EUR	Ukupno
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(6/2)	(8/4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I Finansijska aktiva										
1. Novčana sredstva	1.437	15,5	1.882	19,0	2.065	20,6	2.543	23,8	144	135
2. Krediti	264	2,9	265	2,7	336	3,4	337	3,2	127	127
3. Krediti sa val.klauzulom	6.482	70,1	6.490	65,6	6.651	66,3	6.655	62,2	103	103
4. Ostalo	843	9,1	1.029	10,4	727	7,2	911	8,5	86	89
5. Ostala fin.akt. s val. kl.	225	2,4	225	2,3	251	2,5	251	2,3	112	112
Ukupno I (1+2+3+4+5)	9.251	100	9.891	100	10.030	100	10.697	100	108	108
II Finansijske obaveze										
1. Depoziti	6.614	74,8	7.284	76,5	6.841	73,8	7.529	75,6	103	103
2. Uzeti krediti	855	9,7	855	9,0	850	9,2	850	8,5	99	99
3. Dep. i kred. s val. klauz.	1.204	13,6	1.204	12,7	1.363	14,7	1.364	13,7	113	113
4. Ostalo	166	1,9	172	1,8	213	2,3	221	2,2	128	128
Ukupno II (1+2+3+4)	8.839	100	9.515	100	9.268	100	9.964	100	105	105
III Vanbilans										
1. Aktiva	80		131		37		79			
2. Pasiva	456		463		764		771			
IV Pozicija										
Duga (iznos)	37		44		35		41			
%	1,5%		1,8%		1,3%		1,5%			
Kratka										
%										
Dozvoljena	30,0%		30,0%		30,0%		30,0%			
Manja od dozvoljene	28,5%		28,2%		28,7%		28,5%			

²⁴ "Službene novine Federacije BiH", br. 81/17

²⁵ Članom 3. Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke propisana su ograničenja: za individualnu deviznu poziciju za EUR najviše do 30%, za ostale valute do 20% i deviznu poziciju banke najviše do 30% priznatog kapitala banke

²⁶ Izvor: Obrazac 5 – Devizna pozicija

Posmatrano po bankama i ukupno na nivou bankarskog sektora FBiH može se konstatovati da se izloženost banaka i sektora FX riziku sa 31.12.2019. godine kretala u okviru propisanih ograničenja. Sa 31.12.2019. godine dugu deviznu poziciju imalo je deset banaka, a pet banaka kratku poziciju. Na nivou sektora iskazana je duga devizna pozicija od 1,5% ukupnog priznatog kapitala banaka, što je za 28,5 procentnih poena manje od dozvoljene. Individualna devizna pozicija za EUR, iznosila je 1,3%, što je za 28,7 procentnih poena manje od dozvoljene, pri čemu su stavke finansijske aktive bile veće od finansijskih obaveza (duga pozicija).

Ako se analizira struktura stranih valuta, u finansijskoj aktivi²⁷ dominantno je učešće EUR od 82,5% (31.12.2018. godine 80,1%), uz povećanje nominalnog iznosa za 584,4 miliona KM ili 23%. Učešće EUR-a u finansijskim obavezama je 91,9% i u odnosu na kraj 2018. godine je povećano za 269,7 miliona KM ili 3,5%. Osnovica za izračun učešća EUR-a u finansijskoj aktivi i finansijskim obavezama ne uključuje stavke sa valutnom klauzulom.

3.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR

Prethodni period u bankarskoj superviziji obilježili su značajni, zahtjevni i opsežni procesi koji se vezuju za reformu regulatornog okvira za poslovanje i nadzor banaka i uspostavu novog okvira za restrukturiranje banaka, realizaciju višegodišnjeg projekta prelaska sa postojeće supervizorske metodologije zasnovane na CAMELS-u na potpuno novi supervizorski okvir - SREP, te uspostavu novog okvira nadzornog izvještavanja. U tom smislu, FBA je nastavila jačati supervizorske kapacitete sa ciljem implementacije novog regulatornog okvira, u skladu sa ZoB-om, ZoA i na osnovu njih donesenog seta podzakonskih akata.

FBA će, u skladu sa propisanim nadležnostima za nadzor poslovanja banaka u FBiH, nastaviti sa poduzimanjem mjera i aktivnosti na očuvanju i jačanju stabilnosti bankarskog sektora i zaštite deponenata, te unapređenja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u FBiH. Navedene mjere i aktivnosti će naročito biti usmjerene na nastavak kontinuiranog nadzora banaka, sa težištem na:

- kontrolama dominantnih rizičnih segmenata poslovanja, kontrolama banaka od sistemskog značaja za razvoj kreditnih aktivnosti i banaka kod kojih su koncentrisani veliki iznosi štednje i drugih depozita, te kontrolama primijenjenih praksi u bankama u segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata i dr.;
- realizaciji planova kapitalnog jačanja banaka, a posebno onih sa značajnim rastom aktive i banaka u kojima se smanjuju koeficijenti adekvatnosti kapitala;
- praćenju primjene MRS/MSFI, sa ciljem adekvatnog vrednovanja finansijske imovine i izdvajanja rezervi za očekivane kreditne gubitke u funkciji održavanja adekvatne kapitaliziranosti banaka u FBiH;
- uspostavi, širenju i unapređenju saradnje sa nadležnim supervizorskim tijelima za nadzor bankarskih grupa iz EU i trećih zemalja čije članice imaju sjedište u FBiH, u cilju efikasnije supervizije i unapređenja supervizorskih praksi, te saradnje i razmjene informacija sa ECB-om i EBA-om po pitanjima supervizije i bankarske regulative, kao i sa međunarodnim finansijskim institucijama;
- unapređenju saradnje kroz potpisivanje novih sporazuma o saradnji sa relevantnim institucijama u BiH, koje su uključene u institucionalni okvir za obavljanje supervizije, upravljanje kriznim situacijama i sistemskim rizikom, zaštite korisnika finansijskih usluga i

---

²⁷ Izvor: Izvještaj o deviznoj poziciji banke: dio finansijske aktive (u stranim valutama denominirana u KM). Finansijska aktiva se iskazuje po neto principu, odnosno umanjena za ispravke vrijednosti i rezerve za potencijalne obaveze

- nastavku saradnje sa UBBiH, sa ciljem unapređenja poslovanja banaka, usklađenosti njihovog poslovanja sa propisima, međunarodnim standardima i pravilima struke, te zahtjevima tržišta i dr.

Polazeći od propisanih nadležnosti, FBA će nastaviti poduzimati mjere i aktivnosti sa ciljem realizacije preporuka posljednje FSAP misije, u cilju unapređenja kvalitete supervizije bankarskog sektora, kao i obaveza preuzetih Pismom namjere koje su vlade u BiH potpisale u sklopu aranžmana sa MMF-om, a koje se odnose na entitetske agencije za bankarstvo, projekte jačanja bankarske supervizije u okviru tehničke pomoći koju pružaju međunarodne finansijske institucije SB i MMF, te u okviru USAID FINRA projekta i dr.

Realizacija navedenih aktivnosti uslovljena je kontinuiranim angažmanom i usklađenim institucionalnim djelovanjem svih dijelova sistema, sudske, zakonodavne i izvršne vlasti, efikasnim provođenjem ekonomskih reformi, kako bi se uskladio ostvareni napredak u monetarnoj sferi i bankarskom sektoru, unapređenjem zakonskih propisa u segmentima računovodstva i revizije, upravljanjem imovinom, uspostavom mehanizma vansudskog rješavanja dugova privrednih društava, sigurnosti i zaštite novca u trezorima i blagajnama banaka i u transportu, rješavanjem ili ublažavanjem problema prezaduženih građana, posebnih sudskih odjela za privredu i dr., što je preduslov za stvaranje povoljnijeg ukupnog ekonomskog ambijenta, koji bi podsticajno djelovao na bankarski sektor, realni sektor i stanovništvo.

Izvršavanje supervizorskih mjera i aktivnosti pretpostavlja kontinuirano operativno usavršavanje informacionog sistema, kao bitan preduslov za efikasan nadzor poslovanja banaka, odnosno informatičke podrške u funkciji upozoravanja i preventivnog djelovanja u otklanjanju slabosti u poslovanju banaka, te permanentnu edukaciju i stručno osposobljavanje kadrova.

Zbog posebne uloge i odgovornosti banaka u finansijskom sistemu i ukupnom privrednom sistemu, dostignutog nivoa razvijenosti bankarskog sektora u FBiH, te činjenice da depoziti građana predstavljaju dominantan izvor finansiranja banaka, od banaka se očekuje da u narednom periodu svoje aktivnosti usmjere na:

- kreditnu podršku privredi i stanovništvu, uz primjenu propisanih zahtjeva u pogledu upravljanja kreditnim rizicima i održavanja adekvatne kapitaliziranosti u odnosu na profil rizičnosti banke;
- efikasnost integralnog sistema upravljanja rizicima i unapređenje sistema ranog prepoznavanja povećanih kreditnih rizika, odnosno pogoršanja kvaliteta kreditnog portfolia, kao i efikasnijim mjerama upravljanja NPL-ovima;
- usklađivanje poslovanja sa novim regulatornim zahtjevima za poslovanje i nadzor banaka, što uključuje i zahtjeve koji se odnose na planiranje oporavka i restrukturiranja banaka;
- konzistentnu i potpunu primjenu MRS/MSFI;
- unapređenje ICAAP-a i ILAAP-a u skladu sa novim regulatornim zahtjevima;
- dosljednu primjenu propisa u segmentu platnog prometa, SPNiFTA, zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata, sigurnosti i zaštiti novca u banci i u transportu;
- aktivno učešće u provođenju reformskih mjera i mjera na rješavanju problema prezaduženosti građana, te finansijskoj konsolidaciji privrednih društava i dr.

4. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

U skladu sa propisanim nadležnostima FBA za nadzor nedepozitnih finansijskih institucija u FBiH (MKO, lizing društva i faktoring poslovanje) čije je osnivanje, poslovanje, upravljanje, nadzor i prestanak rada uređen posebnim zakonskim propisima, u ovom dijelu Informacije daje se pregled strukture i finansijskih pokazatelja poslovanja navedenih nedepozitnih finansijskih institucija u FBiH za 2019. godinu.

4.1. MIKROKREDITNI SEKTOR

4.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH

4.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža

U FBiH sa 31.12.2019. godine, dozvolu za rad FBA ima 14 MKO koje čine mikrokreditni sektor u FBiH, od toga 11 MKF (neprofitne organizacije) i tri MKD (profitne organizacije). U odnosu na 31.12.2018. godine dozvolu za rad FBA su u februaru i septembru 2019. godine dobila dva MKD, od kojih je jedno MKD u drugom kvartalu 2019. godine počelo sa poslovnim aktivnostima, a drugo MKD u četvrtom kvartalu 2019. godine.

Mikrokreditni sektor u FBiH sa 31.12.2019. godine posluje putem ukupno 374 evidentirana organizaciona dijela MKO sa sjedištem u FBiH, što u odnosu na podatke sa 31.12.2018. godine predstavlja povećanje za 12 organizacionih dijelova ili 3,3%. Sa 31.12.2019. godine četiri MKD koja imaju sjedište u RS-u posluju u FBiH putem 48 organizacionih dijelova, što predstavlja povećanje od dva organizaciona dijela ili 4,3% u odnosu na 31.12.2018. godine. U 2019. godini je jednom MKD iz RS-a oduzeta dozvola za rad u FBiH jer nije, u zakonskom roku, započelo sa obavljanjem poslovnih aktivnosti.

U Prilogu 8. dati su osnovni podaci o MKF i MKD koji sa 31.12.2019. godine imaju dozvolu FBA za obavljanje djelatnosti mikrokreditiranja.

4.1.1.2. Struktura vlasništva

MKO je pravno lice koje se, u skladu sa propisima, može osnovati i poslovati kao MKF ili MKD. MKF u FBiH su osnovane od strane nevladinih, većinom humanitarnih organizacija, udruženja građana i fizičkih lica koji su registrovani osnivači MKF, ali bez prava vlasništva nad kapitalom. Od tri MKD, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu jedne MKF, jedno je MKD u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnog pravnog lica, dok je jedno MKD u 100%-tnom vlasništvu rezidentnog pravnog lica.

4.1.1.3. Kadrovska struktura

U mikrokreditnom sektoru u FBiH sa 31.12.2019. godine zaposleno je ukupno 1.522 lica, što je za 61 zaposleno lice ili 4,2% više u odnosu na stanje sa 31.12.2018. godine. Analitički posmatrano, povećanje broja zaposlenih prisutno je kod šest MKF i jednog MKD, kod četiri MKF je došlo do smanjenja zaposlenih, dok je kod jedne MKF broj zaposlenih ostao nepromijenjen. Dva MKD su započela sa radom u 2019. godini, što je dodatno uticalo na povećanje broja zaposlenih u mikrokreditnom sektoru. Od ukupnog broja zaposlenih u mikrokreditnom sektoru u FBiH, u MKF je zaposleno 1.196 lica ili 78,6%, a u MKD ukupno 326 lica ili 21,4%.

Pregled kvalifikacione strukture zaposlenih na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH, daje se u sljedećoj tabeli:

R.br.	Stepen stručne sprema	31.12.2018.		31.12.2019.		Indeks
		Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7=5/3
1.	Visoka stručna sprema – VSS	725	49,6	798	52,4	110
2.	Viša stručna sprema – VŠS	135	9,3	127	8,3	94
3.	Srednja stručna sprema - SSS	589	40,3	587	38,6	100
4.	Ostali	12	0,8	10	0,7	83
Ukupno		1.461	100	1.522	100	104

Analizom podataka o efikasnosti osoblja na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2019. godine, zaključuje se da je od ukupnog broja zaposlenih, 724 kreditna službenika ili 47,6%, pri čemu je broj aktivnih mikrokredita po kreditnom službeniku 227, bez značajnih promjena u odnosu na 31.12.2018. godine.

4.1.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

4.1.2.1. Bilans stanja

Ukupna aktiva mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2019. godine iznosi 631,3 miliona KM i za 50,9 miliona KM ili 8,8% je veća u odnosu na stanje sa 31.12.2018. godine. Rast bilansne sume u odnosu na kraj prethodne godine, zabilježilo je osam MKF i jedno MKD, pad su zabilježile tri MKF, dok su dva MKD započela sa poslovanjem u izvještajnoj godini. Najveće učešće u ukupnom bilansu MKO ima pet MKF i jedno MKD sa aktivom u iznosu od 579,4 miliona KM ili 91,8% ukupne aktive mikrokreditnog sektora.

U Prilozima 9. i 10. dat je zbirni prikaz bilansa stanja MKF i MKD.

Zbirni bilans stanja mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2019. godine i uporednim podacima sa 31.12.2018. godine prikazan je u sljedećoj tabeli:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2018.				31.12.2019.				Indeks
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11=9/5
AKTIVA										
1.	Novčana sredstva	48.291	9.107	57.398	9,9	35.596	13.281	48.877	7,7	85
2.	Plasmani bankama	210	0	210	0,0	2.150	0	2.150	0,3	1024
3.	Mikrokrediti	322.369	134.551	456.920	78,7	367.431	140.870	508.301	80,5	111
4.	Rezer. za kred. gubitke	-2.232	-672	-2.904	-0,5	-2.600	-1.312	-3.912	-0,6	135
5.	Neto mikrokrediti	320.137	133.879	454.016	78,2	364.831	139.558	504.389	79,9	111
6.	Posl. pr. i ost. fik. aktiva	24.918	1.751	26.669	4,6	27.505	5.748	33.253	5,3	125
7.	Dugoročne investicije	33.061	0	33.061	5,7	33.061	0	33.061	5,2	100
8.	Ostala aktiva	6.900	2.270	9.170	1,6	7.134	2.692	9.826	1,6	107
9.	Rezerve na ostale stavke aktive, osim kredita	-135	-36	-171	0,0	-159	-99	-258	0,0	151
Ukupno aktiva		433.382	146.971	580.353	100	470.118	161.180	631.298	100	109
PASIVA										
10.	Obav. po uzetim kred.	177.970	101.712	279.682	48,2	195.860	105.883	301.743	47,8	108
11.	Ostale obaveze	21.647	6.155	27.802	4,8	25.257	9.982	35.239	5,6	127
12.	Kapital	233.765	39.104	272.869	47,0	249.001	45.315	294.316	46,6	108
Ukupno pasiva		433.382	146.971	580.353	100	470.118	161.180	631.298	100	109
13.	Vanbilansna evidencija	105.572	1.506	107.078		99.681	2.555	102.236		95

U strukturi aktive mikrokreditnog sektora FBiH sa 31.12.2019. godine, smanjen je nivo i učešće novčanih sredstava, dugoročne investicije koje iskazuje jedna MKF ostale su na istom nivou, dok su ostale bilansne pozicije zabilježile rast u posmatranom periodu. Najveća stopa rasta iskazana je na poziciji plasmana bankama, a 93% iskazanog iznosa odnosi se na oročena novčana sredstva jedne MKF kod banaka sa rokom oročavanja preko 90 dana. Stopa rasta od 24,7% zabilježena je na poziciji poslovnog prostora i ostale fiksne aktive, što je uglavnom uzrokovano primjenom MSFI 16 - Najmovi, koja je obavezna od 01.01.2019. godine, a što je povezano sa rastom ostalih obaveza u pasivi.

Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2019. godine iznosi 5,7%, što je u okviru propisanog ograničenja (do 10%), pri čemu jedna MKF i jedno MKD nisu u okviru propisanog ograničenja.

Neto mikrokreditni portfolio, kao dominantna stavka aktive mikrokreditnog sektora iznosi 504,4 miliona KM sa učešćem od 79,9% u ukupnoj aktivu, te je zabilježio rast u apsolutnom iznosu od 50,4 miliona KM ili 11,1%, od čega su neto mikrokrediti u MKF povećani za iznos od 44,7 miliona KM sa stopom rasta od 13,9%, dok su neto krediti u MKD povećani za iznos od 5,7 miliona KM sa stopom rasta od 4,2% u odnosu na 31.12.2018. godine. Nivo RKG na ukupan mikrokreditni portfolio je u posmatranom periodu veći za jedan milion KM ili 34,7%, pri čemu se na povećanje RKG kod MKF odnosi iznos od 0,4 miliona KM, sa stopom rasta od 16,5%, a na MKD iznos od 0,6 miliona KM, sa stopom rasta od 95,2%.

Ukupna vanbilansna evidencija sa 31.12.2019. godine iznosi 102,2 miliona KM i u odnosu na 31.12.2018. godine smanjena je za 4,8 miliona KM ili 4,5%, pri čemu je kod MKF smanjena za 5,9 miliona KM ili 5,6%, dok je kod MKD povećana za jedan milion KM ili 69,6%. Od ukupnog iznosa vanbilansne evidencije sa 31.12.2019. godine, najveća stavka se odnosi na otpisanu glavnice po mikrokreditima u iznosu od 90,3 miliona KM ili 88,3%, a na otpisanu kamatu iznos od 9,8 miliona KM ili 9,6%. Ukupan broj otpisanih mikrokreditnih partija sa 31.12.2019. godine je 37.272, što u odnosu na 31.12.2018. godine predstavlja smanjenje za ukupno 1.884 mikrokreditne partije, kao neto efekat novih otpisa, izvršenih trajnih otpisa i u potpunosti naplaćenih mikrokreditnih partija.

4.1.2.2. Kapital i obaveze

Najveće stavke pasive mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2019. godine odnose se na: obaveze po uzetim kreditima koje iznose 301,7 miliona KM ili 47,8% ukupne pasive i kapital koji iznosi 294,3 miliona KM i čini 46,6% ukupne pasive. Preostali iznos od 35,3 miliona KM ili 5,6% odnosi se na ostale obaveze. U odnosu na 31.12.2018. godine, evidentan je rast obaveza po uzetim kreditima u 2019. godini za iznos od 22,1 milion KM ili 7,9%.

Ročna struktura obaveza po uzetim kreditima prikazana je u sljedećoj tabeli:

- 000 KM-

Tabela 39: Ročna struktura uzetih kredita

R. br.	Opis	31.12.2018.				31.12.2019.				Indeks
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11=9/5
1.	Obaveze po uzetim kratkoroč. kreditima	69.189	33.197	102.386	36,6	82.452	56.995	139.447	46,2	136
2.	Obaveze po uzetim dugoroč. kreditima	108.781	68.515	177.296	63,4	113.408	48.888	162.296	53,8	92
	Ukupno	177.970	101.712	279.682	100	195.860	105.883	301.743	100	108

U strukturi ukupnih obaveza po uzetim kreditima sa 31.12.2019. godine, kreditne obaveze MKF čine 64,9%, a MKD 35,1%. U pogledu ročne strukture obaveza po uzetim kreditima u odnosu na

31.12.2018. godine kratkoročne obaveze su povećane za 36,2%, uz smanjenje dugoročnih obaveza za 8,4%. Najveći kreditori mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2019. godine, prema njihovom učešću u ukupnom kreditnom zaduženju MKO, su EFSE - Luksemburg sa 15,3%, Responsibility - Luksemburg sa 7,3% i Symbiotics - Švicarska sa 6,3%.

U posmatranom periodu ukupno povećanje kapitala na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH je iznosilo 21,4 miliona KM ili 7,8%, od čega je kapital MKF povećan za 15,2 miliona KM ili 6,5%, dok je kapital MKD u posmatranom periodu povećan za iznos od 6,2 miliona KM ili 15,9%. Struktura kapitala mikrokreditnog sektora u FBiH prikazana je u sljedećoj tabeli:

- 000 KM -

Tabela 40: Struktura kapitala mikrokreditnog sektora

R. br.	Opis	31.12.2018.					31.12.2019.					Indeks
		Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	Ukupno	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	Ukupno	
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8	9	10	11	12=8+10	13=12/7
1.	Donirani kapital	48.076	20,6	0	0,0	48.076	48.076	19,3	0	0	48.076	100
2.	Osnovni kapital	3.820	1,6	30.600	78,3	34.420	3.868	1,6	31.600	69,7	35.468	103
3.	Višak/manjak prih. nad rashodima	181.168	77,5	0	0,0	181.168	196.939	79,1	0	0	196.939	109
4.	Emisiona azija	0	0,0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0	-
5.	Neraspoređena dobit	0	0,0	6.504	16,6	6.504	0	0,0	9.187	20,3	9.187	141
6.	Zakonske rezerve	0	0,0	2.000	5,1	2.000	0	0,0	2.528	5,6	2.528	126
7.	Ostale rezerve	701	0,3	0	0,0	701	118	0,0	2.000	4,4	2.118	302
	Ukupno kapital	233.765	100	39.104	100	272.869	249.001	100	45.315	100	294.316	108

Od ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora FBiH koji sa 31.12.2019. godine iznosi 294,3 miliona KM, ukupan kapital MKF iznosi 249 miliona KM ili 84,6%, a najveće stavke su višak prihoda nad rashodima, koji iznosi 196,9 miliona KM i čini 79,1% ukupnog kapitala MKF i donirani kapital koji iznosi 48,1 milion KM ili 19,3%. Od ukupnog iznosa doniranog kapitala, donacije za kreditni fond iskazuje devet MKF, pri čemu se na tri MKF odnosi 64,5%, od čega na jednu MKF 39,1% ukupnog iznosa donacija za kreditni fond. Pet najvećih pojedinačnih donatora u MKF u FBiH učestvuju sa 69,1% (33,2 miliona KM), pri čemu najveći donator učestvuje sa 10,1 milion KM ili 21% u ukupnom doniranom kapitalu.

Ukupan kapital MKD iznosi 45,3 miliona KM, što čini 15,4% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a u strukturi istog najveće stavke su osnovni kapital, u iznosu od 31,6 miliona KM ili 69,7% i neraspoređena dobit u iznosu od 9,2 miliona KM ili 20,3%, a preostalih 4,5 miliona KM ili 10% kapitala MKD odnosi se na zakonske i ostale rezerve.

Posmatrajući pokazatelj stope kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na aktivu, koji sa 31.12.2019. godine na nivou mikrokreditnog sektora iznosi 39%, može se konstatovati da je isti u skladu sa propisanim ograničenjem (više od 10%), pri čemu dvije MKF nisu usklađene sa ovim standardom obzirom da ovaj pokazatelj ima negativnu vrijednost.

Ostale obaveze na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2019. godine iznose 35,2 miliona KM ili 5,6% ukupne pasive, i u poređenju sa 31.12.2018. godine povećane su za iznos od 7,4 miliona KM ili 26,7%, što je prevashodno posljedica prve primjene MSFI 16 - Najmovi i povezano je sa porastom bilansnih pozicija poslovnog prostora i ostale fiksne aktive.

4.1.2.3. Aktiva i kvalitet aktive

Mikrokreditni portfolio iskazan u bruto iznosu u ukupnoj bilansnoj sumi mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2019. godine iznosi 508,3 miliona KM ili 80,5% ukupne aktive mikrokreditnog

sektora, a sa umanjnjem za pripadajuće RKG u ukupnom iznosu od 3,9 miliona KM, neto mikrokreditni portfolio iznosi 504,4 miliona KM što čini 79,9% ukupne aktive mikrokreditnog sektora u FBiH. U poređenju sa 31.12.2018. godine bruto mikrokreditni portfolio se povećao za iznos od 51,4 miliona KM ili 11,2%, dok je neto mikrokreditni portfolio povećan za iznos od 50,4 miliona KM ili 11,1%.

U istom periodu nivo RKG je povećan za jedan milion KM ili 34,7%. Omjer RKG u odnosu na ukupan bruto mikrokreditni portfolio sa 31.12.2019. godine iznosi 0,7%, što u poređenju sa istim omjerom 31.12.2018. godine, kada je iznosio 0,6%, predstavlja povećanje za 0,1 procentni poen. U strukturi ukupnog neto mikrokreditnog portfolia sektora u FBiH sa 31.12.2019. godine, neto mikrokrediti MKF iznose 364,8 miliona KM i čine 72,3% ukupnih neto mikrokredita na nivou sektora, dok se na MKD odnosi iznos od 139,6 miliona KM ili 27,7% ukupnih neto mikrokredita na nivou sektora. U poređenju sa 31.12.2018. godine neto mikrokrediti MKF su povećani za iznos od 44,7 miliona KM ili 13,9%, dok su neto mikrokrediti MKD povećani za iznos od 5,7 miliona KM ili 4,2%.

Neto mikrokrediti sa 31.12.2019. godine, koje čine ukupni bruto mikrokrediti umanjjeni za RKG, prikazani su u sljedećoj tabeli:

- 000 KM -

Tabela 41: Neto mikrokrediti

R. br.	Opis	31.12.2018.			31.12.2019.			Indeks
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9=8/5
1.	Mikrokrediti (bruto)	322.369	134.551	456.920	367.431	140.870	508.301	111
2.	RKG	-2.232	-672	-2.904	-2.600	-1.312	-3.912	135
3.	Neto mikrokrediti (1.-2.)	320.137	133.879	454.016	364.831	139.558	504.389	111

Posmatrano u relativnom izrazu, stopa rasta RKG je u izvještajnom periodu bila veća od stope rasta ukupnih (bruto) mikrokredita.

Detaljni podaci o sektorskoj i ročnoj strukturi mikrokreditnog portfolia na dan 31.12.2019. godine prikazani su u sljedećoj tabeli:

- 000 KM -

Tabela 42: Sektorska i ročna struktura mikrokredita

R. br.	Mikrokrediti	Kratkoročni mikrokrediti	Dugoročni Mikrokrediti	Dospjela potraživanja	Ukupno	%
1	2	3	4	5	6=3+4+5	7
1.	Pravnim licima					
a)	Uslužne djelatnosti	237	7.539	50	7.826	57,3
b)	Trgovina	165	2.711	18	2.894	21,2
c)	Poljoprivreda	21	827	0	848	6,2
d)	Proizvodnja	122	1.850	5	1.977	14,5
e)	Ostalo	19	95	1	115	0,8
	Ukupno 1:	564	13.022	74	13.660	100
2.	Fizičkim licima					
a)	Uslužne djelatnosti	4.586	89.487	202	94.275	19,1
b)	Trgovina	1.083	13.389	46	14.518	2,9
c)	Poljoprivreda	6.544	157.014	266	163.824	33,1
d)	Proizvodnja	488	8.869	24	9.381	1,9
e)	Stambene potrebe	3.152	109.235	162	112.549	22,8
f)	Ostalo	17.003	82.555	536	100.094	20,2
	Ukupno 2:	32.856	460.549	1.236	494.641	100
	Ukupno (1+2):	33.420	473.571	1.310	508.301	-

U ročnoj strukturi ukupnog mikrokreditnog portfolia sa 31.12.2019. godine, iskazanoj na bruto osnovi, najveće učešće imaju dugoročni mikrokrediti sa 93,2%, kratkoročni mikrokrediti učestvuju sa 6,6% i dospjela potraživanja po mikrokreditima sa 0,2%.

Posmatrajući sektorsku strukturu, dominantno je učešće mikrokredita odobrenih fizičkim licima od 97,3%, a preostalih 2,7% se odnosi na mikrokredite odobrene pravnim licima. U okviru mikrokreditnog portfolia fizičkih lica, najveće je učešće mikrokredita odobrenih za poljoprivredu koje je iznosilo 33,1% i za stambene potrebe 22,8%. Prema visini učešća slijede ostali sektori sa 20,2% i uslužne djelatnosti sa 19,1%. Učešće mikrokredita za trgovinu je 2,9%, a za proizvodnju 1,9%. U strukturi mikrokredita pravnim licima, dominantno je učešće mikrokredita za uslužne djelatnosti sa 57,3%.

Sa stanjem na 31.12.2019. godine, na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH je 164.643 aktivne mikrokreditne partije, što je za 7.940 partija, odnosno 5,1% više u odnosu na kraj 2018. godine.

Prosječan iznos mikrokredita na nivou sektora, na dan 31.12.2019. godine je 3.087 KM, što je u odnosu na 31.12.2018. godine više za 5,8%. Posmatrano analitički, prosječan iznos mikrokredita u MKF iznosi 2.715 KM i za 6,4% je povećan u odnosu na 31.12.2018. godine, dok u MKD iznosi 4.805 KM i u posmatranom periodu je povećan za 8,6%.

U sljedećoj tabeli daje se pregled potraživanja sa pripadajućim rezervisanjima po grupama prema broju dana kašnjenja, kao i podatak o nenaplaćenim dospjelim potraživanjima preko 180 dana, koja su isknižena iz bilansa stanja, na dan 31.12.2019. godine:

- 000 KM -

Tabela 43: RKG

R. br.	Dani kašnjenja	Stope rezervisanja	Iznos kredita	Učešće (%)	Dospjela kamata		Iznos ostalih stavki aktive	Rezervisanja			Ukupna rezervisanja
					Stopa rezervisanja	Iznos kamate		Po mikrokr.	Po dospjelim kamatama	Po ostalim stavkama aktive	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=4x3	10=7x6	11=8x3	12=9+10+11
1.	0	0%	498.565	98,1	0%	5	397	0	0	0	0
2.	1-15	2%	2.713	0,5	2%	35	0	56	0	0	56
3.	16-30	15%	2.645	0,5	100%	33	0	412	35	0	447
4.	31-60	50%	1.489	0,3	100%	47	0	747	47	0	794
5.	61-90	80%	965	0,2	100%	46	0	773	46	0	819
6.	91-180	100%	1.924	0,4	100%	132	0	1.924	130	0	2.054
Ukupno			508.301	100		298	397	3.912	258	0	4.170
7.	preko 180	Otpis	1.058	-	100%	87	0	0	0	0	0

U ukupnom mikrokreditnom portfoliu na nivou sektora, 98,1% se odnosi na mikrokredite u čijoj otplati nema kašnjenja, dok kod preostalih 1,9% mikrokredita ima kašnjenja, od čega se na kašnjenja do 30 dana odnosi 1% mikrokredita, a na kašnjenja u otplati od 31 do 180 dana 0,9% mikrokredita. Od ukupnog iznosa dospjele kamate (0,3 miliona KM), kašnjenja u otplati do 30 dana čine 22,8%, a kašnjenja od 31 do 180 dana čine 75,5%. Za dospjele kamate koje nisu naplaćene u roku do 15 dana MKO je dužna u 100%-tnom iznosu potraživanja formirati rezerve za pokriće kreditnih gubitaka. U četvrtom kvartalu 2019. godine, MKO su otpisale 1,1 milion KM glavnice i kamate.

Ukupan iznos rezervisanja po osnovu mikrokredita, kamata i ostalih stavki aktive sa 31.12.2019. godine je 4,2 miliona KM, a najveću stavku čine rezervisanja izvršena po mikrokreditima u kašnjenju od 91 do 180 dana, koja iznose 2,1 milion KM i čine 49,2% ukupnog iznosa rezervisanja.

Ključni pokazatelji kvalitete mikrokreditnog portfolia

Pokazatelj portfolia u riziku preko 30 dana kašnjenja (PAR>30 dana) sa 31.12.2019. godine na nivou mikrokreditnog sektora iznosio je 0,86% i povećan je za 0,14 procentnih poena u odnosu na 31.12.2018. godine. Ovaj pokazatelj rizičnosti mikrokreditnog portfolia na nivou sektora je u okviru propisanog standarda (ispod 5%), pri čemu jedna MKF (18,46%) i jedno MKD (13,91%) ne zadovoljavaju propisani standard.

Pokazatelj portfolia u riziku preko jednog dana kašnjenja (PAR>1 dana) na nivou mikrokreditnog sektora sa 31.12.2019. godine je iznosio 1,92% i isti je u odnosu na 31.12.2018. godine povećan za 0,33 procentna poena.

Stopa NPL-a na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2019. godine iznosi 17% i u kontinuitetu od 31.12.2014. godine, kada je iznosila 34,8%, bilježi smanjenje. U odnosu na 31.12.2018. godine stopa NPL-a smanjena je za 2,2 procentna poena.

Na nivou mikrokreditnog sektora stopa otpisa mikrokredita sa 31.12.2019. godine iznosi 0,87%, što je u okviru FBA standarda (ispod 3%), a u odnosu na 31.12.2018. godine stopa otpisa je smanjena za 0,08 procentnih poena. Pri tome, dvije MKF ne zadovoljavaju taj standard, obzirom da je njihov pokazatelj iznad 3% (6,79%, odnosno 4,53%), od kojih jedna ne ispunjava ni standard u pogledu portfolia u riziku preko 30 dana kašnjenja, a druga je na granici propisanog standarda.

Ponderisane NKS i EKS na mikrokredite

Kod MKO sa sjedištem u FBiH, u posmatranom periodu, prosječne ponderisane NKS na ukupne mikrokredite su iznosile 19,51%, a EKS 24,38%, pri čemu su NKS na kratkoročne mikrokredite iznosile 20,80%, a na dugoročne 19,29%, te EKS na kratkoročne mikrokredite 31,85%, odnosno 23,09% na dugoročne mikrokredite. Prosječne ponderisane EKS na ukupne mikrokredite koje su isplatile MKO sa sjedištem u FBiH u 2019. godini, bilježe povećanje za 0,25 procentnih poena u odnosu na isti period 2018. godine, pri čemu su prosječne ponderisane EKS na kratkoročne mikrokredite zabilježile rast za 2,74 procentna poena, dok su na dugoročne mikrokredite zabilježile smanjenje za 0,18 procentnih poena.

Analizirajući NKS i EKS na ukupne mikrokredite koje su isplatile MKO sa sjedištem u RS-u koje posluju u FBiH, evidentno je da su prosječne ponderisane NKS iznosile 16,67%, dok su EKS iznosile 51,92% koje su značajno na višem nivou u odnosu na MKO registrirane u FBiH za 27,54 procentna poena.

Prosječna ponderisana NKS na kratkoročne mikrokredite isplaćene u MKO sa sjedištem u RS-u koje posluju u FBiH, iznosila je 14,62%, dok je EKS iznosila 129,57%. Na visinu EKS na kratkoročne mikrokredite ovih MKO uticale su enormno visoke prosječne ponderisane EKS za mikrokredite za ostale namjene (568,19%), koje prevashodno naplaćuje jedno MKD sa sjedištem u RS-u na isplaćene mikrokredite za ovu namjenu.

Prosječne ponderisane NKS i EKS na dugoročne mikrokredite koje su u posmatranom periodu isplatile MKO sa sjedištem iz RS-a koje posluju u FBiH iznose 17,50%, odnosno 20,66% i niže su u odnosu na MKO sa sjedištem u FBiH (za 1,79 procentnih poena, odnosno 2,43 procentna poena).

U Prilogu 11. daje se pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS, prema ročnosti i namjeni, za mikrokredite koje su u periodu 01.01.-31.12.2019. godine isplatile MKO sa sjedištem u FBiH i

MKO sa sjedištem u RS-u koje posluju u FBiH. Na poziciji kratkoročni nenamjenski krediti - osnovne potrebe za MKO u FBiH značajna je razlika između NKS (16,47%) i EKS (48,87%), koja proizilazi iz mikrokreditnog proizvoda jednog MKD kod kojeg se ne ugovara NKS, već se visoka jednokratna naknada reflektuje na izračun EKS-a.

U Prilogu 11a. daje se uporedan pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na isplaćene mikrokredite (kratkoročne, dugoročne i ukupne) u periodu 2015.-2019. godine.

4.1.2.4. Finansijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupan finansijski rezultat na nivou mikrokreditnog sektora FBiH za period od 01.01. do 31.12.2019. godine bio je pozitivan i iznosio je 19,5 miliona KM, što je za 1,5 miliona KM ili 7% manje u odnosu na isti period 2018. godine.

Struktura zbirnog bilansa uspjeha na nivou mikrokreditnog sektora FBiH je prikazana u sljedećoj tabeli:

- 000 KM -

Tabela 44: Bilans uspjeha mikrokreditnog sektora

R. br.	Opis	Za period 01.01. - 31.12.2018.				Za period 01.01. - 31.12.2019.				Indeks
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11=9/5
1.	Prihodi									
1.1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	63.610	19.714	83.324	90,5	67.337	24.133	91.470	91,2	110
1.2.	Operativni prihodi	6.976	1.740	8.716	9,5	6.820	1.993	8.813	8,8	101
2.	Ukupni prihodi (1.1.+1.2.)	70.586	21.454	92.040	100	74.157	26.126	100.283	100	109
3.	Rashodi									
3.1.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	8.415	3.760	12.175	14,7	8.179	4.655	12.834	14,2	105
3.2.	Operativni rashodi	56.689	10.420	67.109	80,5	56.135	15.940	72.075	79,6	107
3.3.	Trošk. rez. za kred. i dr. Gubitke	2.760	1.271	4.031	4,8	3.739	1.883	5.622	6,2	139
4.	Ukupni rashodi (3.1.+3.2.+3.3.)	67.864	15.451	83.315	100	68.053	22.478	90.531	100	109
5.	Vanredni prihodi	13.738	65	13.803		10.833	265	11.098		80
6.	Vanredni rashodi	786	169	955		659	72	731		77
7.	Ukupno prihodi-rashodi (2+5-4-6)	15.674	5.899	21.573		16.278	3.841	20.119		93
8.	Višak/manjak prihoda nad rashodima	15.674	-	15.674		16.278	-	16.278		104
9.	Dobit prije oporezivanja	-	5.899	5.899		-	3.841	3.841		65
10.	Porezi	-	620	620		-	630	630		102
11.	Neto dobit/gubitak	-	5.279	5.279		-	3.211	3.211		61
12.	Ukupan finansijski rezultat	15.674	5.279	20.953		16.278	3.211	19.489		93

MKF su iskazale višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 16,3 miliona KM, koji je za 0,6 miliona KM ili 3,8% veći u odnosu na 31.12.2018. godine. U posmatranom periodu ukupni prihodi MKF su veći za 3,6 miliona KM ili 5,1%, pri čemu su kamatni i slični prihodi veći za 3,7 miliona KM ili 5,9%, a operativni prihodi su manji za 0,1 milion KM ili 2,2%. Vanredni prihodi MKF su manji za 2,9 miliona KM ili 21,2%, kao i vanredni rashodi za 0,1 milion KM ili 16,2%. Troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke u MKF su povećani za jedan milion KM ili 35,5%.

Analitički posmatrano, dvije MKF su sa 31.12.2019. godine iskazale manjak prihoda nad rashodima, dok su ostale MKF iskazale višak prihoda nad rashodima. Četiri MKF u redovnom poslovanju iskazuju manjak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 2,1 milion KM, pri čemu se na jednu MKF odnosi 84,7%, koja je zahvaljujući značajnim vanrednim приходima ipak na kraju 2019. godine iskazala višak prihoda nad rashodima.

MKD su iskazale ukupnu neto dobit u iznosu od 3,2 miliona KM, što u odnosu na 31.12.2018. godine predstavlja smanjenje za 2,1 milion KM ili 39,2%. U posmatranom periodu, jedno MKD je iskazalo neto dobit u iznosu od 5,2 miliona KM, dok su dva MKD, koja su u 2019. godini započela s obavljanjem poslovnih aktivnosti, iskazala neto gubitak u iznosu od dva miliona KM.

Sa 31.12.2019. godine neto finansijski prihodi MKD (razlika između ukupnih kamatnih prihoda i ukupnih kamatnih rashoda) iznosili su 19,5 miliona KM i u odnosu na isti period 2018. godine veći su za 3,5 miliona KM ili 22,1%. Ukupni operativni prihodi MKD veći su za 0,3 miliona KM ili 14,5%, a vanredni prihodi za 0,2 miliona KM ili 307,7%. Ukupni operativni rashodi MKD zabilježili su značajan rast za 5,5 miliona KM ili 53%, u kojima su dominantni troškovi plaća i doprinosa u iznosu od 10,3 miliona KM sa učešćem od 64,7% u ukupnim operativnim rashodima.

Vanredni rashodi MKD su u posmatranom periodu smanjeni za 57,4%. Troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke u MKD iznose 1,9 miliona KM i u odnosu na 31.12.2018. godine povećani su za 0,6 miliona KM ili 48,1%.

U prilogima 12. i 13. dati su zbirni bilans uspjeha za MKF i zbirni bilans uspjeha za MKD.

Pokazatelji efikasnosti i održivosti mikrokreditnog sektora FBiH

Operativna efikasnost poslovanja mikrokreditnog sektora FBiH sa 31.12.2019. godine iznosi 18,8%, što je u okviru propisanog pokazatelja do 45%, pri čemu tri MKF i jedno MKD odstupaju od propisanog pokazatelja.

Prema izvještajnim podacima na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2019. godine prilagođeni povrat na aktivu za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA), je pozitivan i iznosi 2,9%. Pri tome, tri MKF i dva MKD iskazuju negativne vrijednosti, što nije u skladu sa propisanim ograničenjem poslovanja. Pokazatelj operativne održivosti mikrokreditnog sektora FBiH, koji se koristi kao uobičajeni standard i iskazuje odnosom ukupnih prihoda iz redovnog poslovanja (ne uključujući vanredne prihode) i ukupnih rashoda iznosi 109,9%. Pri tome, pet MKF i dva MKD nisu operativno održivi na izvještajni datum.

4.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor mikrokreditnog sektora u FBiH nastaviti sa planiranim supervizorskim aktivnostima, koje će biti usmjerene na nadzor:

- usklađenosti poslovanja MKO sa zakonskim propisima, sa ciljem pune primjene odredaba ZoMKO u pogledu ostvarenja propisanih ciljeva mikrokreditiranja, u smislu poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikrokredita, doprinosa povećanju zaposlenosti i podrške razvoju poduzetništva;
- primjene podzakonskog okvira za poslovanje i nadzor MKO u FBiH, sa ciljem potpune i adekvatne primjene važećih propisa i povećanja transparentnosti poslovanja mikrokreditnog sektora u FBiH i poduzimanje odgovarajućih supervizorskih mjera;
- pravovremenog i adekvatnog poduzimanja aktivnosti u MKO prema izrečenim korektivnim mjerama na otklanjanju nepravilnosti i slabosti u poslovanju;
- u izvršenju nadležnosti nadzora i održavanja stabilnosti mikrokreditnog sektora u FBiH, FBA će nastaviti saradnju sa ABRS-om sa ciljem unapređenja efikasnog nadzora MKO, kao i po pitanju ostvarivanja ciljeva mikrokreditiranja u skladu sa zakonskim propisima, te zaštite prava korisnika finansijskih usluga;
- mikrokreditni sektor u FBiH ima obavezu da u svom poslovanju, a polazeći od propisanih regulatornih zahtjeva i ciljeva mikrokreditiranja, primjenjuje propisane standarde i ograničenja u obavljanju poslova mikrokreditiranja, izvještavanja i revizije. U vezi sa navedenim, potrebno je da nadležna upravljačka tijela MKO osiguraju usklađenost poslovanja sa propisanim standardima, a posebno u pogledu:

- obavljanja djelatnosti mikrokreditiranja radi poboljšanja materijalnog položaja korisnika, povećanja zaposlenosti i pružanja podrške razvoju poduzetništva, polazeći od zakonom propisanih ciljeva mikrokreditiranja uz dosljednu primjenu zakonskih odredaba o zaštiti korisnika finansijskih usluga, uključujući i usklađivanje politika kamatnih stopa na mikrokredite sa propisanim ciljevima mikrokreditiranja, dajući na taj način doprinos stabilnosti i održivosti mikrokreditnog sektora u FBiH;
- održavanja i unapređenja zdrave prakse upravljanja rizicima kojima su ili kojima bi mogle biti izložene MKO, efikasnosti sistema internih kontrola i neovisne funkcije interne revizije;
- optimiziranja resursa i primjene principa odgovornog mikrokreditiranja, odnosno zdravih praksi u poslovanju sa sredstvima MKF-a;
- usklađivanja, odnosno unapređenja pokazatelja operativne efikasnosti i operativne održivosti;
- redovnog, ažurnog i tačnog dostavljanja podataka CBBiH za potrebe vođenja CRK-a;
- poboljšanja transparentnosti poslovanja i dr.

MKO koje su manje kapitalizirane i/ili imaju materijalno značajan iznos otpisanih mikrokredita trebaju uspostaviti i realizirati jasna i konzistentna strateška opredjeljenja u pogledu održivosti poslovanja, odnosno mogućeg iznalaženja prihvatljivih partnera za konsolidaciju, odnosno pripajanja većim i snažnijim MKF, kako bi se optimizirali resursi, očuvala donirana sredstva, osigurala podrška stranih kreditora, te obezbijedila budućnost zaposlenih u MKO, što će biti predmet supervizorske pažnje sa ciljem očuvanja stabilnosti mikrokreditnog sektora i ostvarenja zakonom propisanih ciljeva i djelatnosti mikrokreditiranja u FBiH.

4.2. LIZING SEKTOR

4.2.1. STRUKTURA LIZING SEKTORA U FBIH

4.2.1.1. Broj lizing društava

Dozvolu FBA za obavljanje poslova lizinga na dan 31.12.2019. godine ima pet lizing društava u FBiH. U 2019. godini broj lizing društava je smanjen za dva zbog oduzimanja dozvole za rad jednom lizing društvu radi preregistracije u drugo privredno društvo, dok je jednom lizing društvu, na njegov zahtjev, oduzeta dozvola za rad. Jedno lizing društvo je u 2019. godini promijenilo naziv, dok je za dva lizing društva odobreno sticanje u visini 100% vlasničkog interesa, odnosno 100% učešća u osnovnom kapitalu društva.

U Prilogu 14. daju se osnovni podaci o lizing društvima sa pregledom osnovnih pokazatelja, koja sa 31.12.2019. godine čine lizing sektor u FBiH.

4.2.1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva lizing društava u FBiH, prema podacima sa 31.12.2019. godine je sljedeća: tri lizing društva su u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnih pravnih lica, jedno lizing društvo je u većinskom vlasništvu nerezidentnog pravnog lica, dok je jedno lizing društvo u 100%-tnom vlasništvu rezidentnog pravnog lica.

4.2.1.3. Kadrovska struktura

Na dan 31.12.2019. godine u lizing sektoru u FBiH bilo je ukupno 117 zaposlenih, od čega je 112 angažovano putem ugovora o radu (izvještajna kategorija „stalno zaposleni“), dok je pet lica

angažovano putem studentskog servisa i preko organizacija koje posreduju u zapošljavanju (izvještajna kategorija „privremeno zaposleni“). Radi smanjenog broja lizing društava u 2019. godini, ukupan broj stalno zaposlenih u lizing sektoru, u odnosu na 31.12.2018. godine, manji je za šest zaposlenih ili 5,1%.

Pregled kvalifikacione strukture stalno zaposlenih na nivou lizing sektora u FBiH, daje se u sljedećoj tabeli:

Tabela 45: Kvalifikaciona struktura stalno zaposlenih u lizing društvima FBiH

R.br.	Stepen stručne sprema	31.12.2018.		31.12.2019.		Indeks
		Broj stalno zaposlenih	Učešće %	Broj stalno zaposlenih	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7=5/3
1.	Visoka stručna sprema – VSS	83	70,3	78	69,6	94
2.	Viša stručna sprema – VŠS	4	3,4	5	4,5	125
3.	Srednja stručna sprema - SSS	19	16,1	20	17,9	105
4.	Ostali	12	10,2	9	8,0	75
	Ukupno	118	100	112	100	95

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi lizing društva zasniva se na omjeru aktive i broja zaposlenih (aktiva po stalno zaposlenom). Prema pokazateljima na dan 31.12.2019. godine na nivou lizinga sektora u FBiH na svakog stalno zaposlenog odnosilo se 2,9 miliona KM aktive. Ovaj pokazatelj je veći za 0,4 miliona KM ili 14,8% u odnosu na isti period prethodne godine.

4.2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

4.2.2.1. Bilans stanja

Ukupna aktiva lizing sektora u FBiH na dan 31.12.2019. godine iznosila je 323,7 miliona KM i veća je za 26,5 miliona KM ili 8,9% u odnosu na 31.12.2018. godine. Na dva lizing društva, posmatrano po veličini aktive, odnosi se 74,2% ukupne aktive lizing sektora u FBiH.

Poređenjem iznosa aktive pojedinačnih lizing društava na dan 31.12.2019. godine sa podacima na dan 31.12.2018. godine, može se zaključiti da je kod četiri lizing društva iskazan porast bilansne sume u iznosu od 43,5 miliona KM, dok je kod jednog lizing društva iskazano smanjenje bilansne sume od 5,2 miliona KM.

U Prilogu 15. dat je Zbirni bilans stanja lizing društava u FBiH, prema izvještajnim podacima sa stanjem na dan 31.12.2019. godine.

U strukturi ukupne aktive lizing sektora u FBiH najznačajnije je učešće neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, koja iznose 241,1 milion KM ili 74,5% ukupne aktive. U poređenju sa 31.12.2018. godine, neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga su veća za iznos od 26,4 miliona KM ili 12,3%, dok su bruto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga veća za iznos od 35,5 miliona KM ili 15,2%.

U istom periodu rezerve za gubitke za potraživanja po finansijskom lizingu povećane su za 1,8 miliona KM ili 197,1%. Jedna banka koja obavlja poslove finansijskog lizinga, na 31.12.2019. godine iskazuje neto potraživanja po osnovu ugovora finansijskog lizinga u ukupnom iznosu od 64 miliona KM, što ukazuje da su neto potraživanja na nivou lizing sistema iznosila 305,1 milion KM i ista su za 8,4 miliona KM veća u odnosu na kraj prethodne godine.

U strukturi potraživanja po osnovu finansijskog lizinga na nivou lizinga sektora u FBiH, posmatrano prema predmetu lizinga, ugovori koji su odobreni po osnovu finansiranja putničkih vozila i vozila za obavljanje djelatnosti učestvuju sa 84%, ugovori po osnovu finansiranja opreme učestvuju sa 15%, dok se na ugovore putem kojih su finansirane nekretnine odnosi 1%. Prema korisniku lizinga, najznačajniji porast je iskazan u segmentu fizičkih lica i to 38,5% više u odnosu na 31.12.2018. godine.

U sljedećim tabelama iskazana je struktura potraživanja po finansijskom lizingu na nivou lizing sektora u FBiH (potraživanja prije umanjenja po osnovu rezervi za gubitke) na dan 31.12.2019. godine i uporedni pregled strukture potraživanja sa 31.12.2018. godine i 31.12.2019. godine:

- 000 KM -

Tabela 46: Struktura potraživanja po finansijskom lizingu

R.br.	Opis	Kratkoročna potraživanja	Dugoročna potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Učešće %
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prema predmetu lizinga					
1.1.	Putnička vozila	35.037	74.374	2.033	111.444	45,7
1.2.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	36.713	55.957	780	93.450	38,3
1.3.	Mašine i oprema	11.990	24.380	218	36.588	15,0
1.4.	Nekretnine	285	1.945	10	2.240	1,0
1.5.	Ostalo	7	14	0	21	0,0
	Ukupno	84.032	156.670	3.041	243.743	100
2.	Prema korisniku lizinga					
2.1.	Pravna lica	75.405	135.968	1.294	212.667	87,3
2.2.	Preduzetnici	2.219	3.927	38	6.184	2,5
2.3.	Fizička lica	4.532	13.827	1.698	20.057	8,2
2.4.	Ostalo	1.876	2.948	11	4.835	2,0
	Ukupno	84.032	156.670	3.041	243.743	100

- 000 KM -

Tabela 47: Struktura potraživanja po finansijskom lizingu - uporedni pregled

R.br.	Opis	Potraživanja na dan 31.12.2018.	Potraživanja na dan 31.12.2019.	Indeks
1	2	3	4	5=4/3
1.	Prema predmetu lizinga			
1.1.	Putnička vozila	86.363	111.444	129
1.2.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	99.446	93.450	94
1.3.	Mašine i oprema	27.434	36.588	133
1.4.	Nekretnine	2.324	2.240	96
1.5.	Ostalo	4	21	525
	Ukupno	215.571	243.743	113
2.	Prema korisniku lizinga			
2.1.	Pravna lica	191.495	212.667	111
2.2.	Preduzetnici	5.416	6.184	114
2.3.	Fizička lica	14.478	20.057	139
2.4.	Ostalo	4.182	4.835	116
	Ukupno	215.571	243.743	113

Neto potraživanja po osnovu zajma su na dan 31.12.2019. godine iznosila 5,3 miliona KM ili 1,6% iznosa ukupne aktive lizing sektora u FBiH. U odnosu na 31.12.2018. godine, neto potraživanja po osnovu zajma su smanjena za iznos od 0,9 miliona KM ili 14,7%. Potraživanja po osnovu zajmova u strukturi ukupne aktive lizing društava su smanjena zbog kontinuiranog smanjenja potraživanja po osnovu zajma, jer je odredbama ZoL-a lizing društvima zabranjeno zaključivanje novih ugovora o zajmu, pri čemu će ostati evidentirani u bilansima lizing društava u FBiH dok ne isteknu ugovoreni rokovi na koje su odobreni. Iskazani iznos neto potraživanja po osnovu zajma se odnosi na potraživanja jednog lizing društva, koje u svom portfoliju ima značajne iznose

potraživanja po zajmu supsidijarnih lica, putem kojih su prije stupanja na snagu ZoL-a financirani projekti izgradnje nekretnina.

Bilansna pozicija novac i novčani ekvivalenti na dan 31.12.2019. godine iznosila je 5,5 miliona KM, što čini 1,7% ukupne aktive, a ista je za 8,4 miliona KM ili 60,4% manja u odnosu na 31.12.2018. godine. Plasmani bankama, koje iskazuju dva lizing društva, na dan 31.12.2019. godine iznosili su 13,6 miliona KM, što čini 4,2% ukupne aktive lizing sektora u FBiH, a što je za 3,7 miliona KM ili 21,2% manje u odnosu na 31.12.2018. godine. Od ukupnog iznosa ovih plasmana, 85,3% se odnosi na oročena sredstva jednog lizing društva kod komercijalnih banaka.

Neto vrijednost osnovnih sredstava financiranih putem operativnog lizinga na dan 31.12.2019. godine iznosi 49,2 miliona KM i za 13,8 miliona KM ili 38,9% je povećana u odnosu na 31.12.2018. godine. Pojedinačno posmatrano, kod dva lizing društva je iskazan porast neto vrijednosti osnovnih sredstava financiranih putem operativnog lizinga u iznosu od 14,3 miliona KM, dok je kod dva lizing društva iskazano smanjenje u iznosu od 0,5 miliona KM.

Struktura neto bilansnih pozicija aktive sektora lizinga u FBiH iskazana je u sljedećoj tabeli:

- 000 KM -

Tabela 48: Struktura neto bilansnih pozicija aktive

R.br.	Opis	31.12.2018.	Učešće %	31.12.2019.	Učešće %	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
1.	Finansijski lizing	214.674	72,3	241.078	74,5	112
2.	Operativni lizing	35.385	11,9	49.166	15,2	139
3.	Zajam	6.253	2,1	5.331	1,6	85
4.	Ostala imovina	40.842	13,7	28.119	8,7	69
	Ukupno	297.154	100	323.694	100	109

4.2.2.2. Kapital i obaveze

Ukupni kapital lizing društava na 31.12.2019. godine iznosi 29,5 miliona KM, što čini 9,1% ukupne pasive lizing sektora u FBiH, a u poređenju sa 31.12.2018. godine, navedena pozicija je smanjena za iznos od 7,3 miliona KM ili 19,8%. Smanjenje ukupnog kapitala je uzrokovano činjenicom da je FBA u toku 2019. godine oduzela dozvolu od dva lizing društva čiji su bilansni podaci bili iskazani u izvještajima na dan 31.12.2018. godine. Posmatrano pojedinačno, kod svih pet lizing društava je došlo do povećanja ukupnog kapitala u odnosu na 31.12.2018. godine u iznosu od 4 miliona KM.

Ukupne obaveze lizing sektora na dan 31.12.2019. godine iznose 294,2 miliona KM, što čini 90,9% ukupne pasive lizing društava u FBiH. U poređenju sa stanjem na 31.12.2018. godine ukupne obaveze na nivou sektora su povećane za iznos od 33,8 miliona KM ili 13%.

Obaveze lizing društava u FBiH po uzetim kreditima na dan 31.12.2019. godine iznose 286,3 miliona KM, te predstavljaju dominantan izvor u strukturi ukupne pasive lizing sektora u FBiH obzirom da čine 88,4% ukupne pasive. U poređenju sa 31.12.2018. godine, pozicija obaveza po kreditima je veća za iznos od 33,9 miliona KM ili 13,4%. Cjelokupan iznos obaveza po uzetim kreditima, posmatrano prema ugovorenoj ročnosti, odnosi se na dugoročne obaveze po kreditima.

Na zaduženja kod komercijalnih stranih i domaćih banaka, koje uglavnom pripadaju bankarskim grupama kojima pripadaju i lizing društva, odnosi se 42,3% ukupnih kreditnih zaduženja, dok se 25,4% odnosi na direktna zaduženja kod osnivača i 32,3% na zaduženja od EIB, EBRD i CEDB. Kreditna sredstva od ovih banaka po prirodi su namjenska i uglavnom se odnose na razvoj srednjih

i malih preduzeća, a obezbijeđena su bankarskim garancijama izdatim od strane matičnih banaka ili njihovih holding kompanija.

Ukupna ponderisana NKS koju lizing društva plaćaju na izvore sredstava u periodu od 01.01. do 31.12.2019. godine je iznosila 1,6% na godišnjem nivou (kamatna stopa izračunata na bazi prosječnog stanja uzetih kredita i kamatnog rashoda u posmatranom periodu) i ista je na približno istom nivou u odnosu na period 01.01.-31.12.2018. godine.

4.2.2.3. Aktiva i kvalitet aktive

Prema izvještajnim podacima na nivou lizing sektora u FBiH, rezerve za gubitke po finansijskom lizingu na dan 31.12.2019. godine iskazane su u iznosu od 2,7 miliona KM i veće su u odnosu na 31.12.2018. godine za 1,8 miliona KM ili 197,1%, dok je značajno povećanje evidentirano u kategoriji dana kašnjenja 60 do 90 dana (442,1%). Od ukupnog iznosa iskazanih rezervi za gubitke, 78,8% se odnosi na jedno lizing društvo koje je u 2019. godini ostvarilo najveći gubitak. U strukturi potraživanja po finansijskom lizingu na dan 31.12.2019. godine iskazano je ukupno tri miliona KM dospjelih neizmirenih potraživanja, koja su veća za iznos od 0,8 miliona KM ili 36,1% u odnosu na 31.12.2018. godine.

Povećanje dospjelih nenaplaćenih potraživanja i povećanje rezervi za gubitke u 2019. godini indicira promjene u kvaliteti portfolia potraživanja po finansijskom lizingu, koje zahtijevaju unapređenje upravljanja kreditnim rizikom, pravovremeno prepoznavanje poteškoća u naplati potraživanja po finansijskom lizingu i njihovog efikasnog prevazilaženja.

U sljedećoj tabeli daje se detaljan pregled rezervi za finansijski lizing na dan 31.12.2019. godine:

- 000 KM -

Tabela 49: Pregled rezervi za finansijski lizing

R.br.	Dani kašnjenja	Stopa rezerv. za finans. lizing (pokretne stvari)	Stopa rezerv. za finans. lizing (nepokr. stvari)	Iznos potraž. za pokretne stvari	Iznos potraž. za nepokr. stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokr. stvari	Rezerve			Ukupne rezerve
								Za pokretne stvari	Za nepokr. stvari	Više obračunate i izdvojene rezerve	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=7*3	10=8*4	11	12=9+10+11
1.	0-60	0,50%	0,50%	238.344	2.271	37.074	955	185	5	699	889
2.	60-90	10%	10%	1.034	0	204	0	20	0	83	103
3.	90-180	50%	50%	728	29	277	11	139	5	202	346
4.	preko 180	100%	75%	1.337	0	1.327	0	1.327	0	0	1.327
5.	preko 360	100%	100%	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno				241.443	2.300	38.882	966	1.671	10	984	2.665

Rezerve za zajmove na dan 31.12.2019. godine su iznosile tri hiljade KM i iste su se značajno smanjile u odnosu na 31.12.2018. godine usljed značajnog iznosa otpisanih potraživanja u vanbilansnoj evidenciji jednog lizing društva. Rezerve se odnose na potraživanja u iznosu od 5,3 miliona KM sa kašnjenjem u intervalu od 0-60 dana.

Ukupan iznos otpisanih potraživanja po finansijskom lizingu i zajmu na dan 31.12.2019. godine iznosi 23,5 miliona KM, te ova pozicija iskazuje umanjene u odnosu na 31.12.2018. godine za 49,5 miliona KM ili 67,8%. Dva lizing društva kojima je u 2019. godini oduzeta dozvola za obavljanje poslova lizinga su na dan 31.12.2018. godine iskazala ukupno 51,2 miliona KM

otpisanih potraživanja, što je za posljedicu imalo smanjenje navedene pozicije u vanbilansnoj evidenciji na kraju posmatranog izvještajnog perioda.

Tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga, usljed raskida lizing ugovora sa korisnikom lizinga na dan 31.12.2019. godine na nivou lizing sektora FBiH iznosi 1,5 miliona KM i povećana je u odnosu na 31.12.2018. godine za 0,1 milion KM ili 9,8%, dok je ukupno 78 izuzetih predmeta, uz zabilježeno povećanje broja izuzetih predmeta za 48 jedinica, od kojih se na jedno lizing društvo odnosi 40 izuzetih jedinica ili 83,3%. Od ukupno iskazanog iznosa procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta lizing sektora u FBiH na dan 31.12.2019. godine, na putnička vozila i vozila za obavljanje djelatnosti odnosi se jedan milion KM ili 62,6%. Na nekretnine (poslovne objekte) odnosi se 0,5 miliona KM ili 37,4%, po kojima su lizing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obaveza od strane korisnika lizinga, a cjelokupan iznos navedene pozicije odnosi se na dva lizing društva.

Posmatrano na nivou lizing sistema FBiH na dan 31.12.2019. godine tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga iznosi 7,8 miliona KM i ista je smanjena za iznos od 2 miliona KM ili 20,1% u odnosu na 31.12.2018. godine. Od naprijed navedenog iznosa izuzetih predmeta lizinga, na predmete izuzete od strane banke koja obavlja poslove lizinga odnosi se iznos od 6,3 miliona KM ili 81,1% ukupne tržišne vrijednosti izuzetih predmeta iskazanih na nivou lizing sistema.

4.2.2.4. Profitabilnost

Prema izvještajnim podacima lizing društava, na nivou sektora lizinga u FBiH u periodu od 01.01. do 31.12.2019. godine iskazan je gubitak u iznosu od jedan milion KM, što predstavlja smanjenje za 4,3 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano pojedinačno, tri lizing društva iskazala su pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 3,4 miliona KM, dok su dva lizing društva iskazala negativan finansijski rezultat u iznosu od 4,4 miliona KM, od čega se na jedno društvo odnosi 3,1 milion KM ili 71,7% ukupno iskazanog negativnog finansijskog rezultata.

U prilogu 16. dat je zbirni bilans uspjeha lizing društava u FBiH za period 01.01.-31.12.2019. godine.

Ukupni prihodi lizing sektora u FBiH ostvareni u periodu 01.01.-31.12.2019. godine iznose 32,7 miliona KM. Nivo i struktura ukupnih prihoda sa uporednim podacima za isti period prethodne poslovne godine predstavljeni su u sljedećoj tabeli:

- 000 KM -

<i>Tabela 50: Struktura ukupnih prihoda</i>						
R.br.	Struktura ukupnih prihoda	31.12.2018.		31.12.2019.		Indeks
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7=5/3
1.	Prihod od kamata i slični prihodi					
1.1	Kamate po finansijskom lizingu	9.223	28,3	11.794	36,1	128
1.2	Kamate na plasmane bankama	318	1,0	392	1,2	123
1.3	Ostali prihodi od kamate	1.648	5,1	1.601	4,9	97
	Ukupno	11.189	34,4	13.787	42,2	123
2.	Operativni prihodi					
2.1.	Naknade za operativni najam	12.614	38,8	14.943	45,7	118
2.2.	Naknada za izvršene usluge	5	0,0	2	0,0	40
2.3.	Ostali operativni prihodi	8.631	26,5	3.946	12,1	46
	Ukupno	21.250	65,3	18.891	57,8	89
3.	Prihod po osnovu otpuštanja rezervi za gubitke	98	0,3	0	0,0	-
	Ukupni prihodi (1+2+3)	32.537	100	32.678	100	100

Kamatni prihodi lizing sektora FBiH u periodu od 01.01. do 31.12.2019. godine iznosili su 13,8 miliona KM i isti su veći za 2,6 miliona KM ili 23,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Najznačajnija pozicija prihoda od kamata su prihodi po osnovu kamata iz finansijskog lizinga u ukupnom iznosu od 11,8 miliona KM i isti su za 2,6 miliona KM ili 27,9% veći u odnosu na isti period prethodne poslovne godine.

Operativni prihodi iznose 18,9 miliona KM i u poređenju sa istim periodom prethodne godine smanjeni su za iznos od 2,4 miliona KM ili 11,1% usljed smanjenja naplate otpisanih potraživanja. Zabilježen je porast prihoda po osnovu naknada za operativni najam za 18,5%.

Ukupni rashodi za period 01.01. - 31.12.2019. godine iznose 33,6 miliona KM, a nivo i struktura ukupnih rashoda sa uporednim podacima u odnosu na isti period prethodne poslovne godine predstavljani su u sljedećoj tabeli:

- 000 KM -

Tabela 51: Struktura ukupnih rashoda

R.br.	Struktura ukupnih rashoda	31.12.2018.		31.12.2019.		Indeks
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7=5/3
1.	Rashod od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	3.135	10,8	4.307	12,8	137
1.2.	Naknade za obradu kredita	99	0,3	97	0,3	98
1.3.	Ostali rashod po kamati	0	0,0	2	0,0	-
	Ukupno	3.234	11,1	4.406	13,1	136
2.	Operativni rashodi					
2.1.	Troškovi plata i doprinosa	6.311	21,6	5.702	16,9	90
2.2.	Troškovi poslovnog prostora	9.682	33,1	9.741	29,0	101
2.3.	Ostali troškovi	9.264	31,6	10.535	31,3	114
	Ukupno	25.257	86,3	25.978	77,2	103
3.	Troškovi rezervi	0	0,0	2.142	6,4	-
4.	Porez na dobit	766	2,6	1.106	3,3	144
	Ukupni rashodi (1+2+3+4)	29.257	100	33.632	100	115

U periodu 01.01.-31.12.2019. godine, rashodi po osnovu kamata u lizing sektoru iznosili su 4,4 miliona KM i veći su u odnosu na isti period prethodne poslovne godine za 1,2 miliona KM ili 36,2%. Kamatni rashodi na uzete kredite zabilježili su rast za 1,2 miliona KM ili 37,4%.

U posmatranom periodu ukupni operativni rashodi lizing sektora iznosili su 26 miliona KM i isti su veći za 0,7 miliona KM ili 2,8% u odnosu na isti period prethodne godine, pri čemu su u njihovoj strukturi smanjeni troškovi plata i doprinosa za 9,6%, što je povezano sa smanjenjem broja zaposlenih u lizing sektoru, troškovi poslovnog prostora su povećani za 0,6%, dok su ostali troškovi zabilježili porast za 13,7%. Ukupni troškovi rezervi za gubitke zabilježili su značajno povećanje za iznos od 2,1 milion KM radi povećanja troškova rezervi za gubitke u iznosu od 1,8 miliona KM koje iskazuje jedno lizing društvo.

4.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga

Vrijednost novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga ostvarenih na nivou lizing sistema u periodu od 01.01. do 31.12.2019. godine iznosila je 197 miliona KM i veća je za 4,3 miliona KM ili 2,2% u odnosu na isti period prethodne poslovne godine, od čega se na lizing sektor, kojeg čini pet lizing društava, odnosi 173,6 miliona KM, odnosno 88,1% od ukupne vrijednosti novozaključenih ugovora na nivou lizing sistema. Broj novozaključenih ugovora na

nivou lizing sistema, u istom periodu, je iznosio 5.174, što je za 806 ugovora ili 18,5% više u odnosu na isti period prethodne godine, od čega se na lizing sektor odnosi 4.786 ugovora ili 92,5% od ukupnog broja zaključenih ugovora na nivou lizing sistema. Prosječna vrijednost ugovora na nivou lizing sistema zaključenih u 2019. godini iznosila je 38,1 hiljadu KM i ista je manja u odnosu na isti period prethodne godine, kada je iznosila 44,1 hiljadu KM.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora u 2019. godine, na ugovore finansijskog lizinga odnosi se 165,1 milion KM ili 83,8%, dok se na ugovore operativnog lizinga odnosi 31,9 miliona KM ili 16,2%. U poređenju sa istim periodom prethodne poslovne godine i prethodnim periodima, evidentan je nastavak trenda porasta učešća ugovora operativnog lizinga u ukupnom volumenu novozaključenih ugovora.

U sljedećim tabelama prikazan je uporedni pregled ostvarenog obima novozaključenih ugovora u periodu 01.01.-31.12.2019. godine i u istom periodu prethodne poslovne godine, kao i uporedni pregled broja zaključenih ugovora u istom periodu.

- 000 KM -

Tabela 52: Struktura iznosa finansiranja lizing sistema

R.br.	O p i s	31.12.2018.			31.12.2019.		
		Finansijski lizing	Operativni lizing	Ukupno	Finansijski lizing	Operativni lizing	Ukupno
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7
1.	Vozila	142.395	23.086	165.481	133.277	31.939	165.216
2.	Oprema	27.077	0	27.077	31.152	0	31.152
3.	Nekretnine	188	0	188	664	0	664
4.	Ostalo	0	0	0	0	0	0
	Ukupno	169.660	23.086	192.746	165.093	31.939	197.032

Tabela 53: Struktura zaključenih ugovora

R.br.	O p i s	31.12.2018.			31.12.2019.		
		Finansijski lizing	Operativni lizing	Ukupno	Finansijski lizing	Operativni lizing	Ukupno
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7
1.	Vozila	3.473	686	4.159	4.028	815	4.843
2.	Oprema	208	0	208	330	0	330
3.	Nekretnine	1	0	1	1	0	1
4.	Ostalo	0	0	0	0	0	0
	Ukupno	3.682	686	4.368	4.359	815	5.174

Ukupan iznos novih finansiranja u 2019. godini ostvarila su četiri lizing društva i jedna banka, koja se u značajnom obimu bavi poslovima finansijskog lizinga (pravni sljednik lizing društva koje se pripojilo istoj), dok je jedno lizing društvo obustavilo zaključenje novih ugovora.

U strukturi novih plasmana, prema vrsti korisnika lizinga, dominiraju plasmani prema pravnim licima, koji čine 90,3% ukupnog iznosa finansiranja u 2019. godini. Jedan od bitnih razloga je činjenica da je finansiranje putem lizinga za fizička lica nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane zbog obaveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

Ponderisane NKS i EKS

Ukupna prosječna NKS za ugovore finansijskog lizinga zaključene u 2019. godine iznosila je 6,12% za kratkoročne ugovore i 5,52% za dugoročne ugovore, dok je EKS za kratkoročne ugovore iznosila 12,36%, a za dugoročne 8,86% u istom periodu. Ukupna ponderisana NKS u 2019. godini iznosila je 5,52%, a EKS 8,88% u navedenom periodu. U poređenju sa istim periodom 2018.

godine, kada je iskazana ukupna ponderisana NKS od 4,31% i EKS od 6,80%, evidentan je rast NKS za 1,21 procentni poen i EKS za 2,08 procentna poena, usljed značajnog porasta iznosa finansiranja korisnicima lizinga iz kategorije fizičkih lica od strane jednog lizing društva koje je tržišno orijentisano na ovu vrstu korisnika lizinga i finansiranje odobrava sa većom kamatnom stopom u odnosu na prosjek sektora i sistema općenito.

Značajne razlike u visini ponderisanih EKS prema korisnicima lizinga su uzrokovane činjenicom da izračun EKS na ugovore zaključene sa fizičkim licima nije identičan izračunu iste u ugovorima zaključenim sa pravnim licima, obzirom da se u iste ne uključuje premija kasko osiguranja, a što je za ugovore sa fizičkim licima zakonska obaveza.

U Prilogu 17. dat je pregled prosječnih ponderisane NKS i EKS po ugovorima o finansijskom lizingu, zaključenim u 2019. godini, prema ročnosti, predmetu i korisniku lizinga.

U Prilogu 17a. dat je uporedan pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu, koji su zaključeni u posljednjih pet godina, prema ročnosti i korisniku lizinga. Značajna razlika između NKS i EKS je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o finansijskom lizingu i koji se plaća unaprijed od strane korisnika lizinga, kao i kreiranje ugovora finansijskog lizinga sa otkupnom vrijednošću, te dodatni troškovi lizing aranžmana koji se uključuju u izračun EKS.

4.2.3. PREPORUKE ZA LIZING SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja lizing društava u FBiH nastaviti sa planiranim aktivnostima koje će u narednom periodu biti usmjerene na sljedeće aspekte:

- nastavak kontinuiranog nadzora poslovanja lizing sektora, odnosno sistema u FBiH, putem izvještaja i kontrola na licu mjesta;
- očuvanju kapitalne adekvatnosti lizing sistema u FBiH i jačanju internih procesa definisanja parametara zaštite kapitala u subjektima lizing sistema u FBiH;
- praćenju i ocjeni efikasnosti uspostavljenih sistema upravljanja rizicima u lizing sektoru, odnosno sistemu u FBiH i kvaliteta sveukupnog upravljanja;
- unapređenje saradnje sa UDLBiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za lizing društva, kao i saradnje sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvaliteta podataka koji se odnose na izloženosti po osnovu finansijskog lizinga u CRK-u;
- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za poslovanje lizing sektora u FBiH i dr.

U okviru nadležnosti za nadzor poslovanja lizing društava, FBA očekuje od subjekata lizing sistema u FBiH da unaprijede aktivnosti i mjere sa primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja usluga finansiranja putem lizinga, a koje su usmjerene na:

- usklađenost poslovanja sa propisanim regulatornim zahtjevima;
- unapređenje sigurnog, stabilnog i održivog lizing poslovanja;
- kapitalno jačanje i definisanje parametara zaštite kapitala i kapitalnu adekvatnost, jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije;
- unapređenje sistema upravljanja rizicima koji proizilaze iz lizing poslovanja i okruženja, pravovremeno identifikovanje rizika i poduzimanja mjera na kontroli i ublažavanju tih rizika;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i organima, osiguranja tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i neračunovodstvenih evidencija, usklađenosti sa poslovnim politikama, planovima programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima kao i zaštita imovine društva i preventivno djelovanje i sprječavanje prevara i pogrešaka;

- transparentno, razumljivo i potpuno informisanje korisnika o uslugama finansijskog i operativnog lizinga koje pružaju i dr.

4.3. FAKTORING POSLOVI

4.3.1. Učesnici na tržištu faktoringa u FBiH

U skladu sa odredbama ZoF-a, poslove faktoringa u FBiH može obavljati privredno društvo organizovano kao dioničko društvo ili društvo sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u FBiH, koje mora imati odobrenje FBA i banka čije je poslovanje uređeno po propisima koji regulišu poslovanje banaka u FBiH, na koje se primjenjuju relevantna poglavlja ZoF-a.

Poslove faktoringa su sa 31.12.2019. godine obavljale četiri komercijalne banke, od kojih su tri članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu. U četvrtom kvartalu 2019. godine, FBA je ukinula odobrenje za obavljanje poslova faktoringa jedinom registrovanom društvu za faktoring.

4.3.2. Obim, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH

Subjekti koji pružaju usluge faktoringa u FBiH su u 2019. godini zaključili 351 ugovor o faktoringu, od čega se 344 ugovora ili 98% odnosi na faktoring s pravom regresa, dok se 7 zaključenih ugovora ili 2% odnosi na ugovore o faktoringu bez prava regresa. Upoređujući izvještajne podatke sa istim periodom prethodne godine, vidljivo je da je broj zaključenih ugovora o faktoringu povećan za 61 ugovor ili 21%.

Ukupna vrijednost otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u periodu 01.01.-31.12.2019. godine iznosila je 178,1 milion KM, od čega se iznos od 177,4 miliona KM ili 99,6% odnosio na banke, a 0,7 miliona KM ili 0,4% na jedino društvo za faktoring, kojem je krajem 2019. godine ukinuta dozvola za rad. U odnosu na isti period prethodne godine to predstavlja povećanje za iznos od 46,3 miliona KM ili 35,1%. Vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH prema vrsti faktoringa i domicilnosti, sa uporednim podacima i trendom u naznačenim periodima, prikazane su u sljedećoj tabeli:

- 000 KM -

<i>Tabela 54: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti</i>														
R.br.	Vrsta faktoringa/ domicilnost	Volumen otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima												Indeks
		Društva za faktoring				Banke				Ukupno				
		01.01. - 31.12.2018.		01.01. - 31.12.2019.		01.01. - 31.12.2018.		01.01. - 31.12.2019.		01.01. - 31.12.2018.		01.01. - 31.12.2019.		
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15=13/11
1.	Faktoring s pravom regresa	672	100	0	0	55.849	42,6	81.503	45,9	56.521	42,9	81.503	45,7	144
2.	Faktoring bez prava regresa	0	0	659	100	74.641	56,9	93.688	52,8	74.641	56,6	94.347	53,0	126
3.	Obrnuti (dobavljački) faktoring	0	0	0	0	666	0,5	2.277	1,3	666	0,5	2.277	1,3	342
Ukupno		672	100	659	100	131.156	100	177.468	100	131.828	100	178.127	100	135
4.	Domaći faktoring	672	100	659	100	131.156	100	177.468	100	131.828	100	178.127	100	135
5.	Inozemni faktoring	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno		672	100	659	100	131.156	100	177.468	100	131.828	100	178.127	100	135

Ukupna vrijednost otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u cijelosti se odnosio na domaći faktoring, dok se prema vrsti faktoringa, 94,3 miliona KM ili 53% odnosilo na faktoring bez prava regresa, 81,5 miliona KM ili 45,7% na faktoring s pravom regresa, te 2,3 miliona KM ili 1,3% na obrnuti (dobavljački) faktoring.

Prema ugovorenom roku dospijeca, najveće učešće u ukupnoj vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljaču u 2019. godini, u iznosu od 114,3 miliona KM odnosno 64,2%, imaju otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti do 60 dana, te u iznosu od 41,8 miliona KM ili 23,5% ugovorene ročnosti od 91 do 180 dana. Posmatrajući sektorsku strukturu kupaca, u 2019. godini je od javnih preduzeća otkupljeno ukupno 93,6 miliona KM novčanih potraživanja, što čini 52,5% ukupnog prometa faktoring posla, dok je od privatnih preduzeća i društava otkupljeno 78,5 miliona KM ili 44,1%, te od vladinih institucija 3,7 miliona KM novčanih potraživanja ili 2,1%. Prema sektorskoj strukturi dobavljača kod usluga obrnutog (dobavljačkog) faktoringa, koje je u 2019. godini pružala jedna banka, cjelokupan iznos u vrijednosti od 2,3 miliona KM odnosio se na privatna preduzeća i društva, što čini 1,3% ukupne vrijednosti obavljenih faktoring poslova u FBiH. Prema domicilnosti, navedeni iznos isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima se u cijelosti odnosio na domaći faktoring, sa ugovorenim dospeljem do 60 dana.

U 2019. godini dobavljačima je isplaćeno predujmova u ukupnom iznosu od 171,5 miliona KM, od čega se iznos od 94,3 miliona ili 55% odnosio na faktoring bez prava regresa, a iznos od 77,2 miliona ili 45% na faktoring s pravom regresa. U segmentu privatna preduzeća i društva (prodavatelji potraživanja), dobavljačima je isplaćen iznos od 113,5 miliona KM, što čini 66,2% ukupno isplaćenih predujmova.

Po osnovu otkupljenih novčanih potraživanja na dan 31.12.2019. godine, banke su potraživale ukupno 26,3 miliona KM, prema rezidentnosti subjekta u cijelosti u domaćem faktoringu, od čega se iznos od 16,2 miliona KM ili 61,6% odnosi na faktoring sa pravom regresa, dok se iznos od 10,1 milion KM ili 38,4% odnosi na faktoring bez prava regresa. Za obrnuti (dobavljački) faktoring nije bilo potraživanja. Struktura navedenog iznosa otkupljenih potraživanja prema ugovorenim dospeljima je sljedeća: sa ugovorenim dospeljem do 60 dana - 36,1%, od 61 do 90 dana - 9,2%, od 91 do 180 dana - 52,8% i preko 180 dana - 1,9%.

U periodu 01.01.-31.12.2019. godine, pružaoci usluga faktoringa u FBiH ostvarili su 2,2 miliona KM ukupnih prihoda iz faktoring poslovanja (prihodi od kamata, naknada i administrativnih naknada), a isti su za 0,5 miliona KM ili 29,9% veći od prihoda ostvarenih u istom periodu prethodne godine. U strukturi iskazanih ukupnih prihoda od kamata, naknada i administrativnih naknada, na faktoring bez prava regresa odnosi se 53,8% ukupnih prihoda, te 45,4% na faktoring s pravom regresa i 0,8% na obrnuti (dobavljački) faktoring.

Prema izvještajnim podacima sa 31.12.2019. godine, najveća kamatna stopa na isplaćeni predujam na tržištu faktoringa u FBiH, koja je vrijedila na zadnji dan izvještajnog perioda za četvrti kvartal 2019. godine iznosi 6,00%, dok diskontna kamatna stopa iznosi 5,00% i obje su obračunate u domaćem faktoringu. Najveća kamatna stopa na isplaćene kupčeve obaveze prema dobavljačima, u zadnjem kvartalu 2019. godine, iznosila je 2,3%. Banke koje su obavljale faktoring poslove su obračunavale naknadu za faktoring, dok je samo jedna banka naplaćivala administrativnu naknadu u pružanju faktoring usluge.

4.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE

Factoring poslovanje se u 2019. godini odvijalo isključivo kroz obavljanje funkcije finansiranja. Nije zabilježeno obavljanje usluge osiguranja naplate i upravljanja potraživanjima, niti obavljanje poslova srodnih faktoringu, što potvrđuje da je ova djelatnost i dalje u počecima razvoja na tržištu FBiH unutar zakonodavnih i institucionalnih okvira definiranih ZoF-om i podzakonskim aktima FBA kojima se detaljnije uređuje factoring poslovanje. S obzirom da je potreba za kratkoročnim finansiranjem i upravljanjem novčanim potraživanjima, kao i osiguranjem naplate potraživanja sve značajnije izražena u realnom sektoru, u narednom se periodu može očekivati da će, kao jedan od pouzdanih alata za rješavanje problema likvidnosti u FBiH, svakako biti i korištenje faktoringa kao efikasnog instrumenta za ubrzanje novčanih tokova u znatno većem volumenu nego do sada.

Kako bi se efikasnije otklanjali problemi likvidnosti, a time i obim kratkoročnog finansiranja tekućeg poslovanja malih i srednjih preduzeća podigao na viši nivo, u narednom periodu će biti neophodno značajnije afirmiranje faktoringa, kao instrumenta ne samo finansiranja, nego i upravljanja novčanim tokovima, kako od strane pružaoca usluga, tako i od ostalih učesnika na finansijskom tržištu FBiH.

U okviru propisanih nadležnosti, FBA se u nadzoru obavljanja poslova faktoringa rukovodi načelima transparentnosti, izgradnje povjerenja subjekata koji pružaju usluge faktoringa, sa ciljem obavljanja factoring poslovanja na nivou FBiH u skladu sa propisima.

5. USLAĐENOST BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SBS SA STANDARDIMA SPNiFTA

5.1. Usklađenost banaka u obavljanju platnog prometa

U skladu sa unutrašnjom organizacijom FBA, poslovi kontrole platnog prometa su organizovani kroz neposredni i posredni nadzor usklađenosti unutrašnjeg platnog prometa u bankama i mjenjačnicama i deviznog poslovanja u bankama.

Ukupna vrijednost platnog prometa u bankama sa sjedištem u FBiH u 2019. godini, po osnovu transakcija UPP i DPP, iznosila je 240,1 milijardu KM (transakcije izvršene u svim valutama, protuvrijednost u KM). Obim UPP i DPP daje se u sljedećoj tabeli:

- 000 KM -

Tabela 55. Obim UPP-a i DPP-a

Izvršene platne transakcije	Broj transakcija		Ukupna vrijednost transakcija	
	Broj	Učešće %	Iznos	Učešće %
DPP	2.662.106	3,2	40.067.154	16,7
UPP	80.313.234	96,8	200.017.109	83,3
Ukupno	82.975.340	100	240.084.263	100

Analizom izvještaja banaka o izvršenim transakcijama DPP (naplata/prilivi i plaćanje/odlivi iz i prema inostranstvu) za period 01.01. - 31.12.2019. godine, utvrđeno je da je u bankama u FBiH registrovan sljedeći obim DPP razvrstano po valutama (EUR, USD, ostale valute):

- 000 KM -

Tabela 56: Obim DPP-a

Transakcije DPP				Valuta
Priliv		Odliv		
Broj	Vrijednost	Broj	Vrijednost	
1.597.909	15.606.106	707.033	17.765.715	EUR
56.944	1.115.981	32.897	2.027.676	USD
160.652	953.377	106.671	2.598.298	Ostale valute
1.815.505	17.675.464	846.601	22.391.689	

Iz strukture transakcija DPP-a vidljivo je da učešće transakcija priliva iz inostranstva u ukupnom broju transakcija DPP iznosi 68,2%, dok se na transakcije odliva prema inostranstvu odnosi 31,8%. Ako posmatramo vrijednost transakcija DPP-a, učešće transakcija priliva iz inostranstva iznosi 44,1%, dok se na odlive prema inostranstvu odnosi 55,9%. Od ukupne vrijednosti izvršenih platnih transakcija DPP-a, 83,3% transakcija izvršeno je u EUR valuti.

Analizom izvještaja, koje banke sa sjedištem u FBiH dostavljaju FBA, o izvršenim platnim transakcijama obavljenim u UPP za period 01.01. - 31.12.2019. godine, utvrđeno je da je u bankama u FBiH registrovan sljedeći obim UPP razvrstano po vrsti transakcije:

- 000 KM -

Tabela 57: Obim UPP-a

Vrsta transakcije	Transakcije			
	Broj transakcija		Vrijednost transakcija	
	Broj	Učešće %	Iznos	Učešće %
Gotovinske	11.056.279	13,8	24.664.522	12,3
Bezgotovinske ²⁸	69.256.955	86,2	175.352.587	87,7
Ukupno	80.313.234	100	200.017.109	100

Analizom podataka na dan 31.12.2019. godine, u Registru mjenjačkih poslova banaka evidentirano je 68 ovlaštenih mjenjača koji djelatnost obavljaju na 403 mjenjačka mjesta, a koji imaju zaključen ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova sa bankama čije je sjedište u FBiH.

U sljedećoj tabeli daje se podatak o obimu mjenjačkih poslova banaka sa sjedištem u FBiH za period 01.01. - 31.12.2019. godine, po valutama (EUR, USD, ostale valute):

- 000 KM -

Tabela 58: Izvršeni mjenjački poslovi banaka

Transakcije - vrijednost u KM				Valuta
Otkup		Prodaja		
Broj	Vrijednost	Broj	Vrijednost	
1.529.302	896.585	185.342	195.189	EUR
136.675	72.895	8.531	7.762	USD
347.416	176.275	90.135	23.473	Ostale valute
2.013.393	1.145.755	284.008	226.424	

Od ukupnog broja transakcija mjenjačnice, na otkup se odnosi 87,6% transakcija, dok se na prodaju odnosi 12,4%, a od ukupne vrijednosti mjenjačkih poslova na otkup se odnosi 83,5%, a na prodaju 16,5%. Od ukupne vrijednosti izvršenih transakcija mjenjačnice u bankama sa sjedištem u FBiH, 79,6% transakcija otkupa i prodaje izvršeno je u EUR valuti.

U sljedećoj tabeli daje se podatak o obimu mjenjačkih poslova ovlaštenih mjenjača, u periodu 01.01. - 31.12.2019. godine po valutama (EUR, USD, ostale valute):

- 000 KM -

Tabela 59: Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača

Transakcije				Valuta
Otkup		Prodaja		
Broj	Vrijednost	Broj	Vrijednost	
1.967.299	783.456	115.850	34.657	EUR
93.841	23.751	2.206	1.044	USD
259.534	61.624	35.907	6.175	Ostale valute
2.320.674	868.831	153.963	41.876	

Od ukupnog broja transakcija mjenjačkih poslova kod ovlaštenih mjenjača, na otkup se odnosi 93,8% transakcija, dok se na prodaju odnosi 6,2%, a od ukupne vrijednost mjenjačkih poslova

²⁸ Bezgotovinske - B transakcije obuhvataju bezgotovinske unutarbankarske platne transakcije/interne naloge, međubankarske transakcije žiro kliringa i RTGS.

ovlaštenih mjenjača na otkup se odnosi 95,4%, a na prodaju 4,6%. Od ukupne vrijednosti izvršenih transakcija mjenjačnice kod ovlaštenih mjenjača, 89,8% transakcija otkupa i prodaje izvršeno je u EUR valuti.

5.2. Usklađenost SBS sa standardima SPNiFTA

5.2.1. Usklađenost banaka sa standardima SPNiFTA

U 2019. godini banke su, po Izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama (Obrazac SPNiFTA, tabele A do F), koje dostavljaju FBA, izvjestile FOO o ukupno 302.407 transakcija (za 4,3% više u odnosu na prethodnu godinu) u ukupnoj vrijednosti od 14,8 milijardi KM (za 3,1% više u odnosu na prethodnu godinu).

U istom izvještajnom periodu banke su izvjestile o ukupno 191 sumnjivoj transakciji (za 198,4% više u odnosu na prethodnu godinu) u ukupnoj vrijednosti od 64 miliona KM (za 283% više u odnosu na prethodnu godine). U narednim tabelama prikazan je broj i vrijednost ukupno izvještenih transakcija i izvještenih sumnjivih transakcija.

- 000 KM -

Tabela 60: Izvještene transakcije po broju i vrijednosti - banke

Opis	01.01. - 31.12.2018.		01.01. - 31.12.2019.		Indeks	
	Broj	Vrijednost	Broj	Vrijednost	6 (4/2)	7 (5/3)
1	2	3	4	5	6 (4/2)	7 (5/3)
Transakcije prijavljene prije izvršenja	8	5.724	13	4.155	163	73
Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	289.790	14.388.885	302.289	14.830.253	104	103
Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	229	10.446	105	13.444	46	129
Ukupno	290.027	14.405.055	302.407	14.847.852	104	103

- 000 KM -

Tabela 61: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - banke

Opis	01.01. -31.12.2018.		01.01. - 31.12.2019.		Indeks	
	Broj	Vrijednost	Broj	Vrijednost	6 (4/2)	7 (5/3)
1	2	3	4	5	6 (4/2)	7 (5/3)
Transakcije prijavljene prije izvršenja	8	5.724	13	4.155	163	73
Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	50	10.667	99	50.180	198	470
Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	6	315	79	9.646	1317	3.062
Ukupno	64	16.706	191	63.981	298	383

5.2.2. Usklađenost poslovanja mikrokreditnog sektora sa standardima SPNiFTA

U 2019. godini MKO su po Izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama (Obrazac SPNiFTA, tabele A i B), koje dostavljaju FBA, izvjestile FOO o 954 transakcije (za 136,7% više u odnosu na prethodnu godinu) u vrijednosti od 1,1 milion KM (za 71,2% više u odnosu na prethodnu godinu). FOO tražio je dodatne podatke za jednu transakciju.

U sljedećoj tabeli prikazan je broj i vrijednost izvještenih sumnjivih transakcija po broju i vrijednosti:

- 000 KM -

Tabela 62: Izyještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti – MKO

Opis	01.01. - 31.12.2018.		01.01. - 31.12.2019.		Indeks	
	Broj	Vrijednost	Broj	Vrijednost	6 (4/2)	7 (5/3)
1	2	3	4	5	6 (4/2)	7 (5/3)
Transakcije za koje je FOO tražio podatke	0	0	1	29	0	0
Transakcije za koje FOO nije tražio podatke	403	662	953	1.105	236	167
Ukupno	403	662	954	1.134	237	171

5.2.3. Usklađenost poslovanja lizing sektora sa standardima SPNiFTA

U 2019. godini lizing društva su, po Izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama (Obrazac SPNiFTA, tabele A i B), koje dostavljaju Agenciji, izvijestile FOO o četiri sumnjive transakcije (za 20% manje u odnosu na prethodnu godinu) u vrijednosti od četiri hiljade KM (za 87,5% manje u odnosu na prethodnu godinu). FOO nije tražio dodatne podatke u vezi sa prijavljenim transakcijama.

U sljedećoj tabeli prikazan je pregled izviještenih sumnjivih transakcija po broju i vrijednosti:

- 000 KM -

Tabela 63: Izyještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti – lizing društva

Opis	01.01. - 31.12.2018.		01.01. - 31.12.2019.		Indeks	
	Broj	Vrijednost	Broj	Vrijednost	6 (4/2)	7 (5/3)
1	2	3	4	5	6 (4/2)	7 (5/3)
Transakcije za koje je FOO tražio podatke	0	0	0	0	0	0
Transakcije za koje FOO nije tražio podatke	5	35	4	4	80	11
Ukupno	5	35	4	4	80	11

ZAKLJUČAK

Sa ciljem očuvanja i jačanja stabilnosti bankarskog sistema i zaštite deponenata, te zakonitog, sigurnog i kvalitetnog poslovanja svih SBS u FBiH za čiji nadzor je nadležna, FBA kontinuirano nadzire poslovanje SBS, izvršavajući planirane aktivnosti i poduzimajući mjere u skladu sa zakonskim ovlaštenjima. Navedeno podrazumijeva donošenje općih i pojedinačnih akata kojima se uređuje rad SBS, u skladu sa zakonskim propisima, bazelskim principima i standardima za efikasnu superviziju banaka i primijenjivim direktivama EU zasnovanim na tim principima i standardima.

U toku 2019. godine nastavljeni su pozitivni trendovi u poslovanju bankarskog sektora, koji se ogledaju u rastu aktive, kredita, novčanih sredstava i depozita, kao i poboljšanju profitabilnosti bankarskog sektora u odnosu na isti period 2018. godine. Prisutan je nastavak rasta kreditiranja privatnih preduzeća, stanovništva, javnih preduzeća, bankarskih institucija i nebankarskih finansijskih institucija, dok je smanjeno kreditiranje vladinih institucija i ostalih sektora. Učešće NPL-ova, kao ključnog indikatora kvaliteta kredita i dalje zadržava trend smanjenja. Nastavljen je rast ukupnih depozita i štednih depozita, koji predstavljaju najznačajniji i najveći segment depozitnog i finansijskog potencijala banaka. Na pokazatelje profitabilnosti najznačajnije utiču pokazatelji kvaliteta aktive i efikasnost u upravljanju operativnim prihodima i rashodima. Na osnovu iskazanih osnovnih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora FBiH sa 31.12.2019. godine, može se zaključiti da je isti stabilan, adekvatno kapitaliziran, likvidan i profitabilan. Od ključnog je značaja kvalitet sveukupnog sistema upravljanja u bankama, adekvatno i efikasno funkcionisanje sistema upravljanja rizicima, adekvatno kapitalno pokrivanje rizika u poslovanju kroz ispunjenje propisanih zahtjeva za izračun regulatornog kapitala, kao i zahtjeva u okviru ICAAP-a i ILAAP-a, te planova oporavka. Od banaka se očekuje oprezno planiranje i upravljanje rizicima kojima su izložene ili bi mogle biti izložene u poslovanju. U vezi sa postojećim i očekivanim promjenama na finansijskom tržištu naročitu pažnju treba posvetiti rizicima povezanim sa nivoom i trendovima kamatnih stopa i efektima mogućih promjena u budućnosti, rizicima poslovnih modela, rizicima usklađenosti sa propisima, kao i identifikaciji rizika u nastajanju, sa ciljem preventivnog djelovanja.

Analizirajući izvještajne podatke MKO u FBiH sa 31.12.2019. godine i uporedne trendove pokazatelja poslovanja, može se zaključiti da poslovanje mikrokreditnog sektora u FBiH karakteriše rast ukupne aktive, mikrokreditnog portfolia, broja zaposlenih i ukupnog kapitala. Nastavljeno je poslovanje sa pozitivnim finansijskim rezultatom, uz održavanje propisanih ograničenja u poslovanja.

Na nivou lizing sistema u FBiH sa 31.12.2019. godine iskazano je povećanje obima poslovanja u odnosu na 31.12.2018. godine posmatrano prema broju i vrijednosti novozaključenih ugovora i rastu portfolia neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga. U posmatranom periodu na nivou lizing sektora u FBiH iskazan je gubitak u poslovanju. Pokazatelji kvaliteta aktive, kapitaliziranosti i profitabilnosti upućuju na potrebna unapređenja sistema upravljanja rizicima kako bi se osiguralo stabilno i održivo poslovanje lizing sektora u FBiH.

Factoring poslovanje, kao mogući instrument kratkoročnog finansiranja i upravljanja novčanim tokovima, u 2019. godini se odvijalo isključivo kroz obavljanje funkcije finansiranja, dok nije zabilježeno obavljanje usluge osiguranja naplate i upravljanja potraživanjima ili poslova srodnih faktoringu. Ova oblast je i dalje u počecima razvoja na tržištu FBiH.

PRAVNI OKVIR

Prilog 1- Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH

I. PROPISI VEZANI ZA USTROJ FBA

1. Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (“Službene novine FBiH”, broj 75/17),
2. Statut Agencije za bankarstvo Federacije BiH (“Službene novine FBiH”, broj 3/18),
3. Pravilnik o radu Agencije za bankarstvo Federacije BiH (Broj: U.O.-36-8/19 od 16.09.2019. g. i broj: U.O.-38-8/19 od 27.12.2019. g.),
4. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Agencije za bankarstvo Federacije BiH (Broj: U.O.-38-8-1/19 od 16.09.2019. g.), kao sastavni dio Pravilnika o radu,
5. Pravilnik o sistematizaciji poslova Agencije za bankarstvo Federacije BiH (Broj: 01-4314/19 od 15.11.2019. g.).

II. PROPISI VEZANI ZA NADLEŽNOST POSLOVANJA FBA

Zakoni

1. Zakon o bankama (“Službene novine F BiH”, broj 27/17),
2. Zakon o mikrokreditnim organizacijama (“Službene novine FBiH”, broj 59/06),
3. Zakon o udruženjima i fondacijama („Službene novine FBiH“, broj 45/02),
4. Zakon o lizingu („Službene novine FBiH“, br. 85/08, 39/09, 65/13 i 104/16),
5. Zakon o Razvojnoj banci Federacije BiH (“Službene novine FBiH”, broj: 37/08),
6. Zakon o osiguranju depozita u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 20/02, 18/05, 100/08, 75/09 i 58/13),
7. Zakon o deviznom poslovanju (“Službene novine FBiH”, broj 47/10),
8. Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti (“Službeni glasnik BiH“, br. 47/14 i 46/16),
9. Zakon o zaštiti žirana/jamaca u FBiH („Službene novine FBiH“, broj 100/13),
10. Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga (“Službene novine FBiH”, broj 31/14),
11. Zakon o unutrašnjem platnom prometu („Službene novine FBiH“, br. 48/15 i 79/15-ispr.),
12. Zakon o faktoringu Federacije BiH („Službene novine FBiH“, broj 14/16).

Odluke, uputstva i smjernice FBA vezano za rad i nadzor poslovanja banaka

1. Odluka o izračunavanju kapitala banke („Službene novine FBiH“, br. 81/17 i 50/19),
2. Odluka o velikim izloženostima banke („Slubene novine FBiH“, broj 81/17),
3. Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi („Službene novine FBiH“, broj 18/17),
4. Odluka o upravljanju rizicima u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
5. Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti banke („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
6. Odluka o objavljivanju podataka i informacija banke („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
7. Odluka o kontrolnim funkcijama banke („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
8. Odluka o eksternoj reviziji i sadržaju revizije u banci („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
9. Odluka o uslovima za izdavanje prokure u banci („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
10. Odluka o kupoprodaji plasmana banke („Službene novine FBiH“, broj 81/17),

11. Odluka o planovima oporavka banke i bankarske grupe („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
12. Odluka o zahtjevima za konsolidovanu bankarsku grupu („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
13. Odluka o upravljanju eksternalizacijom u banci („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
14. Odluka o izuzecima od čuvanja bankarske tajne („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
15. Odluka o evidenciji banke i organizacionog dijela banke sa sjedištem u Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu i predstavništva banke otvorene u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
16. Odluka o obavezi banke o obavještanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
17. Odluka o poslovanju banke sa licima u posebnom odnosu sa bankom („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
18. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
19. Odluka o uslovima kada se banka smatra nesolventnom („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
20. Odluka o savjesnom postupanju članova organa banke („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
21. Odluka o politici i praksi naknada zaposlenicima u banci („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
22. Odluka o uslovima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i lizing društva po prigovoru klijenta („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
23. Odluka o upravljanju informacionim sistemom u banci („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
24. Odluka o izjavi o imovinskom stanju („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
25. Odluka o upravljanju deviznim rizikom u banci („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
26. Odluka o sistemu internih kontrola u banci („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
27. Odluka o uključivanju posebnih uslova za ugovaranje dugoročnih nenamjenskih i zamjenskih kredita fizičkim licima u sistem upravljanja rizicima u banci („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
28. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja dozvole za rad („Službene novine FBiH“, broj 90/17),
29. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i odbijanje izdavanja saglasnosti za izbor odnosno imenovanje članova nadzornog odbora i uprave banke i ukidanje izdatih saglasnosti („Službene novine FBiH“, broj 90/17),
30. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja drugih saglasnosti za obavljanje bankarskih aktivnosti („Službene novine FBiH“, broj 90/17),
31. Odluka o procjeni ispunjenja uslova za članove nadzornog odbora i uprave banke („Službene novine FBiH“, broj 90/17),
32. Odluka o superviziji banaka i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 90/17),
33. Odluka o postupku za utvrđivanje potraživanja i raspodjele aktive i pasive prilikom likvidacije banke („Službene novine FBiH“, broj 90/17),
34. Odluka izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, br. 103/17, 31/18, 103/18 i 44/19),
35. Odluka o tarifi naknada za banke („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19),
36. Odluka o uslovima za uključenje formiranih rezervi za kreditne gubitke u redovan osnovni kapital banke („Službene novine FBiH“, broj 91/18),
37. Odluka o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci („Službene novine FBiH“, broj 16/19),

38. Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka („Službene novine FBiH”, broj 44/19),
39. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje kreditnih aktivnosti banaka (“Službene novine FBiH”, br. 3/03 i 23/14),
40. Kriteriji za interno rangiranje banaka od strane Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (“Službene novine FBiH”, br. 3/03 i 6/03-ispr.),
41. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti banaka na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (“Službene novine FBiH”, broj 48/12),
42. Odluka o minimalnim standardima za obavljanje mjenjačkih poslova („Službene novine FBiH“, br. 95/13, 99/13 i 103/18),
43. Odluka o postupku kontrole obavljanja mjenjačkih poslova („Službene novine FBiH“, broj 95/13),
44. Odluka o postupku kontrole deviznog poslovanja u banci-platni promet („Službene novine FBiH“, broj 95/13),
45. Odluka o uslovima za procjenu i dokumentovanje kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH“, broj 23/14),
46. Uputstvo za popunjavanje izvještaja banke o regulatornom kapitalu, kreditnom, operativnom i tržišnom riziku i stopi finansijske poluge (broj: 01-4914/17 od 22.12.2017. g.),
47. Uputstvo za popunjavanje izvještajnih obrazaca za velike izloženosti (broj: 01-4915/17 od 22.12.2017. g.),
48. Uputstvo za popunjavanje izvještajnih obrazaca za kamatni rizik u bankarskoj knjizi (broj: 01-4916/17 od 22.12.2017. g.),
49. Smjernice za izvještavanje Agencije za bankarstvo Bosne i Hercegovine o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci i Dodatak 1. i 2. (Broj: 01-1338/19 od 16.04.2019. g.),
50. Uputstvo o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke koje se odnose na komponente LCR-a (broj: 01-4918/17 od 22.12.2017. g.),
51. Smjernice za procjenu planova oporavka (broj: 01-4919/17 od 22.12.2017. g.),
52. Uputstvo za izvještavanje o upravljanju eksternalizacijom (broj: 01-4920/17 od 22.12.2017. g.),
53. Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope (broj: 01-4921/17 od 22.12.2017. g.),
54. Uputstvo za primjenu i izradu izvještaja povjerioca u skladu sa Odlukom o uslovima i načinu postupanju banke, MKO i lizing društva po prigovoru klijenta (broj: 01-4922/17 od 22.12.2017. g.),
55. Uputstvo za izvještavanje o upravljanju informacionim sistemima (broj: 01-4923/17 od 22.12.2017. g.),
56. Uputstvo za primjenu Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke (broj: 01-4924/17 od 22.12.2017. g.),
57. Uputstvo za popunjavanje izvještajnih obrazaca za likvidnosnu pokrivenost (Broj: 01-75/18 od 15.01.2018. g.),
58. Smjernice za eksterne revizore informacionog sistema (broj: 01-262/18 od 30.01.2018. g.),
59. Uputstvo za popunjavanje izvještaja o obimu mjenjačkih poslova, unutrašnjeg i deviznog platnog prometa (broj: 01-5343/18 od 28.12.2018. g.),
60. Uputstvo za klasifikaciju i vrednovanje finansijske aktive (Broj: 01-2583/19 od 05.07.2019. g.),
61. Uputstvo o načinu izvještavanja privremenog upravnika o poslovanju banke pod privremenom upravom (19.07.2013. godine),
62. Uputstvo o formi i načinu dodatnog izvještavanja banaka pod privremenom upravom (19.07.2013. godine),
63. Uputstvo o načinu izvještavanja likvidacionog upravnika o provođenju likvidacije u banci (19.07.2013. godine),

64. Uputstvo za izradu bilansa stanja banaka (br.: 01-574/00 od 12.07.2000. g. i 01-2-1669/07 od 10.10.2007. g.),
65. Uputstvo za izradu bilansa uspjeha banaka (broj: 01-575/00 od 12.07.2000. g.)

Odluke i uputstva FBA vezano za restrukturiranje banaka

1. Odluka o procjeni mogućnosti restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
2. Odluka o planovima reorganizacije poslovanja banke ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
3. Odluka o uslovima i načinu vršenja nezavisne procjene vrijednosti imovine i obaveza banke prije i u toku postupka restrukturiranja ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
4. Odluka o prodaji dionica, imovine, prava i obaveza banke u restrukturiranju ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
5. Odluka o podacima i informacijama koje se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službene novine FBiH", br. 44/19 i 48/19),
6. Odluka o osnivanju, uslovima i načinu davanja saglasnosti za društva za upravljanje imovinom ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
7. Odluka o postupku i načinu vršenja otpisa ili konverzije instrumenata kapitala i obaveza banke ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
8. Odluka o osnivanju banke za posebne namjene ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
9. Odluka o vrsti ugovora i finasijskih instrumenata na koje se primjenjuje zaštitne mjere za druge ugovorne strane ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
10. Odluka o minimalnim zahtjevima za kapitalom i prihvatljivim obavezama banke ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
11. Uputstvo o načinu sačinjavanja izvještaja koje banka dostavlja za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke (Broj: 01-2560/19 od 05.07.2019. g.).

Odluke i uputstva FBA vezano za rad i nadzor poslovanja MKO

1. Odluka o uslovima i postupku izdavanja i oduzimanja dozvole za rad i drugih saglasnosti mikro kreditnim organizacijama („Službene novine FBiH“, broj 103/18),
2. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje dozvole za rad mikro kreditnoj fondaciji nastaloj promjenom oblika mikro kreditne organizacije („Službene novine FBiH“, br. 27/07 i 31/18),
3. Odluka o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji („Službene novine FBiH“, broj 103/18),
4. Odluka o nadzoru mikro kreditnih organizacija i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 103/18),
5. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
6. Odluka o izvještajima koje mikro kreditna organizacija dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvještavanja („Službene novine FBiH“, broj 87/19),
7. Odluka o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikro kreditnih organizacija („Službene novine FBiH“, broj 27/07),
8. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti mikro kreditnih organizacija na sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti ("Službene novine FBiH", broj 48/12),
9. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje kreditnih aktivnosti mikro kreditnih organizacija i procjenu kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH“, broj 23/14),
10. Odluka o tarifi naknada za mikro kreditne organizacije („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19),

11. Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope (broj: 01-4921/17 od 22.12.2017. g.),
12. Odluka o uslovima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i lizing društva po prigovoru klijenta („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
13. Uputstvo za izračunavanje prilagođenog povrata na aktivu i operativne aktivnosti (broj: 01-646/19 od 04.03.2019. g.),
14. Uputstvo o sadržaju i načinu vođenja registra povezanih lica u mikrokreditnim organizacijama (broj: 01-647/19 od 04.03.2019. g.)
15. Uputstvo za izradu izvještaja mikrokreditne organizacije (broj: 01-56/20 od 15.01.2020. g.).

Odluke i uputstva FBA vezano za rad i nadzor poslovanja lizing društava

1. Odluka o uslovima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i lizing društva po prigovoru klijenta („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
2. Odluka o izdvajanju poslovnih procesa lizing društva (Eksternalizacija) („Službene novine FBiH“, broj 58/17),
3. Odluka o obliku i sadržaju izvještaja koje lizing društva dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvještavanja („Službene novine FBiH“, broj 46/09, 48/12 i 110/12),
4. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova lizinga („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 58/17 i 31/18),
5. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje saglasnosti lizing društvu („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 46/11 i 58/17),
6. Odluka o jedinstvenom načinu i iskazivanja efektivne kamatne stope ugovora o finansijskom lizingu („Službene novine FBiH“, broj 46/18),
7. Odluka o tarifi naknada za lizing društva („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19),
8. Odluka o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanja lizing naknade po ugovoru o operativnom lizingu („Službene novine FBiH“, broj 46/09 i 48/12),
9. Odluka o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima lizing društva („Službene novine FBiH“, broj 46/09),
10. Odluka o nadzoru lizing društva („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 58/17 i 31/18),
11. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti lizing društava na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službene novine FBiH“, broj 48/12),
12. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje finansiranja putem lizing ugovora i procjenu kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH“, broj 46/14),
13. Uputstvo za primjenu odluke o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope za ugovor o finansijskom lizingu (broj: 01-2445/10 od 11.06.2010. g.) i
14. Uputstvo za izradu izvještaja lizing društva (broj: 08-340/13 od 31.01.2013. g.).

Odluke i uputstva FBA vezano za rad i nadzor faktoring poslovanja

1. Odluka o minimalnim standardima sadržaja ugovora o faktoringu („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
2. Odluka o minimalnim standardima uslova i načina obavljanja djelatnosti društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
3. Odluka o minimalnim standardima kriterija, pravila i dodatnih zahtjeva za kapital društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
4. Odluka o minimalnim standardima kriterija i postupaka odlučivanja o izdavanju saglasnosti za sticanje ili povećavanje kvalifikovanog udjela u društvima za faktoring i društvima za faktoring u drugom pravnom licu („Službene novine FBiH“, broj 70/16),

5. Odluka o minimalnim standardima bližih uslova i načina izdavanja odobrenja za rad društava za faktoring u domaćem faktoringu („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
6. Odluka o minimalnim standardima uslova koje članovi nadzornog odbora i uprave društava za faktoring moraju ispunjavati („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
7. Odluka o minimalnim standardima kriterija i načina upravljanja rizicima društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
8. Odluka o minimalnim standardima načina obavljanja poslova interne revizije u društvima za faktoring („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
9. Odluka o minimalnim standardima strukture, sadržaja, načina i rokova dostavljanja informacija i izvještaja društava za faktoring Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, br 70/16, 85/16-ispr., 104/16),
10. Odluka o tarifi naknada društava za faktoring („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19),
11. Uputstvo za popunjavanje finansijskih i ostalih izvještaja koje su društva za faktoring obvezna sastavljati za potrebe Agencije za bankarstvo Federacije BiH (broj: 4203/16 od 24.10.2016. godine) i
12. Uputstvo za izradu izvještaja o izračunu kapitala društava za faktoring (broj 4204/16 od 24.10.2016. godine).

Odluke vezano rad Ombudsmena za bankarski sistem

1. Odluka o uslovima i načinu postupanja po zahtjevu žiranta za oslobađanje od obaveze jemstva („Službene novine FBiH“, broj 31/18),
2. Pravila postupanja ombudsmena za bankarski sistem (“Službene novine FBiH”, br. 62/14 i 93/15) i
3. Odluka o minimalnim zahtjevima u pogledu sadržaja, razumljivosti i dostupnosti općih i posebnih uslova poslovanja davaoca finansijskih usluga (“Službene novine FBiH”, broj 62/14).

Ostali propisi:

Razvojna Banka FBiH

1. Uredba o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, (“Službene novine FBiH”, br. 57/08, 77/08 i 62/10),
2. Odluka o utvrđivanju visine naknada za obavljanje nadzora nad radom Razvojne banke FBiH, (“Službene novine FBiH”, broj 65/09).

Devizno poslovanje

1. Pravilnik o postupku otvaranja i vođenja deviznih računa i deviznih štednih uloga rezidenata u banci (“Službene novine FBiH”, broj 56/10),
2. Pravilnik o uslovima i načinu otvaranja, vođenja i zatvaranja računa nerezidenata u banci (“Službene novine FBiH”, broj 56/10),
3. Odluka o iznošenju strane gotovine i čekova (“Službene novine FBiH”, broj 58/10),
4. Odluka o uslovima i načinu obavljanja mjenjačkih poslova (“Službene novine FBiH”, br. 58/10 i 49/11),
5. Odluka o uslovima za izdavanje odobrenja za otvaranje deviznog računa u inostranstvu (“Službene novine F BiH”, broj 58/10),
6. Odluka o plaćanju, naplati i prenosu u devizama i stranoj gotovini (“Službene novine FBiH”, broj 58/10),

7. Odluka o načinu i uslovima pod kojima rezidenti u poslovanju s nerezidentima mogu primiti naplatu ili izvršiti plaćanje u stranoj gotovini i gotovini u konvertibilnim markama ("Službene novine FBiH", broj 58/10),
8. Pravilnik o načinu, rokovima i obrascima izvještavanja o kreditnim poslovima sa inostranstvom ("Službene novine FBiH", broj 79/10),
9. Odluka o minimalnim standardima za obavljanje mjenjačkih poslova ("Službene novine FBiH", br. 95/13 i 99/13),
10. Odluka o postupku kontrole obavljanja mjenjačkih poslova ("Službene novine FBiH", broj 95/13).

SPNiFTA

1. Pravilnik o provođenju Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“, broj 41/15).

III. OSTALI ZAKONI U FBiH RELEVANTNI ZA RAD I NADZOR POSLOVANJA SBS

1. Zakon o obligacionim odnosima ("Službeni list RBiH" br. 2/92, 13/93 i 13/94, „Službene novine FBiH“, br. 29/03 i 42/11),
2. Zakon o platnim transakcijama ("Službene novine FBiH", br. 32/00 i 28/03),
3. Zakon o čeku ("Službene novine FBiH", broj 32/00),
4. Zakon o mjenici ("Službene novine FBiH", br. 32/00 i 28/03),
5. Zakon o visini stope zatezne kamate ("Službene novine FBiH", br. 27/98, 51/01 i 101/16),
6. Zakon o visini stope zatezne kamate na neizmirena dugovanja ("Službene novine FBiH", br. 56/04, 68/04, 29/05, 48/11 i 28/13),
7. Zakon o visini stope zatezne kamate na javne prihode ("Službene novine FBiH", br. 48/01, 52/01, 42/06, 28/13, 66/14, 86/15, 34/18 i 99/19),
8. Zakon o privrednim društvima ("Službene novine FBiH" broj 81/15)
9. Zakon o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 52/14, 36/18 i 54/19),
10. Zakon o preuzimanju dioničkih društava („Službene novine FBiH“, broj 77/15),
11. Zakon o registraciji poslovnih subjekata u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 27/05, 68/05, 43/09 i 63/14),
12. Zakon o javnim preduzećima („Službene novine FBiH“, br. 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12),
13. Zakon o likvidacionom postupku ("Službene novine FBiH", broj 29/03),
14. Zakon o stečajnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 29/03, 32/04, 42/06 i 52/18),
15. Zakon o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 86/07, 24/09 i 44/10),
16. Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH ("Službene novine FBiH", broj 83/09),
17. Zakon o klasifikaciji djelatnosti u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 64/07 i 80/11),
18. Zakon o klasifikaciji zanimanja u FBiH ("Službene novine FBiH", broj 111/12),
19. Zakon o tržištu vrijednosnih papira ("Službene novine FBiH", br. 85/08, 109/12, 86/15 i 25/17),
20. Zakon o registru vrijednosnih papira ("Službene novine FBiH", br. 39/98, 36/99 i 33/04),
21. Zakon o Komisiji za vrijednosne papire ("Službene novine FBiH" br. 39/98, 36/99, 33/04 i 6/17),
22. Zakon o radu FBiH ("Službene novine FBiH", br. 26/16 i 89/18),
23. Zakon o vijeću zaposlenika ("Službene novine FBiH", broj 38/04),
24. Zakon o zapošljavanju stranaca ("Službene novine F BiH", broj 111/12),
25. Zakon o investicijskim fondovima ("Službene novine FBiH", br. 85/08 i 25/17),

26. Zakon o posredovanju u privatnom osiguranju ("Službene novine FBiH", br. 22/05, 8/10 i 30/16),
27. Zakon o poreznoj upravi Federacije BiH ("Službene novine FBiH", br. 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 29/11 i 27/12, 7/13, 71/14 i 91/15),
28. Zakon o porezu na dobit ("Službene novine FBiH", broj 15/16),
29. Zakon o porezu na dohodak ("Službene novine FBiH", br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13),
30. Zakon o doprinosima ("Službene novine FBiH", br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 106/16, 34/18 i 99/19),
31. Zakon o naplati i djelimičnom otpisu dospelih, a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje ("Službene novine FBiH", br. 25/06 i 57/09),
32. Zakon o Jedinstvenom sistemu registracije kontrole i naplate doprinosa ("Službene novine FBiH", br. 42/09, 109/12 i 30/16),
33. Zakon o početnoj bilanci stanja preduzeća i banaka ("Službene novine FBiH", br. 12/98, 40/99, 47/06, 38/08 i 65/09),
34. Zakon o reviziji privatizacije državnog kapitala u gospodarskim društvima i bankama ("Službene novine FBiH", broj 55/12),
35. Zakon o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja građana u postupku privatizacije ("Službene novine FBiH", br. 27/97, 8/99, 45/00, 54/00, 7/01, 32/01, 27/02, 57/03, 44/04, 79/07, 65/09, 48/11, 111/12, 86/15 i 13/18),
36. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza FBiH ("Službene novine FBiH", br. 66/04, 49/05, 5/06, 35/06, 31/08, 32/09, 65/09 i 42/11 i 35/14),
37. Zakon o izmirenju obaveza na osnovu računa stare devizne štednje u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 62/09 i 42/11, 91/13 i 101/16),
38. Zakon o udruženjima i fondacijama ("Službene novine FBiH", broj 45/02),
39. Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima ("Službene novine FBiH", br. 35/09 i 42/11),
40. Zakon o eksproprijaciji ("Službene novine FBiH", br. 70/07, 36/10, 25/12 i 34/16),
41. Zakon o prestanku važenja Zakona o građenju ("Službene novine FBiH", br. 55/02 i 34/07),
42. Zakon o građevinskom zemljištu u FBiH ("Službene novine FBiH", broj 67/05),
43. Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom FBiH ("Službene novine FBiH", br. 20/05, 17/06, 62/06, 40/07, 70/07, 94/07 i 41/08),
44. Zakon o slobodi pristupa informacijama u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 32/01 i 48/11),
45. Zakon o prekršajima FBiH ("Službene novine FBiH", broj 63/14),
46. Zakon o notarima ("Službene novine FBiH", broj 45/02),
47. Zakon o vještacima ("Službene novine FBiH", broj 49/05 i 38/08),
48. Zakon o agencijama i unutrašnjim službama za zaštitu ljudi i imovine ("Službene novine FBiH", br. 78/08 i 67/13),
49. Zakon o zemljišnim knjigama FBiH ("Službene novine FBiH", br. 58/02, 19/03 i 54/04),
50. Zakon o stranim ulaganjima ("Službene novine FBiH", br. 61/01, 50/03 i 77/15)
51. Zakon o postupku medijacije ("Službene novine FBiH", br. 49/07),
52. Zakon o trezoru FBiH ("Službene novine FBiH", broj 26/16),
53. Zakon o Vladi FBiH („Službene novine FBiH“, br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06),
54. Zakon o federalnom tužilaštvu FBiH ("Službene novine FBiH", br. 42/02 i 19/03),
55. Zakonu o sudovima u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 38/05, 22/06, 63/10, 72/10-ispr., 7/13 i 52/14),
56. Zakon o izvršnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 32/03, 52/03, 33/06, 39/06 - ispr., 39/09, 74/11, 35/12 i 46/16),
57. Zakon o privremenom odlaganju od izvršenje potraživanja na osnovu izvršnih odluka na teret budžeta FBiH ("Sl. novine FBiH", br. 9/04 i 30/04),
58. Zakon o upravnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 2/98 i 48/99),
59. Zakon o upravnim sporovima ("Službene novine FBiH", br. 9/05),

60. Zakon o parničnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15),
61. Zakon o vanparničnom postupku („Službene novine FBiH“, br. 2/98, 39/04, 73/05 i 80/14),
62. Krivični zakon FBiH („Službene novine FBiH“, br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10 i 42/11, 59/14, 76/14, 46/16 i 75/17),
63. Zakon o krivičnom postupku FBiH ("Službene novine FBiH", br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09 i 12/10, 8/13, 59/14),
64. Zakon o izvršenju krivičnih sankcija u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 44/98, 42/99, 12/09 i 42/11),
65. Zakon o sukobu interesa u organima vlasti u FBiH ("Službene novine FBiH", broj 70/08),
66. Zakon o finansijsko-informatičkoj agenciji ("Službene novine FBiH", broj 80/11),
67. Zakon o fiskalnim sistemima ("Službene novine FBiH", broj 81/09),
68. Zakon o privatizaciji banaka ("Službene novine FBiH", br. 12/98, 29/00, 37/01 i 33/02),
69. Zakon o arhivskoj građi Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj 45/02),
70. Zakon o priznavanju javnih isprava na teritoriji FBiH ("Službene novine FBiH", broj 4/98),
71. Zakon o štrajku ("Službene novine FBiH", broj 14/00),
72. Zakon o federalnim upravnim taksama i Tarifi federalnih upravnih taksi ("Službene novine FBiH", br. 6/98, 8/00, 45/10, 43/13 i 98/17),
73. Zakon o unutrašnjoj trgovini ("Službene novine FBiH", br. 40/10 i 79/17),
74. Zakon o stvarnim pravima („Službene novine FBiH“, br. 66/13 i 100/13),
75. Zakon o budžetima FBiH („Službene novine FBiH“, br. 102/13, 9/14-ispr. 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19),
76. Zakon o državljanstvu Federacije BiH („Službene novine FBiH“, broj 34/16),
77. Zakon o dobrovoljnim penzijskim/mirovinskim fondovima („Službene novine FBiH“, broj 104/16),
78. Zakon o finansijskom poslovanju („Službene novine FBiH“, broj 48/16),
79. Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 45/10, 111/12 i 20/17),
80. Zakon o Jedinstvenom registru korisnika gotovinskih naknada na koje se ne uplaćuju doprinosi („Službene novine FBiH“, broj 25/17),
81. Zakon o osiguranju („Službene novine FBiH“, broj 23/17),
82. Zakon o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 32/17),
83. Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine FBiH“, broj 13/18).

IV. OSTALI ZAKONI U BiH RELEVANTNI ZA RAD I NADZOR POSLOVANJA SBS

1. Zakon o Centralnoj banci BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 1/97, 29/02, 8/03, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 i 32/07),
2. Zakon o zaštiti potrošača u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 25/06),
3. Zakon o nadzoru nad tržištem u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 45/04, 44/07 i 102/09),
4. Zakon o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09),
5. Zakon o politici direktnih stranih ulaganja u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 4/98, 17/98, 13/03, i 48/10),
6. Zakon o zaštiti ličnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 49/06, 76/11 i 89/11-ispr.),
7. Zakon o zaštiti tajnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 54/05 i 12/09),
8. Zakon o elektronskom potpisu („Službeni glasnik BiH“, broj 91/06),
9. Odluka o osnovama upotrebe elektronskog potpisa i pružanja usluga ovjeravanja („Službeni glasnik BiH“, broj 21/09),
10. Zakon o klasifikaciji djelatnosti u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 76/06, 100/08 i 32/10),
11. Zakon o državnoj službi u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 12/02, 19/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 i 93/17),

12. Zakon o radu u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13 i 93/17),
13. Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 52/05, 103/09 i 90/16),
14. Zakon o izmirenju obveza po osnovu računa stare devizne štednje („Službeni glasnik BiH“, br. 28/06, 76/06, 72/07, 97/11 i 100/13),
15. Zakon o računovodstvu i reviziji BiH (“Službeni glasnik BiH“, broj 42/04),
16. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga BiH (“Službeni glasnik BiH“, broj 44/04),
17. Okvirni zakon o zalozima (“Službeni glasnik BiH“, br. 28/04 i 54/04),
18. Zakon o porezu na dodanu vrijednost (“Službeni glasnik BiH“, br. 9/05, 35/05, 100/08 i 33/17),
19. Zakon o javnim nabavkama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 39/14),
20. Zakon o carinskoj tarifi (“Službeni glasnik BiH“, broj 58/12),
21. Zakon o carinskim prekršajima BiH (“Službeni glasnik BiH“, broj 88/05),
22. Zakon o patentu (“Službeni glasnik BiH“, broj 53/10),
23. Zakon o slobodi pristupa informacijama u BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 i 100/13),
24. Zakon o jedinstvenom matičnom broju (“Službeni glasnik BiH“, br. 32/01, 63/08 i 103/11),
25. Zakon o udruženjima i fondacijama BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 32/01, 42/03, 63/08, 76/11 i 94/16),
26. Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 i 83/17),
27. Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07 i 58/08),
28. Zakon o upotrebi i zaštiti naziva BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 30/03, 42/04, 50/08 i 76/11),
29. Zakon o fiskalnom vijeću u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 63/08),
30. Zakon o trezoru institucija BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 27/00 i 50/08),
31. Zakon o uplatama na Jedinstveni račun i raspodjeli prihoda ("Službeni glasnik BiH", br. 55/04, 34/07, 49/09 i 91/17),
32. Zakon o sistemu indirektnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 44/03, 52/04, 34/07, 4/08, 49/09, 32/13 i 91/17),
33. Zakon o postupku medijacije (“Službeni glasnik BiH“, broj 37/04),
34. Zakon o prijenosu poslovanja medijacije na udruženje medijatora (“Službeni glasnik BiH“, broj 52/05),
35. Zakon o akcizama u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09, 49/14, 60/14 i 91/17)
36. Zakon o postupku prisilne naplate indirektnih poreza (“Službeni glasnik BiH“, br. 89/05 i 62/11),
37. Zakon o prekršajima (“Službeni glasnik BiH“, br. 41/07, 18/12 i 36/14),
38. Zakon o sudu BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 49/09-prečišćeni tekst, 74/09-ispr. i 97/09),
39. Zakon o visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 35/02, 39/03, 42/03, 10/04, 25/04, 93/05, 32/07 i 48/07),
40. Zakon o tužilaštvu BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 49/09-prečišćeni tekst i 97/09),
41. Zakon o upravnom postupku (“Službeni glasnik BiH“, br. 29/02, 12/04, 88/07 i 93/09, 41/13 i 53/16),
42. Zakon o upravnim sporovima BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10),
43. Zakon o parničnom postupku pred Sudom BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 36/04, 84/07, 58/13 i 94/16),
44. Zakon o izvršnom postupku pred sudom BiH (“Službeni glasnik BiH“, broj 18/03),

45. Zakon o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17),
46. Zakon o privremenom odgađanju od izvršenja potraživanja po osnovu izvršnih odluka na teret zakona institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 43/03 i 43/04),
47. Krivični Zakon BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14 i 35/18),
48. Zakon o krivičnom postupku BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13 i 65/18),
49. Zakon o sukobu interesa u institucijama vlasti BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 13/02, 16/02, 14/03, 12/04, 63/08 i 18/12, 87/13 i 41/16),
50. Zakon o arhivskoj građi i arhivu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 16/01),
51. Zakon o pružanju besplatne pravne pomoći ("Službeni glasnik BiH", broj 83/16),
52. Zakon o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“, br. 59/09 i 66/16),
53. Zakon o štrajku zaposlenih u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 41/16),
54. Zakon o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16 – prečišćen tekst),
55. Zakon o državljanstvu BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16 – prečišćen tekst),
56. Zakon o platama i naknadama u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17 i 25/18),
57. Zakon o azilu („Službeni glasnik BiH“, broj 11/16).

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH na dan 31.12.2019.

R. br.	Banka	Web adresa	Broj zaposlenih	Predsjednik uprave
1.	ADDIKO BANK DD SARAJEVO	www.addiko.ba	371	Sanela Pašić
2.	ASA BANKA DD SARAJEVO	www.asabanka.ba	215	Samir Mustafić
3.	BOSNA BANK INTERNATIONAL DD SARAJEVO	www.bbi.ba	460	Amer Bukvić
4.	INTESA SANPAOLO BANKA DD BOSNA I HERCEGOVINA SARAJEVO	www.intesasanpaolobanka.ba	556	Almir Krkalić
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA DD V. KLADUŠA	www.kib-banka.com.ba	82	Hasan Porčić
6.	NLB BANKA DD SARAJEVO	www.nlb.ba	450	Lidija Žigjć
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO DD SARAJEVO	www.pbs.ba	166	Hamid Pršeš
8.	PROCREDIT BANK DD SARAJEVO	www.procreditbank.ba	139	Almir Salkanović
9.	RAIFFEISEN BANK DD BiH SARAJEVO	www.raiffeisenbank.ba	1.341	Karlheinz Dobnigg
10.	SBERBANK BH DD SARAJEVO	www.sberbank.ba	435	Jasmin Spahić
11.	SPARKASSE BANK DD BOSNA I HERCEGOVINA SARAJEVO	www.sparkasse.ba	516	Sanel Kusturica
12.	UNICREDIT BANK DD MOSTAR	www.unicreditbank.ba	1.254	Amina Mahmutović
13.	UNION BANKA DD SARAJEVO	www.unionbank.ba	199	Vedran Hadžiahmetović
14.	VAKUFСКА BANKA DD SARAJEVO	www.vakuba.ba	164	v.d. Edina Vuk
15.	ZIRAATBANK BH DD SARAJEVO	www.ziraatbosnia.com	311	Yusuf Dilaver
UKUPNO			6.659	

Prilog 3 - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans)

- 000 KM -

R. br.	Opis		31.12.2018.		31.12.2019.		Indeks 7=5/3
			3	4	5	6	
1	2		Iznos	% u ukupnoj aktivi	Iznos	% u ukupnoj aktivi	
	AKTIVA						
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih		6.591.117	29,8	7.641.570	31,6	116
	1.a.	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	2.975.624	13,4	3.321.750	13,7	112
	1.b.	Kamatonosni računi depozita	3.615.493	16,4	4.319.820	17,9	119
2.	Vrijednosni papiri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i po fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti		1.150.050	5,2	1.297.075	5,4	113
3.	Plasmani drugim bankama		270.604	1,2	149.197	0,6	55
4.	Kreditni, potraživanja po poslovima lizinga i dospjela potraživanja		14.325.634	64,8	15.220.759	62,8	106
	4.a.	Kreditni	13.211.045	59,8	14.198.216	58,6	107
	4.b.	Potraživanja po poslovima lizinga	92.282	0,4	68.407	0,3	74
	4.c.	Dospjela potraživanja po kreditima i poslovima lizinga	1.022.307	4,6	954.136	3,9	93
5.	Vrijednosni papiri po amortiziranom trošku		154.576	0,7	159.246	0,7	103
6.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva		477.533	2,2	550.887	2,3	115
7.	Ostale nekretnine		54.234	0,2	49.797	0,2	92
8.	Investicije u zavisna i pridružena društva		12.065	0,1	15.944	0,1	132
9.	Ostala aktiva		328.491	1,5	321.220	1,3	98
10.	MINUS: Ispravke vrijednosti		1.270.169	5,7	1.195.128	4,9	94
	10.a.	Ispravke vrijednosti za stavke pozicije 4. Aktive	1.190.760	5,4	1.120.940	4,6	94
	10.b.	Ispravke vrijednosti pozicije Aktive osim pozicije 4. Aktive	79.409	0,3	74.188	0,3	93
11.	UKUPNA AKTIVA		22.094.135	100	24.210.567	100	110
	OBAVEZE						
12.	Depoziti		17.604.487	79,7	19.414.294	80,2	110
	12.a.	Kamatonosni depoziti	12.429.484	56,3	14.181.299	58,6	114
	12.b.	Nekamatonosni depoziti	5.175.003	23,4	5.232.995	21,6	101
13.	Uzete pozajmice - dospjele obaveze		150	0,0	150	0,0	100
	13.a.	Stanje dospjelih, a neisplaćenih obaveza	0	0,0	0	0,0	-
	13.b.	Stanje neizmirenih-pozvanih za plaćanje vanbilansnih obaveza	150	0,0	150	0,0	100
14.	Uzete pozajmice od drugih banaka		0	0,0	0	0,0	-
15.	Obaveze prema vladi		0	0,0	0	0,0	-
16.	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmnicama		862.931	3,9	856.626	3,5	99
	16.a.	sa preostalim rokom dospjeća do jedne godine	178.386	0,8	199.989	0,8	112
	16.b.	sa preostalim rokom dospjeća preko jedne godine	684.545	3,1	656.637	2,7	96
17.	Subordinisani dugovi i subordinisane obveznice		124.181	0,6	189.055	0,8	152
18.	Ostale obaveze		531.300	2,4	619.088	2,6	117
19.	UKUPNE OBAVEZE		19.123.049	86,6	21.079.213	87,1	110
	KAPITAL						
20.	Trajne prioritetne dionice		8.828	0,0	365	0,0	4
21.	Obične dionice		1.290.872	5,8	1.299.335	5,4	101
22.	Emisiona ažia		137.290	0,6	137.290	0,6	100
	22.a.	na trajne prioritetne dionice	88	0,0	88	0,0	100
	22.b.	na obične dionice	137.202	0,6	137.202	0,6	100
23.	Neraspodijeljena dobit i rezerve kapitala		1.096.380	5,0	1.393.271	5,8	127
24.	Kursne razlike		0	0,0		0,0	-
25.	Ostali kapital		256.236	1,2	262.125	1,1	102
26.	Rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti		181.480	0,8	38.968	0,2	21
27.	UKUPAN KAPITAL: (20. do 25.)		2.971.086	13,4	3.131.354	12,9	105
28.	UKUPNE OBAVEZE I KAPITAL: (19. + 27.)		22.094.135	100	24.210.567	100	110
	PASIVNI I NEUTRALNI PODBILANS		707.503		712.764		101
	UKUPNO		22.801.638		24.923.331		109

Prilog 4 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31.12.2019.

- 000 KM -

R. br.	Banka	Aktiva		Kredit		Depoziti		Finans. rezultat
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	Iznos
1.	ADDIKO BANK DD SARAJEVO	989.035	4,1	616.197	4,0	739.691	3,8	7.290
2.	ASA BANKA DD SARAJEVO	559.543	2,3	373.427	2,5	477.210	2,5	5.750
3.	BOSNA BANK INTERNATIONAL DD SARAJEVO	1.260.709	5,2	820.533	5,4	976.283	5,0	11.764
4.	INTESA SANPAOLO BANKA DD BOSNA I HERCEGOVINA SARAJEVO	2.342.324	9,7	1.657.686	10,9	1.800.237	9,3	33.923
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA DD V. KLADUŠA	104.977	0,4	55.894	0,4	72.761	0,4	1.451
6.	NLB BANKA DD SARAJEVO	1.245.826	5,1	845.538	5,6	1.019.716	5,3	18.554
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO DD SARAJEVO	547.200	2,3	298.546	2,0	444.176	2,3	3.456
8.	PROCREDIT BANK DD SARAJEVO	554.005	2,3	410.938	2,7	280.461	1,4	-1.559
9.	RAIFFEISEN BANK DD BiH SARAJEVO	4.748.193	19,6	2.692.151	17,7	3.855.395	19,9	56.901
10.	SBERBANK BH DD SARAJEVO	1.489.539	6,2	1.025.275	6,7	1.259.974	6,5	10.268
11.	SPARKASSE BANK DD BOSNA I HERCEGOVINA SARAJEVO	1.584.335	6,5	1.106.614	7,3	1.283.606	6,6	23.486
12.	UNICREDIT BANK DD MOSTAR	6.596.010	27,2	4.036.342	26,5	5.509.280	28,4	101.071
13.	UNION BANKA DD SARAJEVO	801.261	3,3	273.687	1,8	701.687	3,6	234
14.	VAKUFKA BANKA DD SARAJEVO	322.094	1,3	202.197	1,3	279.975	1,4	84
15.	ZIRAATBANK BH DD SARAJEVO	1.065.516	4,4	805.734	5,3	713.842	3,7	1.216
	UKUPNO	24.210.567	100	15.220.759	100	19.414.294	100	273.889

Prilog 5 - Klasifikacija aktive bilansa banaka u FBiH - 31.12.2019.

– KLASIFIKACIJA STAVKI AKTIVE BILANSA –

- 000 KM -

R. br.	Stavke aktive bilansa	Klasifikacija					Ukupno
		A	B	C	D	E	
1.	Kratkoročni krediti	2.746.743	210.209	5.173	422	506	2.963.053
2.	Dugoročni krediti	10.279.072	478.004	132.631	94.016	12.543	10.996.266
3.	Ostali plasmani	402.235	511	22	173	2.241	405.182
4.	Obračunata kamata i naknada	41.292	2.785	2.210	3.445	40.101	89.833
5.	Dospjela potraživanja	24.127	19.091	19.403	238.914	621.689	923.224
6.	Potraživanja po plaćenim garancijama			1.086	451	29.228	30.765
7.	Ostala bilansna aktiva koja se klasifikuje	907.094	2.343	595	734	43.434	954.200
8.	UKUPNA BILANSNA AKTIVA KOJA SE KLASIFIKUJE (zbir pozicija od 1. do 7. - osnovica za obračun regulatornih rezervi za kreditne gubitke)	14.400.563	712.943	161.120	338.155	749.742	16.362.523
9.	OBRAČUNATE REGULATORNE REZERVE ZA KREDITNE GUBITKE PO BILANSNOJ AKTIVI	283.978	56.267	45.874	193.545	749.742	1.329.406
10.	ISPRAVKA VRIJEDNOSTI BILANSNE AKTIVE	226.714	60.470	76.735	177.178	648.761	1.189.858
11.	POTREBNE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCJENJENE GUBITKE PO BILANSNOJ AKTIVI	167.710	32.419	6.664	46.208	100.581	353.582
12.	FORMIRANE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCJENJENE GUBITKE PO BILANSNOJ AKTIVI	25.991	409	47	539	2.333	29.319
13.	NEDOSTAJUĆI IZNOS REGULATORNIH REZERV IZ DOBITI ZA PROCJENJENE GUBITKE PO BILANSNOJ AKTIVI						324.263
14.	BILANSNA AKTIVA KOJA SE NE KLASIFIKUJE (bruto knjigovodstvena vrijednost)						9.043.967
15.	UKUPNA BILANSNA AKTIVA (bruto knjigovodstvena vrijednost)						25.406.490

PREGLED AKTIVE BILANSA KOJA SE NE KLASIFIKUJE I IZNOSA PLASMANA OBEZBJEĐENIH NOVČANIM DEPOZITOM

14.a	Gotovina u blagajni i trezoru i novčana sredstva na računu kod Centralne banke BiH, zlato i drugi plemeniti metali	5.334.141
14.b	Sredstva po viđenju i oročena sredstva do mjesec dana na računima kod banaka sa utvrđenim investicionim rejtingom	2.239.233
14.c	Materijalna i nematerijalna imovina	573.719
14.d	Stečena finansijska i materijalna aktiva u procesu naplate potraživanja u toku godinu dana od dana sticanja	4.868
14.e	Vlastite (trezorske) dionice	0
14.f	Potraživanja za više uplaćene poreske obaveze	24.389
14.g	Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	15.287
14.h	Potraživanja od Vlade BiH, Vlade FEDERACIJE BIH i Vlade RS, vrijednosni papiri emitovani od strane Vlade BiH, Vlade Federacije BiH i Vlade RS i potraživanja obezbjeđena njihovim безусловnim garancijama plativim na prvi poziv	852.330
	UKUPNO pozicija 14	9.043.967
8a.	Iznos plasmana obezbjeđenih novčanim depozitima	201.777

Prilog 5a - Klasifikacija aktive vanbilansnih rizičnih stavki banaka u FBiH - 31.12.2019.

– KLASIFIKACIJA VANBILANSNIH STAVKI –

- 000 KM -

R. br.	Vanbilansne stavke	Klasifikacija					Ukupno
		A	B	C	D	E	
1.	Plative garancije	381.054	45.195	751	92		427.092
2.	Činidbene garancije	829.337	74.589	1.574	2.254	251	908.005
3.	Nepokriveni akreditivi	47.410	845	0	0	0	48.255
4.	Neopozivo odobreni a neiskorišteni krediti	1.975.957	81.658	379	52	154	2.058.200
5.	Ostale potencijalne obaveze banke	52.994	419	419	214	76	54.122
6.	UKUPNE VANBILANSNE STAVKE KOJE SE KLASIFIKUJU (zbir pozicija od 1. do 5. - osnovica za obračun regulatornih rezervi za kreditne gubitke	3.286.752	202.706	3.123	2.612	481	3.495.674
7.	OBRAČUNATE REGULATORNE REZERVE ZA KREDITNE GUBITKE PO VANBILANSNIM STAVKAMA	64.539	13.135	745	1.448	482	80.349
8.	REZERVIRANJA PO GUBICIMA ZA VANBILANSNE STAVKE	34.760	2.883	1.915	2.141	339	42.038
9.	POTREBNE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO VANBILANSNIM STAVKAMA	42.655	10.801	50	111	125	53.742
10.	FORMIRANE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO VANBIL. STAVKAMA	9.265	384	0	0	0	9.649
11.	NEDOSTAJUĆI IZNOS REGULATORNIH REZERV IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO VANBILANSNIM STAVKAMA						44.093
12.	VANBILANSNE STAVKE KOJE SE NE KLASIFIKUJU						959.286
13.	UKUPNE VANBILANSNE STAVKE						4.454.960
6a.	Iznos potencijalnih obaveza obezbjeđenih novčanim depozitom						59.759
6b.	Iznos odobrenih a neiskorištenih kredita sa klauzulom o bezuslovnom otkazivanju						724.258

Prilog 6 - Bilans uspjeha banaka u FBiH po šemi FBA - 31.12.2019.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2018.	%	31.12.2019.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
1.	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA	Iznos	%	Iznos	%	
a)	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1)	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	4.525	0,4	5.478	0,5	121
2)	Plasmani drugim bankama	2.461	0,2	4.025	0,4	164
3)	Kreditni i poslovi lizinga	657.927	62,6	649.995	60,7	99
4)	Vrijednosni papiri koji se drže do dospijanja	3.515	0,3	4.203	0,4	120
5)	Vlasnički vrijednosni papiri	0	0,0	0	0,0	0
6)	Potraživanja po plaćenim vanbilansnim obavezama	1	0,0	2	0,0	200
7)	Ostali prihodi od kamata i slični prihodi	72.937	6,9	70.029	6,5	96
8)	UKUPNI PRIHODI OD KAMATA I SLIČNI PRIHODI	741.366	70,5	733.732	68,5	99
b)	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
1)	Depoziti	104.053	9,9	95.143	8,9	91
2)	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	0
3)	Uzete pozajmice - dospjele obaveze	0	0,0	0	0,0	0
4)	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	9.089	0,9	9.229	0,9	102
5)	Subordinisani dugovi i subordinisane obveznice	7.790	0,7	7.499	0,7	96
6)	Ostali rashodi po kamatama i slični rashodi	9.121	0,9	18.797	1,8	206
7)	UKUPNI RASHODI PO KAMATAMA I SLIČNI RASHODI	130.053	12,4	130.668	12,2	100
c)	NETO KAMATA I SLIČNI PRIHODI	611.313	58,2	603.064	56,3	99
2.	OPERATIVNI PRIHODI					
a)	Prihodi iz poslovanja sa devizama	60.374	5,7	63.284	5,9	105
b)	Naknade po kreditima	10.707	1,0	10.791	1,0	101
c)	Naknade po vanbilansnim poslovima	22.530	2,1	22.850	2,1	101
d)	Naknade za izvršene usluge	294.707	28,0	319.265	29,8	108
e)	Prihod iz poslova trgovanja	308	0,0	1.305	0,1	424
f)	Ostali operativni prihodi	51.169	4,9	50.320	4,7	98
g)	UKUPNI OPERATIVNI PRIHODI a) do f)	439.795	41,8	467.815	43,7	106
	UKUPAN PRIHOD (1c + 2g)	1.051.108	100	1.070.879	100	102
3.	NEKAMATNI RASHODI					
a)	Poslovni i direktni rashodi					
1)	Trošk. ispr. vrijed. riz. aktive, rezerviranja za potenc. obaveze i ost. vrijed. usklađenja	108.662	10,3	77.315	7,2	71
2)	Ostali poslovni i direktni troškovi	126.140	12,0	139.986	13,1	111
3)	UKUPNI POSLOVNI I DIREKTNI RASHODI 1) + 2)	234.802	22,3	217.301	20,3	93
b)	Operativni rashodi					
1)	Troškovi plata i doprinosa	256.407	24,4	260.389	24,3	102
2)	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režija	153.348	14,6	160.432	15,0	105
3)	Ostali operativni troškovi	116.783	11,1	113.943	10,6	98
4)	UKUPNI OPERATIVNI RASHODI 1) do 3)	526.538	50,1	534.764	49,9	102
c)	UKUPNI NEKAMATNI RASHODI	761.340	72,4	752.065	70,2	99
	UKUPAN RASHOD (1b7+3c)	891.393		882.733		99
4.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	324.470	30,9	320.299	29,9	99
5.	GUBITAK	34.702	3,3	1485	0,1	4
6.	POREZI	33.413	3,2	43.795	4,1	131
7.	DOBIT PO OSNOVU POVEĆANJA ODLOŽENIH PORESKIH SREDSTAVA I SMANJENJE ODLOŽENIH PORESKIH OBAVEZA	407	0,0	12	0,0	3
8.	GUBITAK PO OSNOVU SMANJENJA ODLOŽENIH PORESKIH SREDSTAVA I POVEĆANJE ODLOŽENIH PORESKIH OBAVEZA	526	0,1	1.142	0,1	217
9.	NETO-DOBIT	290.979	27,7	275.448	25,7	95
10.	NETO-GUBITAK	34.743	3,3	1.559	0,1	4
11.	FINANSIJSKI REZULTAT (9.-10.)	256.236	-	273.889	-	107

Prilog 7 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite sa 31.12.2019.

Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite

- % -

R.br.	Opis	31.12.2018.		31.12.2019.	
		NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6
1.	Pon. kamatne stope na kratkoročne kredite	2,67	2,97	2,32	2,67
1.1.	Privredi	2,61	2,84	2,27	2,55
1.2.	Stanovništvu	7,53	14,66	7,48	14,02
2.	Pon. kamatne stope na dugoročne kredite	4,66	5,62	4,58	5,49
2.1.	Privredi	3,61	3,91	3,41	3,67
2.2.	Stanovništvu	5,55	7,06	5,38	6,74
3.	Ukupno pon. kamatne stope	3,56	4,15	3,27	3,86
3.1.	Privredi	2,88	3,13	2,53	2,81
3.2.	Stanovništvu	5,59	7,22	5,42	6,89

Prosječne ponderisane NKS i EKS na depozite

- % -

R.br.	Opis	31.12.2018.		31.12.2019.	
		NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6
1.	Pon. kamatne stope na kratkoročne depozite	0,38	0,36	0,34	0,33
1.1.	Do tri mjeseca	0,41	0,39	0,36	0,35
1.2.	Do jedne godine	0,31	0,31	0,32	0,32
2.	Pon. kamatne stope na dugoročne depozite	1,15	1,16	1,24	1,19
2.1.	Do tri godine	0,99	1,01	1,12	1,05
2.2.	Preko tri godine	1,44	1,45	1,54	1,55
3.	Ukupno pon. kamatne stope na depozite	0,66	0,65	0,78	0,75

Prilog 7a - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima

Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite po periodima

- % -

R.br.	Opis	31.12.2015.		31.12.2016.		31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kr. kredite	5,10	5,50	4,01	4,41	3,20	3,46	2,67	2,97	2,32	2,67
1.1.	Privredi	5,07	5,42	3,96	4,28	3,13	3,33	2,61	2,84	2,27	2,55
1.2.	Stanovništvu	7,84	11,37	8,07	13,91	8,32	15,36	7,53	14,66	7,48	14,02
2.	Pon. kamatne stope na dug.kredite	6,60	7,57	6,08	7,14	5,30	6,33	4,66	5,62	4,58	5,49
2.1.	Privredi	5,63	6,20	4,91	5,23	4,02	4,33	3,61	3,91	3,41	3,67
2.2.	Stanovništvu	7,36	8,65	7,10	8,79	6,31	7,89	5,55	7,06	5,38	6,74
3.	Ukupno pon. kamatne stope	5,81	6,48	4,94	5,64	4,12	4,72	3,56	4,15	3,27	3,86
3.1.	Privredi	5,23	5,64	4,22	4,54	3,36	3,59	2,88	3,13	2,53	2,81
3.2.	Stanovništvu	7,37	8,74	7,13	8,95	6,35	8,04	5,59	7,22	5,42	6,89

Prosječne ponderisane NKS i EKS na depozite po periodima

- % -

R.br.	Opis	31.12.2015.		31.12.2016.		31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kr. depozite	0,60	0,61	0,35	0,35	0,40	0,41	0,38	0,36	0,34	0,33
1.1.	Do tri mjeseca	0,27	0,28	0,27	0,27	0,35	0,36	0,41	0,39	0,36	0,35
1.2.	Do jedne godine	1,25	1,28	0,68	0,69	0,61	0,62	0,31	0,31	0,32	0,32
2.	Pon. kamatne stope na dug. depozite	2,20	2,23	1,78	1,80	1,37	1,39	1,15	1,16	1,24	1,19
2.1.	Do tri godine	2,08	2,10	1,59	1,62	1,22	1,24	0,99	1,01	1,12	1,05
2.2.	Preko tri godine	2,48	2,52	2,33	2,34	1,82	1,85	1,44	1,45	1,54	1,55
3.	Ukupno pon. kamatne stope na depozite	1,41	1,43	0,88	0,89	0,75	0,76	0,66	0,65	0,78	0,75

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH i pregled osnovnih pokazatelja o MKO u FBiH - 31.12.2019.

R. br.	Naziv MKO	Direktor	Datum izdavanja dozvole za rad	Web adresa	Broj zapos.	- 000 KM -				
						Iznos aktive	Iznos bruto portfolia	Iznos kapitala	Višak (manjak) prihoda nad rashodima/ neto dobit (gubitak) u periodu I. J. - 31.12.2019.	Plasmani u periodu I. J. - 31.12.2019.
1.	MKD „CREDO CENTAR“ d.o.o. Mostar*	Mirko Ljubić	12.09.2019.	-	5	495	199	487	-13	201
2.	MKD "EKI" d.o.o. Sarajevo	Almir Sultanović	04.02.2008.	www.eki.ba	293	155.467	138.212	44.301	5.197	106.117
3.	MKF "EKI" Sarajevo	Esad Uzunić	20.08.2007.	www.eki.ba	205	88.639	39.367	69.029	1.949	44.476
4.	MKD „IUTECREDI T BH“ d.o.o. Sarajevo	Vilma Tunjić Juzbašić	28.02.2019.	www.iutecredit.ba	28	5.218	2.459	527	-1.973	3.351
5.	MKF "LIDER" Sarajevo	Džavid Sejfović	04.02.2008.	www.lider.ba	80	24.115	23.237	11.632	311	24.081
6.	"LOK MKF" Sarajevo	Elma Čardaklija - Bašić	04.02.2008.	www.lok.ba	76	9.766	6.511	3.290	548	6.717
7.	MKF "MELAHA" Sarajevo	Jakob Finci	09.10.2007.	www.melaha.ba	6	1.225	807	524	3	801
8.	MKF "MI-BOSPO" Tuzla	Safet Husić	09.07.2007.	www.mi-bospo.org	186	73.719	66.823	26.026	2.368	69.562
9.	MKF "MIKRA" Sarajevo	Sanin Čampara	19.03.2008.	www.mikra.ba	135	42.603	35.579	10.097	1.447	37.631
10.	MKF "MIKRO ALDI" Goražde	Ferida Softić	20.08.2007.	www.mikroaldi.org	34	8.286	7.735	5.140	186	8.128
11.	"PARTNER MKF" Tuzla	Senad Sinanović	20.08.2007.	www.partner.ba	288	159.121	139.944	92.251	7.425	120.278
12.	"PRVA ISLAMSKA MKF" Sarajevo	Edina Hadžimurtezić	10.12.2007.	www.mfi.ba	8	2.376	1.711	2.108	-46	2.398
13.	MKF "SANI" Zenica	Sulejman Haračić	09.10.2007.	-	4	421	368	172	-53	482
14.	MKF "SUNRISE" Sarajevo	Samir Bajrović	20.08.2007.	www.microsunrise.ba	174	59.847	45.349	28.732	2.140	58.455
Ukupno					1.522	632.298	508.301	294.316	19.489	482.678

* MKD CREDO CENTAR d.o.o. Mostar je u četvrtom kvartalu 2019. godine započelo s obavljanjem mikrokreditne djelatnosti.

Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKF - 31.12.2019.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Iznos na dan 31.12.2018.	%	Iznos na dan 31.12.2019.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	48.291	11,1	35.596	7,5	74
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	33.993	7,8	22.844	4,8	67
1b)	Kamatonosni računi depozita	14.298	3,3	12.752	2,7	89
2.	Plasmani bankama	210	0,0	2.150	0,5	1024
3.	Kreditni	322.369		367.431		114
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	2.232		2.600		116
3b)	Neto krediti (3-3a)	320.137	74,0	364.831	77,6	114
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	24.918	5,7	27.505	5,9	110
5.	Dugoročne investicije	33.061	7,6	33.061	7,0	100
6.	Ostala aktiva	6.900	1,6	7.134	1,5	103
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	135		159		118
8.	Ukupno aktiva	433.382	100	470.118	100	108
PASIVA						
9.	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	69.189	16,0	82.452	17,5	119
10.	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	108.781	25,1	113.408	24,0	104
11.	Ostale obaveze	21.647	5,0	25.257	5,4	117
12.	Ukupno obaveze	199.617	46,1	221.117	47,0	111
13.	Donirani kapital	48.076		48.076		100
14.	Osnovni kapital	3.820		3.868		101
15.	Višak prihoda nad rashodima	243.189		258.507		106
15a)	za prethodne godine	230.646		243.717		106
15b)	za tekuću godinu	12.543		14.790		118
16.	Manjak prihoda nad rashodima	62.021		61.568		99
16a)	za prethodne godine	61.278		61.469		100
16b)	za tekuću godinu	743		99		13
17.	Ostale rezerve	701		118		17
18.	Ukupno kapital	233.765	53,9	249.001	53,0	107
19.	Ukupno pasiva	433.382	100	470.118	100	108
Vanbilansna evidencija						
	- otpisani krediti	105.151		99.324		94
	- komisioni poslovi	421		357		85

Prilog 10 - Zbirni bilans stanja MKD - 31.12.2019.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Iznos na dan 31.12.2018.	%	Iznos na dan 31.12.2019.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	9.107	6,2	13.281	8,2	146
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	9.107	6,2	12.781	7,9	140
1b)	Kamatonosni računi depozita	0	0,0	500	0,3	-
2.	Plasmani bankama	0	0,0	0	0,0	-
3.	Kredit	134.551		140.870		105
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	-672		1.312		195
3b)	Neto kredit (3-3a)	133.879	91,1	139.558	86,6	104
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	1.751	1,2	5.748	3,5	328
5.	Dugoročne investicije	0	0,0	0	0,0	-
6.	Ostala aktiva	2.270	1,5	2.692	1,7	119
7.	Minus: rezervir. na ost. stavke aktive, osim kredita	-36		99		275
8.	Ukupno aktiva	146.971	100	161.180	100	110
PASIVA						
9.	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	33.197	22,6	56.995	35,4	172
10.	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	68.515	46,6	48.888	30,3	71
11.	Ostale obaveze	6.155	4,2	9.982	6,2	162
12.	Ukupno obaveze	107.867	73,4	115.865	71,9	107
13.	Donirani kapital	0	0,0	0		-
14.	kapital	30.600	20,8	31.600		103
15.	Emisiona ažia	0	0,0	0		-
16.	Neraspoređena dobit (16a+16b)	6.504	4,4	9.187		141
16a)	prethodnih godina	1.225	0,8	5.976		488
16b)	tekuće godine	5.279	3,6	3.211		61
17.	Zakonske rezerve	2.000	1,4	2.528		126
18.	Ostale rezerve	0	0,0	2.000		-
19.	Ukupno kapital	39.104	26,6	45.315	28,1	116
20.	Ukupno pasiva	146.971	100	161.180	100	110
Vanbilansna evidencija						
	- otpisani krediti	1.506	-	2.555		170
	- komisioni poslovi	0	-	0		-

Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO sa sjedištem u FBiH i za MKO sa sjedištem iz RS-a, koje posluju u FBiH, za isplaćene mikrokredite u periodu 01.01.-31.12.2019.

R. br.	Opis	MKO iz FBiH			MKO iz RS-a koje posluju u FBiH		
		Isplate mikrokredita (u 000 KM)	Ponderisana NKS (prosječna)	Ponderisana EKS (prosječna)	Isplate mikrokredita (u 000 KM)	Ponderisana NKS (prosječna)	Ponderisana EKS (prosječna)
1.	Kratkoročni mikrokrediti za:	71.062	20,80%	31,85%	26.948	14,62%	129,57%
1.1.	uslužne djelatnosti	10.010	20,03%	26,80%	2.217	17,46%	21,09%
1.2.	Trgovinu	2.862	20,01%	27,46%	1.657	16,41%	18,91%
1.3.	Poljoprivredu	14.495	19,52%	26,17%	2.428	17,35%	20,45%
1.4.	Proizvodnju	1.287	19,29%	25,95%	601	15,79%	18,49%
1.5.	stambene potrebe	10.998	19,28%	24,44%	519	17,43%	23,50%
1.6.	nenamjenski-osnovne potrebe	9.423	16,47%	48,87%	14.244	17,23%	23,83%
1.7.	Ostalo	21.987	24,81%	35,21%	5.282	4,16%	568,19%
2.	Dugoročni mikrokrediti za:	411.616	19,29%	23,09%	66.936	17,50%	20,66%
2.1.	uslužne djelatnosti	83.268	18,81%	22,07%	9.592	16,56%	18,50%
2.2.	Trgovinu	13.647	19,41%	23,25%	3.305	16,42%	18,38%
2.3.	Poljoprivredu	127.742	18,12%	21,30%	15.820	16,25%	18,15%
2.4.	Proizvodnju	9.575	18,77%	22,17%	1.883	16,15%	18,07%
2.5.	stambene potrebe	90.121	18,87%	22,21%	15.186	18,25%	21,31%
2.6.	nenamjenski-osnovne potrebe	18.893	20,05%	24,22%	20.787	18,54%	23,48%
2.7.	Ostalo	68.370	22,40%	28,58%	363	22,49%	32,16%
3.	Ukupni mikrokrediti	482.678	19,51%	24,38%	93.884	16,67%	51,92%

Prilog 11a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO sa sjedištem u FBiH za isplaćene mikrokredite

- % -

Prosječne ponderisane NKS na:	01.01.-31.12. 2015.	01.01.-31.12. 2016.	01.01.-31.12. 2017.	01.01.-31.12. 2018.	01.01.-31.12. 2019.
Kratkoročne mikrokredite	17,73	17,46	20,11	21,40	20,80
Dugoročne mikrokredite	20,81	20,81	20,38	19,63	19,29
Ukupne mikrokredite	20,14	20,18	20,34	19,89	19,51
Prosječne ponderisane EKS na:	01.01.-31.12. 2015.	01.01.-31.12. 2016.	01.01.-31.12. 2017.	01.01.-31.12. 2018.	01.01.-31.12. 2019.
Kratkoročne mikrokredite	26,11	26,71	28,29	29,11	31,85
Dugoročne mikrokredite	24,61	24,75	24,22	23,27	23,09
Ukupne mikrokredite	24,94	25,12	24,86	24,13	24,38

Prilog 12 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 31.12.2019.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Iznos za period 01.01.-31.12.2018.	%	Iznos za period 01.01.-31.12.2019.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
I	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	12	0,0	11	0,0	92
1.2.	Kamate na plasmane bankama	13	0,0	13	0,0	100
1.3.	Kamate na kredite	62.360	98,0	66.173	98,3	106
1.4.	Ostali finansijski prihod	1.225	2,0	1.140	1,7	93
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	63.610	100	67.337	100	106
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	7.727	91,8	7.424	90,8	96
2.2.	Ostali finansijski rashodi	692	8,2	754	9,2	109
2.3.	Ukupno rashodi po kamatama i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	8.419	100	8.179	100	97
3.	Neto finansijski prihodi (1.5. - 2.3.)	55.191		59.158		107
II	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi					
4.1.	Naknade za izvršene usluge	5.771	82,7	6.457	94,7	112
4.2.	Ostali operativni prihodi	1.205	17,3	363	5,3	30
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	6.976	100	6.820	100	98
5.	Operativni rashodi					
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	36.698	64,7	37.667	67,1	103
5.2.	Troškovi poslov. prostora, ostale fik. aktive i režije	10.178	18,0	10.237	18,2	101
5.3.	Ostali operativni troškovi	9.837	17,3	8.230	14,7	84
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	56.713	100	56.135	100	99
6.	Troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke	2.760		3.739		135
7.	Višak/manjak prihoda nad rashodima od redovnog poslovanja (3.+4.3.-5.4.-6.)	2.694		6.104		227
8.	Vanredni prihodi	13.737		10.833		79
9.	Vanredni rashodi	792		659		83
10.	Višak/manjak prihoda nad rashodima (7.+8.-9.)	15.639		16.278		104

Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 31.12.2019.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Iznos za period 01.01.- 31.12.2018.	%	Iznos za period 01.01.- 31.12.2019.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
I	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	0	0,0	2	0,0	-
1.2.	Kamate na plasmene bankama	0	0,0	0	0,0	-
1.3.	Kamate na kredite	19.701	99,9	24.085	99,8	122
1.4.	Ostali finansijski prihod	13	0,1	46	0,2	354
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	19.714	100	24.133	100	122
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	3.514	93,5	4.100	88,1	117
2.2.	Ostali finansijski rashodi	246	6,5	555	11,9	226
2.3.	Ukupno rashodi po kamatama i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	3.760	100	4.655	100	124
3.	Neto finansijski prihodi (1.5. - 2.3.)	15.954		19.478		122
II	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi					
4.1.	Naknade za izvršene usluge	1.578	90,7	1.785	89,6	113
4.2.	Ostali operativni prihodi	162	9,3	208	10,4	128
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	1.740	100	1.993	100	115
5.	Operativni rashodi					
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	7.095	68,1	10.323	64,8	145
5.2.	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režije	1.606	15,4	2.708	17,0	169
5.3.	Ostali operativni troškovi	1.719	16,5	2.909	18,2	169
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	10.420	100	15.940	100	153
6.	Troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke	1.271		1.883		148
7.	DOBIT/GUBITAK OD REDOVNOG POSLOVANJA (3.+4.3.-5.4.-6.)	6.003		3.648		61
8.	Vanredni prihodi	65		265		408
9.	Vanredni rashodi	169		73		43
10.	DOBIT/GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	5.899		3.841		65
11.	POREZ	620		630		102
12.	Neto dobit/gubitak	5.279		3.211		61

PRILOZI ZA LIZING SEKTOR

Prilog 14 - Osnovni podaci o lizing društvima s pregledom osnovnih pokazatelja lizing društava iz FBiH - 31.12.2019.

R. br.	Naziv lizing društva	Web adresa	Direktor	Datum izdavanja dozvole za rad	Broj stalno zapos.	- 000 KM -					
						Bilan. suma	Potraž. po fin. lizingu	Neto stanje sred. datih u oper. lizing	Uk. kapital	Finansijski rezultat u periodu 1.1.-31.12.2019.	Plasmani u periodu 1.1.-31.12.2019.
1.	MOGO d.o.o. Sarajevo	www.mogo.ba	Sanja Štefatić Jovorić	01.06.2018.	20	6.209	3.731	0	1.053	-3.130	6.969
2.	PORSCHE LEASING d.o.o.	www.porscheleasing.ba	Dejan Stupar	28.05.2015.	20	117.618	78.690	34.255	3.634	286	72.052
3.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	www.rlhb.ba	Maja Jurčević	19.01.2010.	38	122.561	90.670	11.794	13.983	2.062	55.007
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.s-leasing.ba	Elma Hošo	11.02.2010.	23	72.747	66.908	3.117	7.393	1.063	39.544
5.	VANTAGE LEASING d.o.o Sarajevo	www.vbleasing.ba	Slobodan Vujić	12.01.2010.	11	4.559	1.079	0	3.414	-1.235	0
Ukupno					112	323.694	241.078	49.166	29.477	-954	173.572

Prilog 15 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 31.12.2019.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2018.	Učešće %	31.12.2019.	Učešće %	Indeks
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7=5/3
	AKTIVA					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	13.969	4,7	5.530	1,7	40
2.	Plasmani bankama	17.235	5,8	13.572	4,2	79
3.	Potraživanja po finansijskom lizingu, neto (3a-3b-3c-3d)	214.674	72,2	241.078	74,5	112
3a)	Potraživanja po finansijskom lizingu, bruto	233.535	78,6	269.053	83,1	115
3b)	Rezerve za gubitke	897	0,3	2.665	0,8	297
3c)	Odgođeni prihodi po osnovu kamata	17.794	6,0	25.095	7,8	141
3d)	Odgođeni prihodi po osnovu naknada	170	0,1	215	0,1	126
4.	Potraživanja od subsidijarnih lica	2	0,0	2	0,0	100
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto (5a+5b-5c-5d)	36.485	12,3	50.371	15,6	138
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina-vlastita sredstva	4.848	1,6	4.810	1,5	99
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina -operativnog lizinga	48.482	16,3	65.083	20,1	134
5c)	Ispravka vrijednosti -vlastita sredstva	3.748	1,3	3.605	1,1	96
5d)	Ispravka vrijednosti-operativni lizing	13.097	4,4	15.917	4,9	122
6.	Dugoročne investicije	203	0,1	248	0,1	122
7.	Ostala aktiva (7a+7b)	14.586	4,9	12.893	4,0	88
7a)	Zajmovi, neto (7a1-7a2)	6.253	2,1	5.331	1,6	85
7a1)	Zajmovi (dospjela potraž.+dospjela glavnica)	12.130	4,1	5.334	1,6	44
7a2)	Rezerve za zajmove	5.877	2,0	3	0,0	0
7b)	Zalihe	1.339	0,5	1.474	0,5	110
7c)	Ostala aktiva	6.994	2,4	6.088	1,9	87
	UKUPNA AKTIVA	297.154	100	323.694	100	109
	PASIVA					
9.	Obaveze po uzetim kreditima, neto	252.389	84,9	286.281	88,4	113
9a)	Obaveze po kratkoročnim kreditima	0	0,0	0	0,0	100
9b)	Obaveze po dugoročnim kreditima	252.729	85,0	286.526	88,5	113
9c)	Unaprijed plaćeni troškovi i naknada	340	0,1	245	0,1	72
10.	Ostale obaveze	7.997	2,7	7.936	2,5	99
	UKUPNO OBAVEZE	260.386	87,6	294.217	90,9	113
11.	Osnovni kapital	33.925	11,4	23.472	7,3	69
12.	Rezerve	4.547	1,5	7.950	2,5	175
13.	Akumulirana dobit/gubitak	-1.704	-0,6	-1.945	-0,6	-
	UKUPNO KAPITAL	36.768	12,4	29.477	9,1	80
	UKUPNO PASIVA	297.154	100	323.694	100	109
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	84.175		21.749		26
	Novi otpis (+)	896		6.471		722
	Naplata (-)	4.101		1.039		25
	Trajni otpis (-)	8.033		3.713		46
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	72.937		23.468		32

Prilog 16 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava za period 01.01.-31.12.2019.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01.- 31.12.2018.	Učešće %	01.01.- 31.12.2019.	Učešće %	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
	Finansijski prihodi i rashodi					
1.	Prihodi od kamata	11.189	34,2	13.787	42,2	123
1a)	Kamate po finansijskom lizingu	9.223	28,4	11.794	36,1	128
1b)	Kamate na plasmane bankama	318	1,0	392	1,2	123
1c)	Naknade (za obradu lizing zahtjeva itd.)	625	1,9	852	2,6	136
1d)	Ostali prihodi po kamatama	1.023	3,1	749	2,3	73
2.	Rashodi po kamatama	3.234	11,4	4.406	13,5	136
2a)	Kamate na pozajmljena sredstva	3.135	11,0	4.307	13,2	137
2b)	Naknade za obradu kredita	99	0,3	97	0,3	98
2c)	Ostali rashodi po kamatama	0	0,0	2	0,0	-
3.	Neto prihodi od kamata	7.955	24,5	9.381	28,7	118
	Operativni prihodi i rashodi					
4.	Operativni prihodi	21.250	65,5	18.891	57,8	89
4a)	Naknade za izvršene usluge	5	0,0	2	0,0	40
4b)	Naknada za operativni najam	12.614	38,9	14.943	45,7	118
4c)	Prihod od prodaje lizing objekta	128	0,4	109	0,3	85
4d)	Ostali operativni prihodi	8.503	26,2	3.837	11,7	45
4d)1	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	3.901	12,0	879	2,7	23
4d)2	Prihodi od opomena	179	0,6	27	0,1	15
4d)3	Ostalo	4.423	13,6	2.931	9,0	66
5.	Operativni rashodi	25.240	88,9	25.978	79,9	103
5a)	Troškovi plata i doprinosa	6.311	22,2	5.702	17,5	90
5b)	Troškovi poslovnog prostora	9.682	34,1	9.741	29,9	101
5c)	Ostali troškovi	9.247	32,6	10.535	32,4	114
6.	Troškovi rezervi za gubitke	-98	-	2.142	6,5	-
7.	Dobit prije poreza	4.063	14,3	152	0,5	4
8.	Porez na dobit	766	2,4	1.106	3,4	144
9.	Neto dobit/gubitak	3.297	10,2	-954	-	-

Prilog 17 - Pregled ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu - 01.01.-31.12.2019. - prema predmetu i korisniku lizinga

Prosječna NKS i EKS za ugovore finansijskog lizinga zaključene u periodu 01.01.-31.12.2019.					
R.br.	Opis	Broj ugovora	Iznos finansiranja (000 KM)	Pond. NKS %	Pond. EKS %
1	2	3	4	5	6
1.	Kratkoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	45	1.063	6,12	12,36
a.	putnička vozila	34	554	8,94	18,14
b.	vozila za obavlja.djelatnosti (terenska i putnička)	10	242	3,12	5,99
c.	mašine i oprema	1	267	2,99	6,15
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
1.1.	Kratkoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	45	1.063	6,12	12,36
a.	pravna lica	27	961	3,26	6,27
b.	preduzetnici	0	0	0,00	0,00
c.	fizička lica	18	102	33,04	69,75
2.	Dugoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	4.314	164.030	5,52	8,86
a.	putnička vozila	2.922	83.999	7,08	11,61
b.	vozila za obavlja.djelatnosti (terenska i putnička)	1.062	48.482	4,05	6,52
c.	mašine i oprema	329	30.885	3,63	5,18
d.	Nekretnine	1	664	3,50	3,70
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
2.1.	Dugoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	4.314	164.030	5,52	8,86
a.	pravna lica	3.129	145.254	4,04	6,08
b.	Preduzetnici	112	3.458	5,04	7,57
c.	fizička lica	1.073	15.318	19,69	35,50
	Ukupno (1+2)	4.359	165.093	5,52	8,88

Prilog 17a - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu po periodima – prema korisniku lizinga

- % -

R.br.	Opis	31.12.2015.		31.12.2016.		31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Kratkoročni lizing ugovori:	4,72	7,58	3,84	6,76	3,69	6,43	5,96	12,29	6,12	12,36
1.1.	pravna lica	4,62	7,31	3,73	5,71	3,63	6,02	4,12	7,34	3,26	6,27
1.2.	preduzetnici	6,35	12,80	5,95	11,70	5,50	12,75	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.	fizička lica	6,43	12,35	5,85	37,44	6,52	30,21	17,56	43,62	33,04	69,75
2.	Dugoročni lizing ugovori:	5,81	8,09	5,08	7,97	4,67	7,18	4,30	6,83	5,52	8,86
2.1.	pravna lica	5,81	7,81	5,07	7,19	4,61	6,63	4,06	5,94	4,04	6,08
2.2.	preduzetnici	6,87	10,08	6,29	8,66	5,79	8,95	5,07	7,16	5,04	7,57
2.3.	fizička lica	5,54	11,83	4,98	20,26	5,33	17,94	8,12	21,80	19,69	35,50
	Ukupno	5,79	8,08	5,06	7,95	4,66	7,17	4,31	6,80	5,52	8,88

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

IZDAVAČ
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel. +387 33 72 14 00
Faks +387 33 66 88 11
Web site: www.fba.ba
e-mail: agencija@fba.ba